

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,
श्री गुरुभ्यो नमः
हरिः ओं ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणम्

प्रथमाष्टके प्रपाठकः 1 to 4

1st Version - Number 0.0 dated 30th September 2017

2nd and Current Version - Number 0.0 dated 30th November 2019

Table of Contents

1	कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे प्रथमाष्टकं	13
1.1	प्रथमाष्टके प्रथमः प्रपाठकः – अग्न्याधेयब्राह्मणं	13
1.1.1	अनुवाकं 1 – सोमयागशेषभूताः शुक्रामन्थिग्रहप्रचारार्था मन्त्राः.....	13
1.1.2	अनुवाकं 2 – अथाग्न्याधानप्रकरणं, तत्र कालविशेषविधिः.....	15
1.1.3	अनुवाकं 3 – देवयजनार्थाः संभाराः.....	19
1.1.4	अनुवाकं 4 – संभारसंयुक्तायतनेषु अग्न्याधानम्.....	24
1.1.5	अनुवाकं 5 – तत्र पवमानहवींषि	27
1.1.6	अनुवाकं 6 – पवमानहविर्विस्तारः, हविरन्तराणि, दक्षिणाश्च.....	31
1.1.7	अनुवाकं 7 – आधानमन्त्राः.....	35
1.1.8	अनुवाकं 8 – एतद्ब्राह्मणं	37
1.1.9	अनुवाकं 9 – ब्रह्मौदनम्	40
1.1.10	अनुवाकं 10 – पञ्चाग्न्याधानम्.....	44
1.2	प्रथमाष्टके द्वितीय प्रपाठकः – गवामयनब्राह्मणं	49
1.2.1	अनुवाकं 1 – आधानमन्त्राः पूर्वप्रपाठकशेषभूताः.....	49
1.2.2	अनुवाकं 2 – विषूवन्नामकं मुख्यमह, तदुभयपार्श्ववर्तीनि चत्वार्यहानि चोच्यन्ते	60
1.2.3	अनुवाकं 3 – विषुवद्दिनेऽतिग्राह्यविशेषाः.....	63
1.2.4	अनुवाकं 4 – तस्मिन्नेव दिने दिवाकीर्त्यनामानि सामानि	65
1.2.5	अनुवाकं 5 – पशवः वैष्णवाद्या नव.....	66

1.2.6 अनुवाकं 6 – महाव्रतम्.....	68
1.3 प्रथमाष्टके तृतीय प्रपाठकः – वाजपेयब्राह्मणं.....	73
1.3.1 अनुवाकं 1 – पुनराधेयशेषः आज्यभागयोर्विशेषः.....	73
1.3.2 अनुवाकं 2 – वाजपेयस्य विधिः.....	76
1.3.3 अनुवाकं 3 – तस्यग्रहविशेषः.....	78
1.3.4 अनुवाकं 4 – पशवः सप्तदश.....	81
1.3.5 अनुवाकं 5 – रथयाजनम्.....	84
1.3.6 अनुवाकं 6 – रथधावनम्.....	86
1.3.7 अनुवाकं 7 – यूपारोहणम्.....	90
1.3.8 अनुवाकं 8 – अन्नहोमाः, अभिषेकश्च.....	93
1.3.9 अनुवाकं 9 – अतिग्राह्याः, पञ्चैन्द्राः.....	96
1.3.10 अनुवाकं 10 – पिण्डपितृयज्ञः दर्शपूर्णमासब्राह्मणशेषः.....	97
1.4 प्रथमाष्टके चतुर्थः प्रपाठकः – सोमादिब्राह्मणं.....	104
1.4.1 अनुवाकं 1 – ग्रहणा ग्रहणम्.....	104
1.4.2 अनुवाकं 2 – सोत्रामणीशेषा मन्त्राः.....	107
1.4.3 अनुवाकं 3 – दोहप्रायश्चित्तम्, अग्निहोत्रे.....	109
1.4.4 अनुवाकं 4 – अग्निप्रायश्चित्तम् अग्निहोत्रे.....	112
1.4.5 अनुवाकं 5 – सोमातिरेकप्रायश्चित्तम्.....	117
1.4.6 अनुवाकं 6 – सवननिमित्तं प्रायश्चित्तम्.....	119

1.4.7 अनुवाकं 7 – यूपविरोहणादिप्रायश्चित्तम्	122
1.4.8 अनुवाकं 8 – पावमानीमन्त्राः (स्मार्ते स्नानादौ मार्जनार्थाश्च)	125
1.4.9 अनुवाकं 9 – राजसूयगतचातुर्मास्यशेषः	127
1.4.10 अनुवाकं 10 – चातुर्मास्यप्रशंसनम्	130

=====

Introduction and Notes

This Taittireeya Brahmanam book is being compiled for the benefit of Veda Students for learning. There are 3 Major Sections (Ashtakam), containing 28 Prapaatakams (Subject). We plan to cover these in 6 books, 2 books/volumes for each Ashtakam. These books are being published in Sanskrit, Tamil and Malayalam languages. These books are compiled without any commercial interests and can be freely downloaded from our Website **vedavms.in** and are free for sharing/circulation for any non-commercial use only.

These books are, strictly, for learning under the guidance of a qualified Vedic Guru and not meant for self-learning.

Our pranams to great Rishis, Gurus and to our guides, **Shri Ganapathy Sharma and Shri Subramania Sharma**. We acknowledge the support of those Veda students and well-wishers who have inspired us to compile these books. We would also like to thank some well wishers, who have provided the Transliteration coding for this compilation.

Sources of reference:

We have referred the following books mainly for this compilation:

1. Taittireeya Brahmana with the commentary of Shri Bhattabhaskara Misra, edited by Shri A. Mahadeva Shastri and printed at Mysore by Government Branch Press in 1904.
2. Taittireeya Brahmana printed (around 1865-1880) containing the work of great Scholar Shri Sayanacharya.
3. Taittireeya Brahmana, 2014 edition, printed by Shri Nrusimha Trust, Chennai.

Notes and Explanations

Structure of the Book:

The Taittirīya Brahmanam consists of 3 Ashtakams (Major Sections/Volumes). Each Section has multiple Prapaatakams (Subjects). Some books refer to prapaatakam as PraSna. Under each Prapaatakam there are multiple Anuvakams (Chapters). Under each Anuvakam there are paragraphs, known as Dasinis. Dasini is a set of mantras, consisting of 10 statements, each ending with a Ruk-stop. (Vedic full stop).

Details of Taittireeya Braahmanam:

	Prapaatakam	Anuvakam	Dasini	Vaakyam
Ashtakam 1	8	78	500	5232
Ashtakam 2	8	96	547	5795
Ashtakam 3	9	134	619	6530
Kaatakam	3	30	167	1816
Total	28	338	1833	19373

Please note that the counts of Dasini, Anuvaakam, vaakyam, in numbers , given by us for this compilation are as per the book containing the work of Shri Bhaskara Bhattacharya Misra given under “**Sources of reference**” above.

There are minor differences in the way some of the statements of a Dasini are represented with either the previous or next Dasini in other sources of reference.

As per convention, there is no Pada, Krama, Jata and Gana paatams for Braahmanam. The source of Rishi, Chandas and Devata are not mentioned in our Source books of reference.

Numbering Convention

Every Dasini has a four digit serial number in the form **n.n.n.n at the beginning**

The four level number represents

- First digit - Ashtakam Number
- Second digit - Prapaatakam Number
- Third digit - Anuvaakam Number
- Fourth Digit - the serial number of Dasini within an Anuvaakam

In addition the cumulative serial number of each Dasini, under a Prapaatakam/Prasna is indicated at the end of each Dasini. The number of vaakyams (statements) for each Dasini is mentioned in a bracket.

This helps learner to verify the vaakyam as per source book and also for us to make sure that it is coded and typed as per the source book.

Korvai Statement in Braahmanam

A Dasini will have 10 vaakyams only (equivalent to 50 padam-“paanchati” of Samhita). If the Dasini ends in an Anuvakam, the numbers may not be exactly 10. The number of vaayams in the last dasini of an Anuvaham is more than 10, the marking “()” is made at the end of the 10th vaakaym.

Example: The Korvai at the end Anuvaakam 2, Dasini reference **TB 1.1.2.8**

mentions फल्गुनी षट् च.

“**Shat** cha”, indicates that there are 10+6 = 16 vaakyams, the tenth statement of the Dasini has key work ‘Palguni’ and hence () is marked after the word ‘Palguni’.

Anuvaka Korvai, Special Korvai and Prapaataka Korvai are provided after the last Dasini of the Anuvaham or Prapaatakam. Special Korvai for a Dasini or a set of Dasinis shall be provided at the end of respective Dasini as it is given in the source documents. The Korvai mentions the count of Vaakyams similar to padam in Taitiriya Samhita.

The various types of korvai mantras are given in a box at the end of the prapaatakam clearly indicating what type of korvai it is.

Conventions used

Each Dasini will end with a Ruk Symbol like “|”.

<u>Styles adopted elsewhere</u>	<u>styles adopted by us</u>
namasshiva	namaH shivaaya
namassade	namaH sadase
deveeSHShadurveer	deveeH Shadurveer
नमश्शिवाय	नमः शिवाय
नमस्सदसे	नमः सदसे
दैवीष्णुर्वीः	दैवीः षडुर्वीः
നമശ്ശിവായ	നമഃ ശിവായ
നമസ്സദസേ	നമഃ സദസേ
ദൈവീഷ്ണുർവീഃ	ദൈവീഃ ഷഡുർവീഃ
நமஸ்சிவாய	நமஃ சிவாய
நமஸ்ஸதஸே	நமஃ சதஸே
தெதுவீஷ்ணுர்வீஃ	தெதுவீஃ ஷ்டுர்வீஃ

Where ever the visargam comes in the middle for “sa” “sha” and “Sa” in the padam we have used the doubling principal of visargam . See Expample give below.

pratassavanam

प्रातस्सवनं

പ്രാതസ്സവനം

ப்ராதஸ்ஸவனம்

For repha letter, “r”

<u>Styles adopted elesewhere</u>	<u>styles adopted by us</u>
varSham	var.Sham
barhiShi	bar.hiShi
prayatirmE	prayatir mE
jyOti@rjyOtirmE	jyOti@r jyOtir mE
वर्षम्	वर्.षम्
बर्हिषि	बर्.हिषि
प्रयतिर्मे	प्रयतिर् मे
ज्योतिर्ज्योतिर्मे	ज्योतिर् ज्योतिर् मे
വർഷം	വർ.ഷം
ബർഹിഷി	ബർ.ഹിഷി
പ്രയതിർ മേ	പ്രയതിർ മേ
ജ്യോതിർജ്യോതിർമേ	ജ്യോതിർ ജ്യോതിർ മേ
வர்ஷம்	வர்.ஷம்
பர்,ஹிஷி	பர்,ஹிஷி
ப்ரயதிர் மே	ப்ரயதிர் மே
ஜ்யோதிர்ஜ்யோதிர்மே	ஜ்யோதிர் ஜ்யோதிர் மே

Other Conventions used in the compilation

ॐ	—	is represented by (gg)
ॐ	—	is represented by (gm)
ॐ	—	is represented as anunaasikam

(hyphen) — used between words indicate that the words has parts which need to be rendered together as per your Guru's teachings. This sign is used in areas to split words which are long, the words constructed through Sandhis which result in "different letters" which joins the original padam of words and also for ease of reading/rendering. The usages of hyphens slightly vary in Sanskrit, Malayalam and Tamil books based on the usages in the languages.

Kindly refer to your Guru for exceptions and how the rendering needs to be made.

Important Note :

This version of the book is for learning under the guidance of a Guru. There are some mantras that need expansion when recited as a part of Karma (ritual/function). We are currently taking advice/explanations from reputed sources as to how they need proper expansion. We shall publish an Appendix or Annexure to this book to take care of the same.

Other Notes

Please notify us corrections / suggestions to our e-mail id "**vedavms@gmail.com**". Also vist our site www.vedavms.in to download our compilations like sukthaas, upanishads, Samhita vaakya padam (all 7 kaandams), samhita pada paatam (for all 7 kaadams) and various veda related articles of interest to Veda students.

Prarthanaa Mantras:

1. यो वेदादौ स्वरः प्रोक्तो वेदान्ते च प्रतिष्ठितः ।
तस्य प्रकृतिलीनस्य यः परः स महेश्वरः ।
2. ऋतं सत्यं परं ब्रह्म पुरुषं कृष्णपिङ्गलं ।
ऊर्ध्वरेतं विरूपाक्षं विश्वरूपाय वै नमो नमः । (ओं नमः परमात्मने)
3. गणानां त्वा गणपतिं हवामहे कविं कवीनामुपमश्रवस्तमं ।
ज्येष्ठराजं ब्रह्मणां ब्रह्मणस्पत आनश्शृण्वन्नूतिभिः सीदसादनं ।
(श्री महागणपतये नमः)
4. तत्पुरुषाय विद्महे महासेनाय धीमहि । तन्नः षण्मुखः प्रचोदयात् ।
(कुमारगुरवे नमः)
5. प्रणो देवी सरस्वति वाजेभिर्वाजिनीवति । धीनामवित्र्यवतु ।
(महासरस्वत्यै नमः)
6. सदाशिव समारम्भां शंकराचार्य मध्यमां ।
अस्मदाचार्य पर्यन्तां वन्दे गुरु परंभरां । (श्री गुरुभ्यो नमः)

7. व्यासं वसिष्ठ नप्तारं शक्तेः पौत्रमकल्मषं ।

पराशरात्मजं वन्दे शुक तातं तपोनिधिं ।

व्यासाय विष्णुरूपाय व्यासरूपाय विष्णवे ।

नमो वै ब्रह्मनिधये वासिष्ठाय नमो नमः ।

(श्री वेदव्यासाय नमः)

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

1 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे प्रथमाष्टकं

1.1 प्रथमाष्टके प्रथमः प्रपाठकः – अग्न्याधेयब्राह्मणं

1.1.1 अनुवाकं 1 – सोमयागशेषभूताः शुक्रामन्थिग्रहप्रचारार्था मन्त्राः

TB 1.1.1.1

ब्र॒ह्म स॑न्ध॒त्तं त॑न्मे जि॒न्वत॑म् । क्ष॒त्रञ् स॑न्ध॒त्तं त॑न्मे जि॒न्वत॑म् ।
इ॒षञ् स॑न्ध॒त्तं तां मे॑ जि॒न्वत॑म् । ऊ॒र्जञ् स॑न्ध॒त्तं तां मे॑ जि॒न्वत॑म् ।
र॒यिञ् स॑न्ध॒त्तं तां मे॑ जि॒न्वत॑म् । पु॒ष्टिञ् स॑न्ध॒त्तं तां मे॑ जि॒न्वत॑म् ।
प्र॒जाञ् स॑न्ध॒त्तं तां मे॑ जि॒न्वत॑म् । प॒शून् थ्स॑न्ध॒त्तं ता॑न्मे जि॒न्वत॑म् ॥
स्तु॒तोऽसि॑ ज॒नधाः॑ । दे॒वास्त्वा शु॒क्रपाः॑ प्रणयन्तु ॥ 1 (10)

TB 1.1.1.2

सु॒वीराः॑ प्र॒जाः प्र॑ज॒नयन्॑ परी॒हि । शु॒क्रः शु॒क्रशो॑चिषा ॥
स्तु॒तोऽसि॑ ज॒नधाः॑ । दे॒वास्त्वा म॑न्थि॒पाः प्रणयन्तु ॥
सु॒प्रजाः॑ प्र॒जाः प्र॑ज॒नयन्॑ परी॒हि । म॑न्थी म॑न्थि॒शोचि॑षा ॥
सं॒जग्मा॑नौ दि॒व आ पृ॑थि॒व्याऽऽयुः॑ । स॑न्ध॒त्तं त॑न्मे जि॒न्वत॑म् ।

प्रा॒णꣳ स॒न्ध॒त्तं तं मे॑ जि॒न्व॒तम् ।

अ॒पा॒नꣳ स॒न्ध॒त्तं तं मे॑ जि॒न्व॒तम् । 2 (10)

TB 1.1.1.3

व्या॒नꣳ स॒न्ध॒त्तं तं मे॑ जि॒न्व॒तम् । चक्षुः॑ स॒न्ध॒त्तं तन्मे॑ जि॒न्व॒तम् ।

श्रो॒त्रꣳ स॒न्ध॒त्तं तन्मे॑ जि॒न्व॒तम् । मनः॑ स॒न्ध॒त्तं तन्मे॑ जि॒न्व॒तम् ।

वा॒चꣳ स॒न्ध॒त्तं तां मे॑ जि॒न्व॒तम् ॥ आ॒युः स्थ॑ आ॒यु॒र्मे ध॑त्तम् ।

आ॒यु॒र् य॒ज्ञाय॑ ध॑त्तम् । आ॒यु॒र् य॒ज्ञप॑तये ध॑त्तम् ।

प्रा॒णः स्थः॑ प्रा॒णं मे॑ ध॑त्तम् । प्रा॒णं य॒ज्ञाय॑ ध॑त्तम् । 3 (10)

TB 1.1.1.4

प्रा॒णं य॒ज्ञप॑तये ध॑त्तम् । चक्षुः॑ स्थश्चक्षु॒र्मे ध॑त्तम् ।

चक्षु॒र् य॒ज्ञाय॑ ध॑त्तम् । चक्षु॒र् य॒ज्ञप॑तये ध॑त्तम् ।

श्रो॒त्रꣳ स्थः॑ श्रो॒त्रं मे॑ ध॑त्तम् । श्रो॒त्रं य॒ज्ञाय॑ ध॑त्तम् ।

श्रो॒त्रं य॒ज्ञप॑तये ध॑त्तम् । तौ दे॒वौ शु॒क्राम॑न्थिनौ ।

क॒ल्प॒य॒तं दै॒वीर्वि॑शः । क॒ल्प॒य॒तं मा॒नु॒षीः । 4 (10)

TB 1.1.1.5

इ॒ष-मूर्ज॑मस्मा॒सु ध॑त्तम् । प्रा॒णान् प॒शुषु॑ ।

प्र॒जां म॒यि च॑ य॒ज॒मा॒ने च॑ ॥ नि॒रस्तः॑ श॒ण्डः । नि॒रस्तो॑ म॒र्कः ॥

अप॑नु॒तौ श॑ण्डाम॒र्को स॑हामु॒ना ॥ शु॒क्रस्य॑ स॒मिद॑सि ।

म॒न्थिनः॑ स॒मिद॑सि ॥ स प्र॒थमः॑ संकृ॒तिर् वि॒श्वक॑र्मा ।

स प्र॒थमो मि॒त्रो वरु॑णो अ॒ग्निः () ।

स प्र॒थमो बृ॒हस्प॑तिश्चिकित्वा॒न् ।

तस्मा॑ इन्द्रा॒य सु॒तमा॑जुहोमि ॥ 5 (12) (नय – न्वपानं सन्धत्तं तं मे
जिन्वतं – प्राणं यज्ञाय धत्तं – मानुषीर् – अग्निर् द्वे च) (A1)

(Special Korvai for Anuvakam 1)

ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं तत् । इ॒षमूर्जं॑ र॒यिं पु॒ष्टिं प्र॒जां ताम् । प॒शुन् तान् ।
सन्ध॑त्तं तत् । प्रा॒णम॑पानं॒ व्या॒नं तम् । चक्षुः॑ श्रो॒त्रं मन॑स्तत् ।
वाचं॑ ताम् । इ॒षादि॑पञ्चके॒ वाचं॑ तां मे॑ । प॒शून् थ्सं॑धत्तं॒ तान्मे॑ ।
प्रा॒णादि॑त्रितये॒ तं मे॑ । अ॒न्यत्र॑ तन्मे॑ ।)

1.1.2 अनुवाकं 2 – अथाग्न्याधानप्रकरणं, तत्र कालविशेषविधिः

TB 1.1.2.1

कृ॒त्तिका॑-स्व॒ग्नि-मा॑दधीत । ए॒तद्वा अ॒ग्नेर् नक्ष॑त्रम् । यत् कृ॒त्तिकाः॑ ।

स्वा॒यामे॒वैनं॑ दे॒वता॑यामा॒धाय॑ । ब्र॒ह्मव॑र्चसी भवति ॥

मु॒खं वा॑ ए॒तन्नक्ष॑त्राणाम् । यत् कृ॒त्तिकाः॑ ।

यः कृ॒त्तिका-स्व॒ग्नि-मा॒धत्ते । मुख्य ए॒व भ॒वति ॥

अथो खलु । 6 (10)

TB 1.1.2.2

अ॒ग्नि-नक्ष॒त्रमि॒त्य-प॑चायन्ति । गृ॒हान्.ह दा॒हुको भ॒वति ॥
 प्र॒जाप॑ती रोहि॒ण्या-म॒ग्नि-म॑सृजत । तं दे॒वा रोहि॑ण्या-माद॒धत ।
 ततो॒ वै ते सर्वा॑न् रोहा॒नरो॒हन् । तद्-रोहि॑ण्यै रोहि॒णित्व॑म् ।
 यो रोहि॑ण्या-म॒ग्निमा॒धत्ते । ऋ॒ध्नोत्ये॒व । सर्वा॑न् रोहा॒न्-रो॒हति ॥
 दे॒वा वै भ॒द्राः स॒न्तोऽग्नि॑-मा॒धि॒त्सन्त । 7 (10)

TB 1.1.2.3

तेषा॒मना॑हि॒तो ऽग्नि॑रासीत् । अथै॒भ्यो वा॒मं व॑स्व॒पाक्रा॑मत् ।
 ते पुन॑र्वस्वो॒राद॑धत । ततो॒ वै तान् वा॒मं व॑सू॒पाव॑र्तत ।
 यः पु॒रा भ॒द्रः संपा॑पी॒यान् थ॑स्यात् । स पुन॑र्वस्वो-र॒ग्नि-मा॑द॒धीत ।
 पुन॑रे॒वैनं व॑मं व॑सू॒पाव॑र्तते । भ॒द्रो भ॒वति ॥
 यः का॒मये॑त दा॒नका॑मा मे प्र॒जाः स्यु॑रिति ।
 स पूर्॒वयोः फ॑ल्गु॒न्यो-र॒ग्नि-मा॑द॒धीत । 8 (10)

TB 1.1.2.4

अ॒र्य॒म्णो॒ वा ए॒तन्नक्ष॑त्रम् । यत्पूर्वे॑ फ॒ल्गु॒नी । अ॒र्यमे॒ति तमा॑हु॒र्यो द॑दाति ।
दा॒नका॒मा अ॒स्मै प्र॒जा भ॑वन्ति ॥ यः का॒मये॑त भ॒गी स्या॑मिति ।
स उ॒त्तर॑योः फ॒ल्गु॒न्यो-र॒ग्निमा॑दधीत । भ॒गस्य॑ वा ए॒तन्नक्ष॑त्रम् ।
यदु॒त्तरे॑ फ॒ल्गु॒नी । भ॒ग्येव॑ भवति ॥

का॒लक॒ञ्जा वै ना॒मासु॑रा आ॒सन् । 9 (10)

TB 1.1.2.5

ते सु॒वर्गा॑य लो॒काया॑ग्नि-म॒चिन्व॑त ।
पु॒रुष॑ इ॒ष्टका॑-मु॒पाद॑धात्-पु॒रुष॑ इ॒ष्टका॑म् ।
स इन्द्रो॑ ब्रा॒ह्म॒णो ब्रु॑वा॒ण इ॒ष्टका॑मु॒पाध॑त्त ।
ए॒षा मे॑ चि॒त्रा ना॑मेति । ते सु॒वर्गं लो॒कमा॑प्रा॒रोह॑न् ।
स इन्द्र॑ इ॒ष्टका॑मावृ॒हत् । तेऽवा॑कीर्यन्त । येऽवा॑कीर्यन्त ।
त ऊ॒र्णाव॑भयोऽभवन् । द्वावु॑द॒पत॑ताम् । 10 (10)

TB 1.1.2.6

तौ दि॒व्यौ श्वा॑ना॒वभ॑वताम् । यो भ्रा॑तृ॒व्यवा॑न् थ॒स्यात् ।
स चि॒त्राया॑-म॒ग्नि-मा॑दधीत । अ॒वकी॑र्ये॒व भ्रा॑तृ॒व्यान् ।
ओ॒जो ब॑लमिन्द्रि॒यं वी॑र्य॒मात्म॑न्-ध॒त्ते ॥

वसन्ता॑ ब्राह्म॑णो॑ ऽग्नि॑मादधीत । वस॑न्तो वै ब्राह्म॑णस्य॒र्तुः ।

स्व॑ ए॒वैन॑-मृ॒तावा॑धाय । ब्र॒ह्मव॑र्चसी॒ भव॑ति ।

मुखं॑ वा॒ एत॑दृ॒तूना॑म् । 11 (10)

TB 1.1.2.7

यद्-वस॑न्तः । यो वस॑न्ता॒ऽग्नि॑माध॒त्ते । मुख्य॑ ए॒व भ॑वति ।

अथो॑ योनि॑मन्तमे॒वैनं॑ प्रजा॑तमाध॒त्ते । ग्री॒ष्मे रा॑जन्य॒ आद॑धीत ।

ग्री॒ष्मो वै रा॑जन्यस्य॒र्तुः । स्व॑ ए॒वैन॑मृ॒तावा॑धाय । इन्द्रि॑यावी॒ भव॑ति ।

शर॑दि॒ वैश्य॑ आदधीत । शर॑द्वै वैश्यस्य॒र्तुः । 12 (10)

TB 1.1.2.8

स्व॑ ए॒वैन॑मृ॒तावा॑धाय । प॒शुमा॑न् भवति ॥

न पूर्॒वयोः॑ फल्गु॒न्यो-र॑ग्निमादधीत ।

ए॒षा वै ज॑घन्या॒ रात्रिः॑ सँव॒थ्सर॑स्य । यत्पूर्॒वे फल्गु॑नी ।

पृ॒ष्टि ए॒व सँव॒थ्सर॑स्या-ग्निमा॒धाय॑ । पापी॑यान्-भवति ।

उत्तर॑योरादधीत । ए॒षा वै प्र॑थमा॒ रात्रिः॑ सँव॒थ्सर॑स्य ।

यदु॒त्तरे॑ फल्गु॒नी () । मुख॑त ए॒व सँव॒थ्सर॑स्या-ग्निमा॒धाय॑ ।

व॒सी॒यान् भव॑ति ॥ अथो॑ ख॒लु । य॒दै॒वैनं॑ य॒ज्ञ उ॒प॒न॒मेत् ।

अथा॑द॒धीत॑ । सै॒वा॒स्य॒र्द्धिः ॥ 13 (16)

(ख॒ल्वा - धि॒त्सन्त - फ॒ल्गु॒न्यो॒र॒ग्नि॒मा॒द॒धी॒ता - सन् - न॒प॒त॒ता -
मृ॒तू॒नां - वै॒श्य॒स्य॒र्तु - रु॒त॒रे फ॒ल्गु॒नी षट् च) (A2)

1.1.3 अनुवाकं 3 – देवयजनार्थाः संभाराः

TB 1.1.3.1

उ॒द्ध॒न्ति । य॒दे॒वा॒स्या अ॒मे॒द्ध्य॒म् । तद॑प॒ ह॒न्ति ॥

अ॒पोऽवो॑क्ष॒ति शान्त्यै॑ ॥ सि॒क॒ता नि॒व॒प॒ति ।

ए॒त॒द्वा अ॒ग्नेर् वै॑श्वा॒न॒र॒स्य रू॒प॒म् । रू॒पे॒णै॒व वै॑श्वा॒न॒र॒म॒व-रु॒न्धे ॥

ऊ॒षान् नि॒व॒प॒ति । पु॒ष्टि॒र्वा ए॒षा प्र॒ज॒न॒न॒म् । यदू॒षाः । 14 (10)

TB 1.1.3.2

पु॒ष्ट्या॒मे॒व प्र॒ज॒न॒ने ऽग्नि॒मा॒ध॒त्ते । अथो॑ सं॒ज्ञान॑ ए॒व ।

सं॒ ज्ञान॑ ७ ह्ये॒तत् प॒शूना॑म् । यदू॒षाः ॥ द्या॒वापृ॑थि॒वी स॒हा॒स्ता॒म् ।

ते वि॒य॒ती अ॒ब्रू॒ता॒म् । अ॒स्त्वे॒व नौ॑ स॒ह य॒ज्ञि॒य॒मि॒ति ।

यद॒मु॒ष्या य॒ज्ञि॒य॒मा॒सीत् । तद॒स्या-म॑द॒धात् ।

त ऊ॒षा अ॒भव॑न् । 15 (10)

TB 1.1.3.3

यदस्या यज्ञियमासीत् । तदमुष्या-मदधात् । तददश्चन्द्रमसि कृष्णम् ।
 ऊषान्निवपन्नदो दध्यायेत् । द्यावापृथिव्योरेव यज्ञिये-ऽग्निमाधत्ते ॥
 अग्निर्देवेभ्यो निलायत । आखू रूपं कृत्वा । स पृथिवीं प्राविशत् ।
 स ऊतीः कुर्वाणः पृथिवीमनु समचरत् ।
 तदाखुकरीष-मभवत् । 16 (10)

TB 1.1.3.4

यदाखुकरीषः संभारो भवति । यदेवास्य तत्र न्यक्तम् ।
 तदेवावरुन्धे ॥
 ऊर्जं वा एतः रसं पृथिव्या उपदीका उद्दिहन्ति । यद् वल्मीकम् ।
 यद् वल्मीकवपा संभारो भवति ।
 ऊर्जमेव रसं पृथिव्या अवरुन्धे । अथो श्रोत्रमेव ।
 श्रोत्रं ह्येतत् पृथिव्याः । यद् वल्मीकः ॥ 17 (10)

TB 1.1.3.5

अबधिरो भवति । य एवं वेद ॥ प्रजापतिः प्रजा असृजत ।
 तासामन्न-मुपाक्षीयत । ताभ्यः सूदमुप प्राभिनत् ।
 ततो वै तासामन्नं नाक्षीयत । यस्य सूदः संभारो भवति ।

नास्य॑ गृ॒हेऽन्नं॑ क्षी॒यते॑ ॥ आपो॑ वा इ॒दमग्रे॑ स॒लिल॑मासीत् ।
तेन॑ प्र॒जाप॑तिरश्राम्यत् । 18 (10)

TB 1.1.3.6

कथ॑मिदं॒ स्या॒दिति॑ । सोऽप॑श्यत् पु॒ष्कर॑पर्णं तिष्ठत् । सोऽम॑न्यत ।
अस्ति॑ वै तत् । यस्मिन्-नि॒दम॑धि तिष्ठतीति॑ । स व॑राहो रू॒पं
कृ॒त्वोप॑न्यमज्जत् । स पृ॒थि॒वीम॑ध आ॒र्च्छत् । तस्या॑ उप॒हत्यो॑दमज्जत् ।
तत् पु॒ष्कर॑पर्णं प्रथयत् । यदप्र॑थयत् । 19 (10)

TB 1.1.3.7

तत् पृ॒थि॒व्यै पृ॒थि॒वित्व॑म् । अभू॑द्वा इ॒दमि॑ति । तद्भू॑म्यै भू॒मित्व॑म् ।
तां दि॒शोऽनु॑ वातः स॒मव॑हत् । तां श॑र्कराभि॒रदृ॑ हत् ।
शं वै नोऽभू॑दिति॑ । तच्छ॑र्कराणां श॒र्कर॑त्वम् ।
यद्-व॑राहवि॒हतं॑ सं॒भारो॑ भवति ।
अस्या॑मे॒वा-छ॑म्बट्कारम॒ग्नि-मा॑धत्ते ।
श॑र्करा भवन्ति धृ॒त्यै ॥ 20 (10)

TB 1.1.3.8

अथो॑ श॒न्त्वाय॑ ॥ सरे॑ता अ॒ग्निरा॒धेय॑ इत्याहुः ।
आपो॑ वरुणस्य॒ पत्न॑य आसन् । ता अ॒ग्निर॒भ्यद्द॑ध्यायत् ।

ताः सम॑भवत् । तस्य॑ रेतः॑ परा॑ऽपतत् । तद्वि॑रण्य-मभवत् ।

यद्वि॑रण्य-मु॒पास्य॑ति । सरे॑तसमे॒वाग्नि॑-माध॑त्ते ॥

पुरु॑ष इ॒न्वै स्वाद्-रे॑तसो बी॒भथ्स॑त इत्याहुः । 21 (10)

TB 1.1.3.9

उत्तर॑त उ॒पास्य॑त्य-बी॒भथ्स॑ायै ॥ अति॑ प्रय॑च्छति ।

आ॒र्तिमे॑वाति प्रय॑च्छति ॥ अ॒ग्निर्दे॒वेभ्यो॑ नि॒लाय॑त । अ॒श्वो रू॒पं कृ॒त्वा ।

सोऽश्व॑त्थे सँव॑थ्सर-मति॑ष्ठत् । तदश्व॑त्थस्या-श्व॑त्थत्वम् ।

यदाश्व॑त्थः सं॒भारो॑ भवति । यदे॒वास्य॑ तत्र॑ न्य॒क्तम् ।

तदे॒वाव-रु॑न्धे ॥ 22 (10)

TB 1.1.3.10

दे॒वा वा ऊ॒र्जं व्य॑भजन्त । तत॑ उ॒दुम्बर॑ उदति॑ष्ठत् । ऊ॒र्वा उ॒दुम्बरः॑ ।

यदौ॒दुम्बरः॑ सं॒भारो॑ भवति । ऊ॒र्जमे॒वाव-रु॑न्धे ॥

तृ॒तीय॑स्यामि॒तो दि॒वि सोम॑ आसीत् । तं गा॒यत्र्या॑हरत् ।

तस्य॑ पर्ण॑मच्छिद्यत । तत्पर्णो॑ ऽभवत् ।

तत् पर्ण॑स्य पर्ण॑त्वम् । 23 (10)

TB 1.1.3.11

यस्य॑ पर्ण॑मयः॑ सं॒भारो॑ भवति॑ । सोम॑पीथमेवाव॑ रुन्धे ॥
 दे॒वा वै ब्र॒ह्मन्न॑वदन्त । तत् पर्ण॑ उपाशृणोत् । सु॒श्रवा॑ वै नाम॑ ।
 यत् पर्ण॑मयः॑ सं॒भारो॑ भवति॑ । ब्र॒ह्मव॑र्चसमेवाव॑ रुन्धे ॥
 प्र॒जाप॑ति-र॒ग्नि-म॑सृजत । सोऽ॒बिभे॑त्प्र मा धक्ष्यतीति॑ ।
 त॒ञ् श॒म्याऽश॑मयत् । 24 (10)

TB 1.1.3.12

तच्छ॑म्यै श॒मित्व॑म् । यच्छ॑मीमयः॑ सं॒भारो॑ भवति॑ ।
 शा॒न्त्या अ॒प्रदा॑हाय ॥ अ॒ग्नेः सृ॒ष्टस्य॑ यतः॑ । वि॒कङ्क॑तं भा आ॒च्छत् ॥
 यद्-वै॒कङ्क॑तः सं॒भारो॑ भवति॑ । भा ए॒वावरु॑न्धे ॥
 स॒हृद॑यो ऽ॒ग्निरा॑धेय इत्याहुः॑ । म॒रुतो॑ऽ॒द्विर॒ग्नि-म॑तमयन् ।
 तस्य॑ ता॒न्तस्य॑ हृदय॑माच्छिन्दन् () ।
 साऽ॒शनि॑रभवत् । यद॒शनि॑हतस्य॑ वृ॒क्षस्य॑ सं॒भारो॑ भवति॑ ।
 स॒हृद॑य-मे॒वाग्नि॑-माधत्ते ॥ 25 (13) (ऊ॒षा - अ॒भवन् - न॒भवद् -
 व॒ल्मीक॑ - ऽ॒श्राम्य॑ - द॒प्रथ॑य - ब्र॒ह्म्यै - बी॒भथ्स॑त इत्याहुः -
 रुन्धे - पर्ण॑त्व - म॒शम॑यद - च्छि॒न्द॒ स्त्रीणि॑ च) (A3)

1.1.4 अनुवाकं 4 – संभारसँयुक्तायतनेषु अग्न्याधानम्

TB 1.1.4.1

द्वा॒द॒श॒सु॒ वि॒क्रा॒मे॒ष्व॒ग्नि॒मा॒द॒धी॒त । द्वा॒द॒श॒ मा॒साः सँ॒व॒त्स॒रः ।
 सँ॒व॒त्स॒रा-दे॒वै॒न-म॒व॒रु॒द्ध्य॒ा-ध॒त्ते ॥
 यद्-द्वा॒द॒श॒सु॒ वि॒क्रा॒मे-ष्व॒ा॒द॒धी॒त । प॒रि॒मि॒त॒म॒व॒रु॒न्धी॒त ।
 चक्षु॑र् नि॒मि॒त आ॒द॒धी॒त । इ॒य॒द्-द्वा॒द॒श॒ वि॒क्रा॒मा(३) इति॑ ।
 प॒रि॒मि॒तं चै॒वा॒प॒रि॒मि॒तं चा॒व॒रु॒न्धे ॥ अ॒नृ॒तं वै वा॒चा व॒द॒ति ।
 अ॒नृ॒तं म॒न॒सा द्ध्या॒य॒ति । 26 (10)

TB 1.1.4.2

चक्षु॑र् वै स॒त्यम् । अ॒द्रा(३)गि॒त्या॒ह । अ॒द॒र्श॒मि॒ति । तथ् स॒त्यम् ।
 यश्चक्षु॑र्-नि॒मि॒तेऽग्नि॒-मा॒ध॒त्ते । स॒त्य ए॒वै॒न-मा॒ध॒त्ते ॥
 तस्मा॑दा॒हि॒ता॒ग्नि॒र्ना॒नृ॒तं व॑देत् । ना॒स्य ब्रा॒ह्म॒णोऽना॑श्वान् गृ॒हे व॑सेत् ।
 स॒त्ये ह्य॒स्या॒ग्नि॒रा॒हि॒तः ॥ आ॒ग्ने॒यी वै रा॒त्रिः । 27 (10)

TB 1.1.4.3

आ॒ग्ने॒याः प॒श॒वः । ऐ॒न्द्र॒म॒हः । न॒क्तं गा॒र्ह॒प॒त्य-मा॑द॒धा॒ति ।
 प॒शू॒ने॒वा॒व-रु॒न्धे । दि॒वाऽह॒व॒नी॒यम् । इ॒न्द्रि॒य॒मे॒वा-व॑रु॒न्धे ॥
 अ॒र्धो॒दि॒ते सूर्य॑ आ॒ह॒व॒नी॒य-मा॑द॒धा॒ति ।

ए॒तस्मिन् वै लो॒के प्र॒जाप॑तिः प्र॒जा अ॑सृजत ।

प्र॒जा ए॒व तद्-य॑जमानः सृजते ।

अथो॑ भू॒तं चै॒व भ॑विष्यच्चा-वरु॑न्धे ॥ 28 (10)

TB 1.1.4.4

इ॒डा वै मा॒नवी॑ य॒ज्ञानू॑काशि॒न्यासी॑त् । साऽऽशृ॑णोत् ।

अ॒सुरा अ॒ग्निमा॑दधत इति । तद॑गच्छत् । त आ॑हवनी॒यम॒ग्र आ॑दधत ।

अथ॑ गा॒र्हप॑त्यम् । अथा॑-न्वाहा॒र्य-प॑चनम् । सा ऽब्र॑वीत् ।

प्र॒तीच्ये॑षा॒ श्रीर॑गात् । भ॒द्रा भू॒त्वा प॑राभविष्यन्तीति । 29 (10)

TB 1.1.4.5

यस्यै॒व-म॒ग्निरा॑धी॒यते॑ । प्र॒तीच्य॑स्य श्री॒रेति॑ । भ॒द्रो भू॒त्वा प॑राभवति ॥

साऽऽशृ॑णोत् । दे॒वा अ॒ग्नि-मा॑दधत इति । तद॑गच्छत् ।

तै॒न्वाहा॒र्य-प॑चनम॒ग्र आ॑दधत । अथ॑ गा॒र्हप॑त्यम् ।

अथा॑हवनी॒यम् । सा ऽब्र॑वीत् । 30 (10)

TB 1.1.4.6

प्रा॒च्ये॑षा॒ श्रीर॑गात् । भ॒द्रा भू॒त्वा सु॒वर्गं लो॒कमे॑ष्यन्ति ।

प्र॒जां तु न वै॑थ्स्यन्त इति । यस्यै॒वम॒ग्नि-रा॑धी॒यते॑ । प्रा॒च्यस्य॑ श्री॒रेति॑ ।

भ॒द्रो भू॒त्वा सु॒वर्गं लो॒कमे॑ति । प्र॒जां तु न वि॑न्दते ॥

साऽब्रवीदिडा॑ म॒नुम् । त॒था वा अ॒हं त॒वाग्नि॑-मा॒धास्या॑मि ।

य॒था प्र प्र॒जया॑ प॒शुभिर् मि॒थुनैर् ज॒निष्य॑से ॥ 31 (10)

TB 1.1.4.7

प्र॒त्यस्मिन् ँलो॒के स्था॑स्यसि । अ॒भि सु॒वर्गं ँलो॒कं जे॒ष्यसी॑ति ।

गा॒र्हप॒त्यम॒ग्र आ॑दधात् । गा॒र्हप॒त्यं वा॑ अ॒नु प्र॒जाः प॒शवः॑

प्र॒जाय॑न्ते । गा॒र्हप॒त्येनै॒वास्मै॑ प्र॒जां प॒शून् प्रा॑ज॒नय॑त् ।

अ॒था-न्वा॒हार्य॑-प॒चन॑म् । ति॒र्यङ्मि॒त्रं वा॑ अ॒यं ँलो॒कः ।

अ॒स्मिन्ने॒व ते॒न लो॒के प्र॒त्यति॑ष्ठत् । अ॒थाह॑वनी॒यम् ।

ते॒नैव सु॒वर्गं ँलो॒क-म॒भ्यज॑यत् ॥ 32 (10)

TB 1.1.4.8

य॒स्यै॒वम॒ग्नि-रा॑धी॒यते॑ ॥ प्र प्र॒जया॑ प॒शुभिर् मि॒थुनैर् जा॑यते ।

प्र॒त्यस्मिन् ँलो॒के ति॑ष्ठति । अ॒भि सु॒वर्गं ँलो॒कं ज॑यति ॥

य॒स्य वा अ॒यथा॑दे॒वत॑म॒ग्नि-रा॑धी॒यते॑ ॥ आ दे॒वता॑भ्यो वृ॒क्ष्यते॑ ।

पा॒पी॒या॒न् भ॑वति । य॒स्य य॒था दे॒वत॑म् । न दे॒वता॑भ्य आ॒वृ॒क्ष्यते॑ ।

व॒सी॒या॒न् भ॑वति () ॥ 33 (10)

TB 1.1.4.9

भृ॒गूणां॑ त्वाऽङ्गि॑रसां॑ व्र॒तप॑ते व्र॒तेना॑-द॒धामी॑ति॑ भृ॒ग्वङ्गि॑रसामाद॑द्ध्यात् ।
 आ॒दि॒त्यानां॑ त्वा दे॒वानां॑ व्र॒तप॑ते व्र॒तेना॑द॒धामी॑त्यन्या॒सां ब्रा॒ह्म॒णीनां॑
 प्र॒जाना॑म् ।
 वरु॑णस्य त्वा रा॒ज्ञो व्र॒तप॑ते व्र॒तेना॑द॒धामी॑ति॑ रा॒ज्ञः ।
 इन्द्र॑स्य त्वेन्द्रि॒येण॑ व्र॒तप॑ते व्र॒तेना॑द॒धामी॑ति॑ राज॒न्यस्य॑ ।
 मनो॑स्त्वा ग्रा॒म॒ण्यो व्र॒तप॑ते व्र॒तेना॑द॒धामी॑ति॑ वै॒श्यस्य॑ ।
 ऋ॒भूणां॑ त्वा दे॒वानां॑ व्र॒तप॑ते व्र॒तेना॑द॒धामी॑ति॑ रथ॒कारस्य॑ ।
 यथा॑ दे॒वत॑मग्नि-रा॒धीय॑ते । न दे॒वता॑भ्य॒ आ वृ॑श्च्यते ।
 वसी॑यान् भवति ॥ 34 (9)

(ध्या॒यति॑ - वै रा॒त्रि - श्वाव॑रुन्धे - भवि॑ष्यन्तीत्य॑ - ब्रवी॑ -
 ज्जनि॑ष्यसे - ऽज॒यद् - वसी॑यान् भवति॑ - नव॑ च) (A4)

1.1.5 अनुवाकं 5 – तत्र पवमानहर्षीषि

TB 1.1.5.1

प्र॒जाप॑तिर् वाचः स॒त्य-म॑पश्यत् । तेना॒ग्निमा॑धत्त ।
 तेन॒ वै स आ॑द्ध॒र्नोत् । भूर्भुवः॑ सुव॒रित्या॑ह । ए॒तद्वै वा॒चः स॒त्यम् ।

य ए॒तेना॒ग्नि-मा॒धत्ते । ऋ॒द्ध॒नो॒त्ये॒व । अथो॑ स॒त्यप्रा॑शू॒रे॒व भ॑वति ।

अथो॑ य ए॒वं वि॒द्वान॑भि॒चर॑ति । स्तृ॒णु॒त ए॒वैन॑म् ॥ 35 (10)

TB 1.1.5.2

भू॒रित्या॑ह । प्र॒जा ए॒व तद्-य॑ज॒मानः॑ सृ॒जते॑ । भु॒व इत्या॑ह ।

अ॒स्मिन्ने॒व लो॒के प्र॑ति तिष्ठति । सु॒वरि॑त्याह ।

सु॒वर्ग ए॒व लो॒के प्र॑ति तिष्ठति ॥ त्रि॒भिर॒क्षरै॑र्-गा॒र्ह॒पत्य॑-मा॒दधा॑ति ।

त्रय॑ इ॒मे लो॒काः । ए॒ष्वे॒वैनं॑ लो॒केषु॑ प्र॑तिष्ठि॒त-मा॑धत्ते ।

सर्वैः॑ प॒ञ्चभि॑-रा॒हव॑नीयम् ॥ 36 (10)

TB 1.1.5.3

सु॒वर्गा॒य वा ए॒ष लो॒काया॑धी॒यते॑ । यदा॑ह॒वनी॑यः ।

सु॒वर्ग ए॒वास्मै॑ लो॒के वा॒चः स॒त्यꣳ स॒र्वमा॑प्नोति ॥

त्रि॒भिर् गा॒र्ह॒पत्य॑-मा॒दधा॑ति । प॒ञ्चभि॑-रा॒हव॑नीयम् ॥

अ॒ष्टौ संप॑द्यन्ते । अ॒ष्टाक्ष॑रा गाय॒त्री ।

गा॒य॒त्रौऽग्निः॑ । या॒वा॒ने॒वाग्निः॑ । तमा॑धत्ते ॥ 37 (10)

TB 1.1.5.4

प्र॒जाप॑तिः प्र॒जा अ॑सृ॒जत॑ । ता अ॑स्मा॒त् सृ॒ष्टाः प॑रा॒चीरा॑यन् ।

ताभ्यो॑ ज्योति॒-रु॒द॒गृ॒ह्णात् ।

तं ज्योतिः पश्यन्तीः प्रजा अभिसमावर्तन्त ।
उपरीवाग्नि-मुद्गृहीया-दुद्धरन् ।
ज्योतिरेव पश्यन्तीः प्रजा यजमान-मभि-समावर्तन्ते ॥
प्रजापतेरक्ष्यश्चयत् । तत् पराऽपतत् । तदश्चोऽभवत् ।
तदश्चस्या-श्चत्वम् । 38 (10)

TB 1.1.5.5

एष वै प्रजापतिः । यदग्निः । प्राजापत्योऽश्वः । यदश्वं पुरस्तान्नयति ।
स्वमेव चक्षुः पश्यन् प्रजापति-रनूदेति ॥ वज्री वा एषः ।
यदश्वः । यदश्वं पुरस्तान्नयति ।
जातानेव भ्रातृव्यान् प्रणुदते ॥ पुनरावर्तयति । 39 (10)

TB 1.1.5.6

जनिष्यमाणानेव प्रतिनुदते ॥ न्याहवनीयो गार्हपत्य-मकामयत ।
नि गार्हपत्य आहवनीयम् । तौ विभाजं नाशक्नोत् । सोश्वः
पूर्ववाङ्-भूत्वा । प्राञ्चं पूर्वमुदवहत् । तत् पूर्ववाहः पूर्ववाट्-त्वम् ।
यदश्वं पुरस्तान्नयति । विभक्तिरेवैनयोस्सा ।
अथो नानावीर्यावेवैनौ कुरुते ॥ 40 (10)

TB 1.1.5.7

यदुपर्युपरि शिरो हरेत् । प्राणान् विच्छिन्धात् । अधोऽधः शिरो हरति ।
 प्राणानां गोपीथाय ॥ इयत्यग्रे हरति । अथेयत्यथेयति ।
 त्रय इमे लोकाः । एष्वेवैनं लोकेषु प्रतिष्ठितमाधत्ते ॥
 प्रजापति-रग्नि-मसृजत । सोऽबिभेत्प्र मा धक्ष्यतीति । 41 (10)

TB 1.1.5.8

तस्य त्रेधा महिमानं व्यौहत् । शान्त्या अप्रदाहाय ।
 यत्-त्रेधाऽग्नि-राधीयते । महिमानमेवास्य तद्व्यूहति ।
 शान्त्या अप्रदाहाय ॥ पुनरावर्तयति । महिमानमेवास्य सन्दधाति ॥
 पशुर्वा एषः । यदश्वः । एष रुद्रः । 42 (10)

TB 1.1.5.9

यदग्निः । यदश्वस्य पदेऽग्नि-मादद्ध्यात् ।
 रुद्राय पशू-नपिदद्ध्यात् । अपशुर् यजमानः स्यात् । यं नाक्रमयेत् ।
 अनवरुद्धा अस्य पशवः स्युः । पार्श्वत आक्रमयेत् ।
 यथा ऽऽहितस्याग्ने-रङ्गारा अभ्यववर्तेरन् ।
 अवरुद्धा अस्य पशवो भवन्ति । न रुद्रायापिदधाति ॥ 43 (10)

TB 1.1.5.10

त्रीणि हवी॑षि॒ निर्व॑पति । वि॒राज॑ ए॒व वि॒क्रान्तं॑ य॒जमा॑नोऽनु॒ विक्र॑मते ॥
 अ॒ग्नये॑ प॒वमा॑नाय । अ॒ग्नये॑ पा॒वका॑य । अ॒ग्नये॑ शु॒चये॑ ।
 यद॒ग्नये॑ प॒वमा॑नाय निर्व॑पति । पु॒नात्ये॒वैन॑म् । यद॒ग्नये॑ पा॒वका॑य ।
 पू॒त ए॒वास्मि॑-न्न॒न्नाद्यं॑ द॒धाति॑ । यद॒ग्नये॑ शु॒चये॑ () ।
 ब्र॒ह्मव॑र्च॒स-मे॒वास्मि॑-न्नु॒परि॑ष्टाद्-द॒धाति॑ ॥ 44 (11)
 (ए॒न - मा॒हव॑नीयं - ध॒त्ते - ऽश्व॑त्वं - वै॒र्तय॑ति - कुरु॒त - इति॑
 -रु॒द्रो - द॒धाति॑ - यद॒ग्नये॑ शु॒चय॑ ए॒कं च॑) (A5)

1.1.6 अनुवाकं 6 – पवमानहविर्विस्तारः, हविरन्तराणि, दक्षिणाश्च

TB 1.1.6.1

दे॒वा॒सु॒राः सँय॑त्ता आ॒सन् । ते दे॒वा वि॒जय॑-मु॒पय॑न्तः ।
 अ॒ग्नौ वा॒मं वै॒सु सं न्य॑दधत । इ॒दमु॑ नो भविष्यति ।
 यदि॑ नो जे॒ष्यन्ती॑ति । तद॒ग्नि॑र्नो॒त्-सह॑मशक्नोत् ।
 तत्-त्रे॒धा वि॒न्यद॑धात् । प॒शुषु॑ तृतीयम् ।
 अ॒प्सु तृ॑तीयम् । आ॒दित्ये॑ तृतीयम् । 45 (10)

TB 1.1.6.2

तद्-दे॒वा वि॒जित्य॑ । पुन॒रवा॑रु॒रुत्स॑न्त ।
 ते॒ऽग्नये॑ पव॒मानाय॑ पु॒रोडा॑श-म॒ष्टाक॑पालं॒ निर॑वपन् ।
 प॒शवो॑ वा अ॒ग्निः पव॑मानः । यदे॒व प॑शु॒ष्वासी॑त् ।
 तत्-तेनावा॑रुन्धत । ते॒ऽग्नये॑ पाव॒काय॑ । आपो॒ वा अ॒ग्निः पा॒वकः॑ ।
 यदे॒वाप्स्वासी॑त् । तत्-तेनावा॑रुन्धत । 46 (10)

TB 1.1.6.3

ते॒ऽग्नये॑ शु॒चये॑ । असौ॒ वा आ॑दि॒त्योऽग्निः॑ शु॒चिः॑ ।
 यदे॒वादि॒त्य आसी॑त् । तत्-तेनावा॑रुन्धत ॥ ब्र॒ह्मवा॑दि॒नो वद॑न्ति ।
 तनु॒वो वा॑वैता अ॒ग्न्याधे॑यस्य ।
 आ॒ग्नेयो॑ वा अ॒ष्टाक॑पालो ऽग्न्याधे॑यमि॒ति । यत्तं॑ नि॒र्वपे॑त् ।
 नै॒तानि॑ । यथाऽऽत्मा॑ स्यात् । 47 (10)

TB 1.1.6.4

ना॒ङ्गानि॑ । तादृ॒गेव॑ तत् । यदे॒तानि॑ नि॒र्वपे॑त् । न तम् । यथाऽङ्गा॑नि॒ स्युः॑ ।
 ना॒त्मा । तादृ॒गेव॑ तत् । उ॒भया॑नि स॒हनिरु॑प्याणि ।
 य॒ज्ञस्य॑ सा॒त्मत्वाय॑ ॥ उ॒भयं॑ वा ए॒तस्यै॑न्द्रि॒यं वी॑र्यमाप्यते । 48 (10)

TB 1.1.6.5

योऽग्निमा॑धत्ते । ऐ॒न्द्रा॒ग्न-मेका॑दशकपालमनु॑ निर्व॑पेत् ।
 आ॒दि॒त्यं च॒रुम् । इन्द्रा॑ग्नी वै दे॒वाना॑-मया॑तयामानौ ।
 ये ए॒व दे॒वते॑ अया॑तयाम्नी । ताभ्या॑मे॒वास्मा॑ इन्द्रि॒यं वी॑र्यमव- रुन्धे ।
 आ॒दि॒त्यो भ॑वति । इ॒यं वा॑ अ॒दितिः॑ ।
 अस्यामे॒व प्र॑ति॒तिष्ठ॑ति ॥ धे॒न्वै वा ए॒तद्-रे॑तः । 49 (10)

TB 1.1.6.6

यदा॑ज्यम् । अ॒न॒डुह॑स्तण्डु॒लाः । मि॒थुन॑मे॒वाव-रु॑न्धे । घृ॒ते भ॑वति ।
 य॒ज्ञस्या॑लू॒क्षान्त॑त्वाय ॥ च॒त्वार॑ आ॒र्षेयाः॑ प्राश्न॑न्ति ।
 दि॒शामे॒व ज्यो॑तिषि जुहोति ॥ प॒शवो॑ वा ए॒तानि॑ ह॒वीर्षि॑ ।
 ए॒ष रु॒द्रः । यद॑ग्निः । 50 (10)

TB 1.1.6.7

यथ्स॑द्य ए॒तानि॑ ह॒वीर्षि॑ निर्व॑पेत् । रु॒द्राय॑ प॒शून॑पि द॒ध्यात् ।
 अ॒प॒शुर्-य॑ज॒मानः॑ स्यात् । य॒न्नानु॑निर्व॑पेत् ।
 अ॒न॒व॒रु॒द्धा अ॑स्य प॒शवः॑ स्युः । द्वा॒द॒श॒सु रा॒त्रीष्व॑नु निर्व॑पेत् ।
 सँव॑त्सर॒ प्रति॑मा॒ वै द्वा॑द॒श रा॒त्रयः॑ ।

सँव॒थ्स॒रेणै॒वास्मै॑ रु॒द्रञ् श॑मयित्वा । प॒शून्व रु॑न्धे ॥

यदे॒क-मे॒कमे॒तानि॑ ह॒वीञ्षि॑ निर्व॒पैत् ॥ 51 (10)

TB 1.1.6.8

यथा त्री॒ण्याव॑प॒नानि॑ पू॒रये॑त् । तादृ॒क्तत् ।

न प्र॒जन॑नमुच्छि॒षेत् । ए॒कं नि॒रुप्य॑ । उ॒त्तरे॑ स॒मस्ये॑त् ।

तृ॒तीय॑मे॒वास्मै॑ लो॒कमुच्छि॑षति प्र॒जन॑नाय ।

तं प्र॒जया॑ प॒शुभि॑रनु प्र॒जाय॑ते । अथो॑ य॒ज्ञस्यै॒वैषाऽभि॑क्रान्तिः ॥

रथ॒चक्रं॑ प्रव॒र्तय॑ति । म॒नुष्य॑रथे॒नैव॑ दे॒वरथं॑ प्र॒त्यव॑रोहति ॥ 52 (10)

TB 1.1.6.9

ब्र॒ह्मवा॑दि॒नो वद॑न्ति । हो॒तव्य॑-म॒ग्निहो॑त्रां(३) नहो॒तव्या(३)मि॑ति ।

यद्-य॒जुषा॑ जुहु॒यात् । अ॒यथा॑पूर्व॒माहु॑ती जुहु॒यात् । यन्न जुहु॑यात् ।

अ॒ग्निः प॑रा॒भवे॑त् । तू॒ष्णीमे॒व हो॑तव्यम् । य॒थापूर्व॑-माहु॒ती जु॑होति ।

ना॒ग्निः प॑रा॒भव॑ति ॥ अ॒ग्नीधे॑ द॒दाति॑ । 53 (10)

TB 1.1.6.10

अ॒ग्निमु॒खा-ने॒वर्तून्॑ प्री॒णाति॑ । उ॒पब॑र्हणं द॒दाति॑ ।

रू॒पाणा॑म॒व-रु॑द्ध्यै । अ॒श्वं ब्र॒ह्मणे॑ । इ॒न्द्रि॒यमे॒वाव-रु॑न्धे ।

धे॒नु॒र् हो॒त्रे॑ । आ॒शि॒ष ए॒वाव॑रुन्धे । अ॒न॒ड्वा॒ह-म॒ध्व॒र्य॒वे॑ ।
व॒हि॒र्वा अ॒न॒ड्वा॒न् । व॒हि॒र॒ध्व॒र्युः॑ । 54 (10)

TB 1.1.6.11

व॒हि॒नै॒व व॒हि य॒ज्ञस्या॑व-रुन्धे । मि॒थु॒नौ गा॒वौ द॑दाति ।
मि॒थु॒नस्या॑व-रु॒द्ध्यै॑ । वा॒सो द॑दाति । स॒र्व दे॒वत्यं॑ वै वा॒सः॑ ।
स॒र्वा ए॒व दे॒वताः॑ प्रीणाति । आ द्वा॒द॒श॒भ्यो द॑दाति ।
द्वा॒द॒श मा॒साः सँव॑त्सरः । सँव॑त्सर ए॒व प्र॑ति तिष्ठति ।
का॒ममू॒र्ध्वं दे॒यम् () । अ॒परि॒मित॒स्या॑व-रु॒द्ध्यै॑ ॥ 55 (11)

(आ॒दि॒त्ये तृ॒ती॒य - म॒प॒स्वा॒सीत् तत् ते॒नावा॑रुन्धत - स्या - दा॒प्य॒ते
- रे॒तो - ऽग्नि॑ - रे॒कमे॑क मे॒तानि॑ ह॒वि॒र्षि॑ निर्व॒पेत् -
प्र॒त्य॒व॒रो॒ह॒ति - द॑दात्य - द॒ध्व॒र्युर् - दे॒य मे॑कं च) (A6)

1.1.7 अनुवाकं 7 – आधानमन्त्राः

TB 1.1.7.1

घ॒र्मः शि॒रस्त॑दयम॒ग्निः॑ । सं प्रि॒यः प॒शुभि॑र् भुवत् ।
छ॒र्दिस्तो॑काय तनयाय यच्छ ॥ वा॒तः प्रा॒णस्त॑दयम॒ग्निः॑ ।
सं प्रि॒यः प॒शुभि॑र् भुवत् । स्व॒दि॒तं तो॑काय तनयाय पि॒तुं प॑च ॥

प्रा॒ची॒मनु॑ प्र॒दिशं॑ प्रे॒हि वि॒द्वान् । अ॒ग्नेर॒ग्ने पु॒रो अ॒ग्निर् भ॒वेह॑ ।
वि॒श्वा आ॒शा दी॒द्यानो॑ वि॒भाहि॑ ।
ऊ॒र्जं नो॑ धे॒हि द्वि॒पदे॑ चतु॒ष्पदे॑ ॥ 56 (10)

TB 1.1.7.2

अ॒र्कश्चक्षु॑-स्तद॒सौ सूर्य॑स्तद॒यम॒ग्निः । संप्रि॑यः प॒शुभिर् भुवत्॑ ।
यत् ते॑ शु॒क्र शु॒क्रं व॑र्चः शु॒क्रा त॒नूः । शु॒क्रं ज्योति॑रज॒स्रम् ।
तेन॑ मे दी॒दिहि॑ तेन॒ त्वाऽऽद॑धे । अ॒ग्निना॑ऽग्ने ब्र॒ह्मणा॑ ॥
आ॒न॒शे व्या॑न॒शे सर्व॑मायुर् व्या॑न॒शे ॥ ये ते॑ अ॒ग्ने शि॒वे त॒नुवौ॑ ।
वि॒राट् च॑ स्व॒राट् च॑ । ते मा॑ वि॒शतां॑ ते मा॑ जि॒न्वताम्॑ । 57 (10)

TB 1.1.7.3

ये ते॑ अ॒ग्ने शि॒वे त॒नुवौ॑ । स॒म्राट् चा॑भि॒भूश्च॑ ।
ते मा॑ वि॒शतां॑ ते मा॑ जि॒न्वताम्॑ । ये ते॑ अ॒ग्ने शि॒वे त॒नुवौ॑ ।
वि॒भूश्च॑ परि॒भूश्च॑ । ते मा॑ वि॒शतां॑ ते मा॑ जि॒न्वताम्॑ ।
ये ते॑ अ॒ग्ने शि॒वे त॒नुवौ॑ । प्र॒भ्वी च॑ प्र॒भूतिश्च॑ ।
ते मा॑ वि॒शतां॑ ते मा॑ जि॒न्वताम्॑ । यास्ते॑ अ॒ग्ने शि॒वास्त॒नुवः॑ () ।

ताभिस्त्वा ऽऽद॑धे ॥ यास्ते॑ अ॒ग्ने घो॒रास्त॒नुवः॑ ।

ताभि॑रमुं गच्छ ॥ 58 (13)

(चतु॑ष्पदे – जिन्व॑तां – त॒नुव॑ स्त्रीणि॑ च) (A7)

1.1.8 अनुवाकं 8 – एतद्ब्राह्मणं

TB 1.1.8.1

इ॒मे वा ए॒ते लो॒का अ॒ग्नयः॑ । ते यद॒व्यावृ॑त्ता आ॒धीये॒रन् ।
 शोच॑येयुर्-यज॑मानम् । घ॒र्मः शि॒र इति॑ गा॒र्.ह॑पत्य-मा॒दधा॑ति ।
 वातः॑ प्रा॒ण इत्य॑न्वाहा॒र्य-प॑चनम् । अ॒र्क-श्चक्षु॑रित्या-ह॒वनी॑यम् ।
 तेनै॒वैनान्॑ व्याव॑र्तयति । तथा न शोच॑यन्ति यज॑मानम् ॥
 रथ॑न्तर-म॒भिगा॑यते गा॒र्.ह॑पत्य आ॒धीय॑माने ।
 राथ॑न्तरो वा अ॒यं लो॒कः । 59 (10)

TB 1.1.8.2

अ॒स्मिन्ने॒वैनं॑ लो॒के प्र॑ति॒ष्ठित॑-मा॒धत्ते॑ ।
 वा॒मदे॒व्य-म॒भिगा॑यत उ॒द्ध्य॑यमाणे । अ॒न्तरि॑क्षं वै वा॒मदे॒व्यम् ।
 अ॒न्तरि॑क्ष ए॒वैनं॑ प्र॑ति॒ष्ठित॑-मा॒धत्ते॑ । अथो शान्ति॑र् वै वा॒मदे॒व्यम् ।
 शान्त॑मे॒वैनं॑ प॒शव्य॑मु॒द्धर॑ते । बृ॒हद॒भिगा॑यत आ॒हव॑नीय आ॒धीय॑माने ।

बार्॒हतो॑ वा असौ॑ लो॒कः । अ॒मुष्मि॒न्ने॒वैनं॑ लो॒के प्र॒ति॒ष्ठि॒त-मा॒धत्ते॑ ॥

प्र॒जा॒प॒ति-र॒ग्नि-म॒सृ॒ज॒त । 60 (10)

TB 1.1.8.3

सोऽ॒श्वो वा॒रो भू॒त्वा प॒रा॒डै॒त् । तं वा॒र॒व॒न्तीय॑ना॒वार॒य॒त ।

तद्-वा॒र॒व॒न्तीय॑स्य वा॒र॒व॒न्तीय॑त्वम् । श्यै॒तेन॑ श्ये॒ती अ॒कुरु॑त ।

तच्छ॒यै॒तस्य॑ श्यै॒तत्व॑म् । यद्-वा॒र॒व॒न्तीय॑-म॒भि॒गा॒य॒ते ।

वा॒र॒यि॒त्वै॒वैनं॑ प्र॒ति॒ष्ठि॒त-मा॒धत्ते॑ । श्यै॒तेन॑ श्ये॒ती कु॑रुते ॥

घ॒र्मः शि॒र इति॑ गा॒र्ह॒प॒त्य-मा॒द॒धा॒ति ।

स॒शी॒र्षा॒ण-मे॒वैन॑-मा॒धत्ते॑ । 61 (10)

TB 1.1.8.4

उ॒पैन॑मु॒त्त॒रो य॒ज्ञो न॑म॒ति ॥ रु॒द्रो वा ए॒षः । य॒द॒ग्निः ।

स आ॒धी॒य॒मा॒न ई॒श्व॒रो य॒ज॒मा॒नस्य॑ प॒शून् हि॒सि॒तोः ।

सं प्रि॒यः प॒शुभि॑र् भुव॒दि॒त्याह॑ । प॒शुभि॑रे॒वैनं॑ संप्रि॒यं क॑रोति ।

प॒शूना॑-म॒हि॒सा॒यै ॥ छ॒दि॒स्तो॒काय॑ त॒नया॑य यच्छे॒त्याह॑ ।

आ॒शि॒ष॒मे॒वैता॑-मा॒शा॒स्ते ॥

वा॒तः प्रा॒ण इ॒त्य॒न्वा॒हा॒र्य॑-प॒च॒न॒म् । 62 (10)

TB 1.1.8.5

स॒प्रा॒ण-मे॒वैन॒-मा॒ध॒त्ते ॥ स्व॒दि॒तं तो॒काय॒ तन॒याय॒ पि॒तुं प॒चे॒त्याह॑ ।
 अ॒न्नमे॒वास्मै॑ स्व॒द॒यति॑ ॥ प्रा॒चीम॒नु प्र॒दि॒शं प्रे॒हि वि॒द्वानि॒त्याह॑ ।
 वि॒भक्ति॑रे॒वैन॒योस्सा॑ । अथो॑ ना॒ना वी॒र्या॒वे॒वैनौ॑ कुरु॒ते ॥
 ऊ॒र्जं नो॑ धे॒हि द्वि॒पदे॑ च॒तुष्प॒द इ॒त्याह॑ । आ॒शिष॑मे॒वैता॒माशा॑स्ते ॥
 अ॒र्क-श्चक्षु॑रि॒त्या-ह॒वनी॒यम् । अ॒र्को वै दे॒वाना॒मन्न॑म् । 63 (10)

TB 1.1.8.6

अ॒न्नमे॒वाव॑ रु॒न्धे ॥ तेन॑ मे दी॒दिही॒त्याह॑ । स॒मि॒न्ध ए॒वैन॑म् ॥
 आ॒न॒शे व्या॒न॒श इति॑ त्रि॒रु॒दि॒ङ्ग॒यति॑ । त्रय॑ इ॒मे लो॒काः ।
 ए॒ष्वे॒वैनं॑ लो॒केषु॑ प्र॒ति॒ष्ठि॒त-मा॒ध॒त्ते ॥ तत्-तथा॑ न का॒र्यम् ।
 वी॒ङ्गि॒तम॑ प्र॒ति॒ष्ठि॒त-मा॒द॒धी॒त । उ॒द्धृ॒त्यै-वा॒धाया॑-भि॒मन्त्रि॑यः ।
 अ॒वी॒ङ्गि॒त-मे॒वैनं॑ प्र॒ति॒ष्ठि॒त-मा॒ध॒त्ते () ॥
 वि॒राट् च॑ स्व॒राट् च॑ या॒स्ते अ॒ग्ने शि॒वास्त॒नुव॑-
 स्ताभि॑स्त्वा ऽऽद॒ध इ॒त्याह॑ ।
 ए॒ता वा अ॒ग्नेः शि॒वास्त॒नुवः॑ । ताभि॑रे॒वैन॑ सम॒दर्ध॑यति ॥

यास्ते॑ अग्ने॑ घोरास्तनुव॑ स्ताभिरमुं॑ गच्छेति॑ ब्रूयाद्यं॑ द्विष्यात् ।

ताभिरेवैनं॑ पराभावयति ॥ 64 (15)

(लोको॑ – ऽसृजतैन॑ – माधत्ते॑ – ऽन्वाहार्यपचनं॑ – देवानामन्नं॑ –
मेनं॑ प्रतिष्ठितमाधत्ते॑ पञ्च॑ च) (A8)

1.1.9 अनुवाकं 9 – ब्रह्मौदनम्

TB 1.1.9.1

शमीगर्भादग्निं॑ मन्थति॑ । एषा॑ वा अग्नेर्-यज्ञिया॑ तनूः ।

तामेवास्मै॑ जनयति ॥ अदितिः॑ पुत्रकामा ।

सा॒द्ध्येभ्यो॑ देवेभ्यो॑ ब्रह्मौदन-मपचत् । तस्या॑ उच्छेषण-मददुः ।

तत् प्राश्नात्॑ । सा॒ रेतो॑ऽधत्त । तस्यै॑ धा॒ता चा॒र्यमा॑ चाजायेताम् ।

सा द्वितीय-मपचत् । 65 (10)

TB 1.1.9.2

तस्या॑ उच्छेषण-मददुः । तत् प्राश्नात्॑ । सा॒ रेतो॑ऽधत्त ।

तस्यै॑ मि॒त्रश्च॑ वरुणश्चाजायेताम् । सा तृतीय-मपचत् ।

तस्या॑ उच्छेषण-मददुः । तत् प्राश्नात्॑ । सा॒ रेतो॑ऽधत्त ।

तस्या॑ अ॒शश्च॑ भगश्चाजायेताम् । सा चतुर्थ-मपचत् । 66 (10)

TB 1.1.9.3

तस्या॑ उ॒च्छे॒षण॑-मददुः । तत् प्रा॒ज्ञात् । सा॑ रे॒तोऽध॑त्त ।
तस्या॑ इन्द्र॑श्च वि॒वस्वा॑श्चा-जायेताम् । ब्र॒ह्मौ॒दनं॑ प॒चति॑ ।
रे॒त ए॒व तद्-द॑धाति ॥ प्रा॒ज्ञन्ति॑ ब्रा॒ह्मणा॑ ओ॒दनम् ॥
यदा॑ज्य-मु॒च्छि॒ष्यते॑ । तेन॑ स॒मिधो॑ऽभ्यज्यादधाति ।
उ॒च्छे॒षणा॑द्वा अदि॒ती रे॒तोऽध॑त्त । 67 (10)

TB 1.1.9.4

उ॒च्छे॒षणा॑दे॒व तद्-रे॒तो ध॑त्ते ॥ अ॒स्थि॒ वा ए॒तत् । यथ्-स॒मिधः॑ ।
ए॒तद्-रे॒तः । यदा॑ज्यम् । यदा॑ज्येन स॒मिधो॑ऽभ्यज्यादधाति ।
अ॒स्थ्ये॒व तद्-रे॒तसि॑ दधाति ॥ ति॒स्र आ॑दधाति मि॒थुन॒त्वाय॑ ॥
इ॒यती॑र् भवन्ति । प्र॒जाप॑तिना य॒ज्ञमु॒खेन॑ संमिताः । 68 (10)

TB 1.1.9.5

इ॒यती॑र् भवन्ति । य॒ज्ञप॑रुषा संमिताः । इ॒यती॑र् भवन्ति ।
ए॒ताव॑द्वै पु॒रुषे॑ वी॒र्यम् । वी॒र्यं संमिताः ॥ आ॒र्द्रा भ॑वन्ति ।
आ॒र्द्रमि॑व हि रे॒तः सि॒च्यते॑ ॥ चि॒त्रिय॑स्याश्च॒त्थस्या॑दधाति ।
चि॒त्रमे॒व भ॑वति ॥ घृ॒तव॑तीभि-रादधाति । 69 (10)

TB 1.1.9.6

ए॒तद्वा अ॒ग्नेः प्रि॒यं धाम् । यद्-घृ॒तम् । प्रि॒येणै॒वैनं॑ धाम्ना
सम॑दर्धयति । अथो तेज॑सा ॥ गा॒यत्रीभि॑र्-ब्रा॒ह्मण॑स्याद॒द्ध्यात् ।
गा॒यत्र॑छन्दा वै ब्रा॒ह्मणः॑ । स्व॒स्य छ॒न्दसः॑ प्रत्ययनस्त्वाय ।
त्रि॒ष्टुग्भी॑-राज॒न्यस्य॑ । त्रि॒ष्टुप् छ॒न्दा वै रा॒ज॒न्यः ।
स्व॒स्य छ॒न्दसः॑ प्रत्ययनस्त्वाय । 70 (10)

TB 1.1.9.7

जग॑तीभि॒र्-वैश्य॑स्य । जग॑ती छन्दा वै वैश्यः॑ ।
स्व॒स्य छ॒न्दसः॑ प्रत्ययनस्त्वाय ॥ त॒ञ् सँव॑त्सरं गोपायेत् ।
सँव॑त्सर॒ञ् हि रे॒तो हि॒तं व॑दर्धते ॥ यद्-ये॒नञ् सँव॑त्सरे नोप॒नमे॑त् ।
स॒मिधः॑ पुन॒राद॑द्ध्यात् । रे॒त ए॒व तद्धि॑तं व॑दर्धमानमेति ॥
न मा॒ञ्स-म॑श्नीयात् । न स्त्रि॒यमु॑पेयात् ॥ 71 (10)

TB 1.1.9.8

यन् मा॒ञ्स-म॑श्नीयात् । यत्स्त्रि॒य-मु॑पेयात् । निर्वी॑र्यः स्यात् ।
नै॒नम॑ग्नि-रुप॒नमे॑त् ॥ श्व आ॒धास्य॑मानो ब्रह्मौ॒दनं॑ पचति ।
आ॒दि॒त्या वा इ॒त उ॒त्त॒माः सु॒वर्गं॑ लो॒कमा॑यन् ।

ते वा इतो यन्तं प्रतिनुदन्ते । एते खलु वावादित्याः ।

यद्-ब्राह्मणाः । तैरेव संत्वं गच्छति । 72 (10)

TB 1.1.9.9

नैनं प्रतिनुदन्ते ॥ ब्रह्मवादिनो वदन्ति । क्वा सः । अग्निः कार्यः ।

योऽस्मै प्रजां पशून् प्रजनयतीति । शल्कैस्तां रात्रिमग्नि-मिन्धीत ।

तस्मिन्-नुपव्युषमरणी निष्टपेत् । यथर्षभाय वाशिता न्याविच्छायति ।

तादृगेव तत् ॥ अपोदूह्य भस्माग्निं मन्थति । 73 (10)

TB 1.1.9.10

सैव साग्नेः सन्ततिः ॥ तं मथित्वा प्राञ्चमुद्धरति ।

सँवथ्सरमेव तद्-रेतो हितं प्रजनयति ॥

अनाहित-स्तस्याग्नि-रित्याहुः ।

यः समिधोऽनाधायान्नि-माधत्त इति ।

ताः सँवथ्सरे पुरस्ता-दादद्ध्यात् ।

सँवथ्सरादेवैन-मवरुद्ध्या-धत्ते ॥ यदि सँवथ्सरे ऽनादद्ध्यात् ।

द्वादश्यां पुरस्ता-दादद्ध्यात् ।

सँवथ्सर प्रतिमा वै द्वादश रात्रयः () ।

सँव॒थ्स॒रमे॒वास्या॑हि॒ता भ॑वन्ति ॥ यदि॑ द्वा॒द॒श्यां॑ ना॒द॒द्ध्यात् ।
 त्र्य॒हे पु॒रस्ता॑दा॒द॒ध्यात् । आ॒हि॒ता ए॒वास्य॑ भ॑वन्ति ॥ 74 (14)
 (द्वि॒तीय॑म॒पच॑च् – च॒तु॒र्थम॑पच – द॒दि॒ती रे॒तोऽध॑त्त – सं॒मि॒ता –
 घृ॒तव॑ती॒भिरा॑द॒धाति॑ – रा॒ज॒न्यः स्व॑स्य॒ छन्द॑सः प्र॒त्यय॑नस्त्वा –
 ये॒याद् – ग॒च्छ॑ति – म॒न्य॑ति – रा॒त्रय॑ श्र॒त्वारि॑ च) (A9)

1.1.10 अनुवाकं 10 – पञ्चाग्न्याधानम्

TB 1.1.10.1

प्र॒जाप॑तिः प्र॒जा अ॑सृजत । स रि॒रि॒चा॒नोऽम॑न्यत । स तपोऽत॑प्यत ।
 स आ॒त्मन् वी॑र्य॒मप॑श्यत् । तद॑व॒र्ध॒त ।
 तद॑स्मा॒त्सह॑सो॒र्ध्वम॑सृज्यत । सा वि॒राड॑भवत् ।
 तां दे॒वा॒सु॒रा व्य॑गृह्णत । सोऽब्र॑वीत् प्र॒जाप॑तिः । म॒म वा ए॒षा । 75 (10)

TB 1.1.10.2

दो॒हा ए॒व यु॒ष्माक॑मिति ॥ सा ततः प्राच्यु॑दक्रामत् ।
 तत् प्र॒जाप॑तिः पर्य॑गृह्णात् । अथ॑र्व पि॒तुं मे॑ गोपा॒येति॑ ।
 सा द्वि॒तीय॑मु॒दक्रा॑मत् । तत् प्र॒जाप॑तिः पर्य॑गृह्णात् ।

नर्य॑ प्र॒जां मे॑ गोपा॒येति॑ । सा तृ॒तीय-मु॑दक्रामत् ।
तत् प्र॒जाप॑तिः पर्य॒गृह्णा॑त् । श॒स्य॑ प॒शून् मे॑ गोपा॒येति॑ । 76 (10)

TB 1.1.10.3

सा चतु॒र्थ-मु॑दक्रामत् । तत् प्र॒जाप॑तिः पर्य॒गृह्णा॑त् ।
सप्र॑थ स॒भां मे॑ गोपा॒येति॑ । सा पञ्च॒म-मु॑दक्रामत् ।
तत् प्र॒जाप॑तिः पर्य॒गृह्णा॑त् । अहे॑ बु॒द्धि॒धन॑य मन्त्रं मे गोपा॒येति॑ ।
अ॒ग्नीन् वाव॑ सा तान् व्य॒क्रम॑त । तान् प्र॒जाप॑तिः पर्य॒गृह्णा॑त् ।
अथो॑ प॒ङ्क्ति॑मेव ॥ प॒ङ्क्ति॑र्वा ए॒षा ब्रा॑ह्म॒णे प्र॑विष्टा । 77 (10)

TB 1.1.10.4

तामा॑त्मनोऽधि निर्मि॑मीते । यद॒ग्नि-रा॑धीयते ।
तस्मा॑-दे॒ताव॑न्तो-ऽन॒य आ॑धीयन्ते । पाङ्कं॑ वा इ॒दं स॑र्वम् ।
पाङ्के॑नैव पाङ्कं॑ स्पृ॒णोति॑ ॥ अथ॑र्व पि॒तुं मे॑ गोपा॒येत्या॑ह ।
अन्न॑मे॒वै तेन॑ स्पृ॒णोति॑ । नर्य॑ प्र॒जां मे॑ गोपा॒येत्या॑ह ।
प्र॒जामे॒वै तेन॑ स्पृ॒णोति॑ । श॒स्य॑ प॒शून् मे॑ गोपा॒येत्या॑ह । 78 (10)

TB 1.1.10.5

प॒शूने॒वै तेन॑ स्पृ॒णोति॑ । सप्र॑थ स॒भां मे॑ गोपा॒येत्या॑ह ।
स॒भामे॒वै तेनैन्द्रि॑यं स्पृ॒णोति॑ । अहे॑ बु॒द्धि॒धन॑य मन्त्रं मे गोपा॒येत्या॑ह ।

मन्त्रमे॒वै तेन॑ श्रिय॑ꣳ स्पृ॒णोति॑ ॥ यद॑न्वाहार्य॑-पच॑नेऽन्वाहार्यं॑ पच॑न्ति ।

तेन॑ सोऽ॒स्याभीष्टः॑ प्रीतः॑ ।

यद्-गार्॑हपत्य॑ आज्यम॑धि॒श्रय॑न्ति संप॑त्नीर्याज॑यन्ति ।

तेन॑ सोऽ॒स्याभीष्टः॑ प्रीतः॑ । यदा॑हव॒नीये॒ जुह॑ति । 79 (10)

TB 1.1.10.6

तेन॑ सोऽ॒स्याभीष्टः॑ प्रीतः॑ । यथ्स॑भायां॑ विज॑यन्ते ।

तेन॑ सोऽ॒स्याभीष्टः॑ प्रीतः॑ । यदा॑वस॒थेऽन्न॑ꣳ हर॑न्ति ।

तेन॑ सोऽ॒स्याभीष्टः॑ प्रीतः॑ । तथा॑ऽस्य॒ सर्वे॑ प्री॒ता अ॒भीष्टा॒ आधी॑यन्ते ॥

प्रव॑सथ-मे॒ष्यन्ने॒व-मु॒पति॑ष्ठे-तै॒कमे॑कम् ।

यथा॑ ब्रा॒ह्म॒णाय॑ गृ॒हेवा॒सिने॑ परि॒दाय॑ गृ॒हाने॑ति । ता॒दृगे॒व तत् ॥

पुन॑राग-त्यो॒पति॑ष्ठते () । सा भा॑गेयमे॒वैषां॑ तत् ।

सा तत् ऊ॒र्ध्वाऽऽरो॑हत् । सा रो॒हिण्य॑भवत् ।

तद्-रो॒हिण्यै॑ रो॒हिणित्व॑म् । रो॒हिण्या॑-म॒ग्नि-मा॑दधीत ।

स्व ए॒वैनं॑ यो॒नौ प्र॑ति॒ष्ठित॑-मा॒धत्ते॑ । ऋ॒द्ध्नो॒त्येने॑न ॥ 80 (17)

(ए॒षा - प॒शून्मे॑ गो॒पाये॑ति - प्र॒विष्टा॑ -

प॒शून्मे॑ गो॒पाये॑त्याह - जुह॑ति - तिष्ठ॑ते स॒प्त च॑) (A10)

Prapaataka Korvai with starting Words of 1 to 10 Anuvaakams :-

(ब्र॒ह्म॒ स॒न्ध॒त्तं॑ – कृ॒त्ति॒का॒ – सू॒ब॒द्ध॒न्ति॑ – द्वा॒द॒श॒सु॑ – प्र॒जा॒प॒ति॒र् वा॒चो॑
– दे॒वा॒सु॒रा॒स्तद॒ग्नि॒र्नो॒द् – घ॒र्मः॑ शि॒र – इ॒मे वै – श॒मी॒ग॒र्भात् –
प्र॒जा॒प॒तिः॑ स रि॒रि॒चा॒नः॑ सत॒पः॑ स आ॒त्मन्॑ वी॒र्यं॑ द॒श)

Korvai with starting Words of 1, 11, 21 Series of Dasinees :-

(ब्र॒ह्म॒ स॒न्ध॒त्तं॑ – तौ दि॒व्या – व॒थो श॒न्त्वा॒य – प्रा॒च्ये॒षां – य॒दु॒पर्यु॒परि॑
– य॒थ् स॒द्यः॑ – सोऽ॒श्वो॒ वारो॑ भू॒त्वा – ज॒ग॒ती॒भि र॒शी॒तिः॑)

First and Last Word of First Prapaatakam :-

(ब्र॒ह्म॒ स॒न्ध॒त्त – मृ॒द्ध॒नो॒त्ये॒नेन॑)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे प्रथमाष्टके

प्रथमः प्रपाठकः समाप्तः ॥

Details of Dasini & Vaakyams for Ashtakam 1,
Prapaatakam 1 (TB 1.1)

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	5	52
Anuvakam 2	8	86
Anuvakam 3	12	123
Anuvakam 4	9	89
Anuvakam 5	10	101
Anuvakam 6	11	111
Anuvakam 7	3	33
Anuvakam 8	6	65
Anuvakam 9	10	104
Anuvakam 10	6	67
Total →	80	831

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

1.2 प्रथमाष्टके द्वितीय प्रपाठकः – गवामयनब्राह्मणं

1.2.1 अनुवाकं 1 – आधानमन्त्राः पूर्वप्रपाठकशेषभूताः

TB 1.2.1.1

उ॒द्ध॒न्य॒मा॒न-म॒स्या अ॒मे॒द्ध्य॒म् । अ॒प पा॒प्मानं॑ य॒ज॒मा॒नस्य॑ ह॒न्तु ।
 शि॒वा नः॑ स॒न्तु प्र॒दि॒शश्च॑त॒स्रः । शं नो॑ मा॒ता पृ॒थि॒वी तो॑क॒सा॒ता ॥
 शं नो॑ दे॒वीर॒भिष्ट॑ये । आ॒पो भ॑वन्तु पी॒तये॑ ॥ शं यो॒रभि॑ स्र॒वन्तु॑ नः ॥
 वै॒श्वा॒नर॑स्य॒ रूप॑म् । पृ॒थि॒व्यां परि॑स्र॒सा ।
 स्यो॒न-मा॑वि॒शन्तु॑ नः ॥ 1 (10)

TB 1.2.1.2

यदि॑दं दि॒वो यद॑दः पृ॒थि॒व्याः । सं॒ज॒ज्ञा॒ने रो॑द॒सी सं॑ब॒भूव॑तुः ।
 ऊ॒षान् कृ॑ष्णाम॒वतु॑ कृ॒ष्णामू॑षाः । इ॒हो॒भयो॑र् य॒ज्ञि॒य-मा॑ग॒मिष्ठाः॑ ॥
 ऊ॒तीः कु॑र्वा॒णो यत् पृ॒थि॒वीम॑च॒रः । गु॒हा॒कार॑-मा॒खुरूपं॑ प्र॒तीत्य॑ ।
 तत् ते॑ न्य॒क्तमि॒ह सं॑भ॒रन्तः॑ । श॒तं जी॑वे॒म श॒रदः॑ स॒वीराः॑ ॥

ऊ॒र्जं पृ॒थि॒व्या र॒स-मा॒भर॒न्तः ।

श॒तं जी॒वेम॒ शर॒दः पु॒रू॒चीः । 2 (10)

TB 1.2.1.3

व॒म्री॒भि-र॒नु॒वि॒त्तं गु॒हा॒सु । श्रो॒त्रं त उ॒र्व्य॒ब॒धि॒रा भ॒वामः ॥

प्र॒जा॒प॒ति सृ॒ष्टा॒नां प्र॒जा॒ना॒म् । क्षु॒धो॒प॒ह॒त्यै सु॒वि॒तं नो॑ अ॒स्तु ।

उ॒प॒प्र॒भि॒न्न॒मि॒ष-मू॒र्जं प्र॒जा॒भ्यः । सू॒दं गृ॒हे॒भ्यो र॒स॒मा॒भ॒रामि ॥

य॒स्य रू॒पं बि॒भ्र॒दि॒मा-म॒वि॒न्दत् । गु॒हा प्र॒वि॒ष्टाꣳ स॒रि॒र॒स्य म॒द्ध्ये॑ ।

त॒स्ये॒दं वि॒हत॑-मा॒भर॒न्तः । अ॒छं॒ब॒ट्का॒र॒म॒स्यां वि॒धेम ॥ 3 (10)

TB 1.2.1.4

यत् प॒र्य॒प॒श्य॒थ् स॒रि॒र॒स्य म॒द्ध्ये॑ । उ॒र्वी॒म॒प॒श्य-ज्ज॒गतः॑ प्र॒ति॒ष्ठा॒म् ।

तत् पु॒ष्कर॑स्या॒य॒त॒ना॒द्धि जा॒तम् । प॒र्णं पृ॒थि॒व्याः प्र॒थ॒नꣳ ह॒रामि ॥

या॒भि॒र॒दृꣳह॒ज्ज॒गतः॑ प्र॒ति॒ष्ठा॒म् । उ॒र्वी॒मि॒मां वि॒श्व॒ज॒न॒स्य भ॒र्त्री॒म् ।

ता नः॑ शि॒वाः श॒र्कराः॑ स॒न्तु सर्वाः॑ ॥ अ॒ग्ने रे॒तश्च॒न्द्रꣳ हि॒र॒ण्य॒म् ।

अ॒द्भ्यः सं॒भू॒त-म॒मृतं॑ प्र॒जा॒सु । तथ् सं॒भर॑न्नु॒त्तर॒तो नि॒धाय॑ । 4 (10)

TB 1.2.1.5

अ॒ति॒ प्र॒यच्छं॑ दु॒रितिं॑ तरे॒यम् ॥ अ॒श्वो॑ रू॒पं कृ॒त्वा यद॑श्च॒त्थे ऽति॑ष्ठः ।
 सँ॒व॒त्स॒रं दे॒वेभ्यो॑ नि॒लाय॑ । त॒त्ते न्य॑क्तमिह सं॒भर॑न्तः ।
 श॒तं जी॒वेम॑ श॒रदः॑ स॒वीराः॑ ॥ ऊ॒र्जः पृ॑थि॒व्या अ॒द्ध्यु॒त्थितो॑ऽसि ।
 व॒नस्प॑ते श॒तवल्॑शो वि॒रोह॑ । त्वया॑ व॒यमि॑षमूर्जं म॒दन्तः॑ ।
 रा॒यस्पो॑षेण॒ समि॑षा म॒देम॑ ॥ गा॒य॒त्रि॒या हि॒यमा॑णस्य॒ यत्ते॑ ॥ 5 (10)

TB 1.2.1.6

प॒र्णम॑प॒तत् तृ॒तीय॑स्यै दि॒वोऽधि॑ । सोऽयं॑ प॒र्णः सो॒मप॑र्णा॒द्धि जा॑तः ।
 ततो॑ ह॒रामि॑ सो॒मपी॒थस्या॑व-रु॒द्ध्यै । दे॒वानां॑ ब्र॒ह्मवा॑दं वँ॒दतां॑ यत् ।
 उ॒पाशृ॑णोः सु॒श्रवा॑ वै श्रु॒तोऽसि॑ । ततो॑ मा॒मावि॑शतु ब्र॒ह्मव॑र्च॒सम् ।
 तथ् सं॒भर॑ स्तद॒वरु॑न्धीय सा॒क्षात् ॥ यया॑ ते सृ॒ष्टस्या॒ग्नेः ।
 हे॒तिम॑शमयत् प्र॒जाप॑तिः । ता॒मिमाम॑ प्र॒दाहा॑य । 6 (10)

TB 1.2.1.7

श॒मीꣳ शान्त्यै॑ ह॒राम्य॑हम् ॥ यत्ते॑ सृ॒ष्टस्य॑ य॒तः ।
 वि॒कङ्क॑तं भा आ॒र्छज्जा॑तवेदः । तया॑ भा॒सा सं॑मितः ।
 उ॒रुं नो॑ लो॒कम॑नु प्रभा॒हि ॥ यत्ते॑ ता॒न्तस्य॑ हृद॒यमा॑च्छि॒न्दन् जा॑तवेदः ।

म॒रुतो॑ऽद्विस्तमयित्वा । ए॒तत्ते॑ तद॒शनेः॑ संभ॒रामि॑ ।

सा॒त्मा अ॒ग्ने स॒हृदयो॑ भवे॒ह ॥

चि॒त्रियाद॑श्चत्थाथ् संभृ॒ता बृ॒हत्यः॑ । 7 (10)

TB 1.2.1.8

शरी॑रम॒भि स॒ꣳ स्फृ॑ताः स्थ । प्र॒जाप॑तिना य॒ज्ञमु॒खेन॑ संमि॒ताः ।

ति॒स्रस् त्रि॒वृद्धि॑र् मिथु॒नाः प्र॒जात्यै॑ ॥ अ॒श्चत्था॑-द्व्यवा॒हा-द्वि जा॒ताम् ।

अ॒ग्ने स्त॒नूं य॒ज्ञिया॑ꣳ संभ॒रामि॑ । शान्त॑योनिꣳ श॒मीग॑र्भम् ।

अ॒ग्नये॑ प्र॒जन॑यित॒वे ॥ यो अ॑श्चत्थः श॒मीग॑र्भः । आ॒रुरो॑ह त्वे स॒चा ॥

तं ते॑ ह॒रामि॑ ब्र॒ह्मणा॑ । 8 (10)

TB 1.2.1.9

य॒ज्ञियैः॑ के॒तुभिः॑ स॒ह ॥ यं त्वा॑ स॒मभ॑रन्-जा॒तवे॑दः ।

यथा॑ शरी॒रं भू॒तेषु॑ न्य॒क्तम् । स संभृ॑तः सीद शि॒वः प्र॒जाभ्यः॑ ।

उ॒रुं नो॑ लो॒कम॑नु॒नेषि॑ वि॒द्वान् ॥ प्र वे॒धसे॑ क॒वये॑ मे॒द्ध्याय॑ ।

व॒चो व॒न्दारु॑ वृष॒भाय॑ वृष्णे॑ । यतो॑ भ॒यम॑भयं तन्नो॑ अस्तु ।

अ॒व दे॒वान् य॒जे हे॒ड्यान् ॥ स॒मिधा॑ऽग्निं दु॒वस्य॑त । 9 (10)

TB 1.2.1.10

घृतैर् बो॒धय॒ताति॑थिम् । आ॒ऽस्मिन् ह॒व्या जु॑होतन ॥
 उप॑ त्वा॒ग्ने ह॒विष्म॑तीः । घृ॒ताची॑र्यन्तु ह॒र्यत॑ । जु॒षस्व॑ स॒मिधो॑ म॒म ॥
 तं त्वा॑ स॒मिद्धि॑रङ्गिरः । घृ॒तेन॑ व॒र्धयाम॑सि । बृ॒हच्छो॑चा यवि॒ष्ट्य ॥
 स॒मिद्ध्य॑मानः प्रथ॒मो नु॑ ध॒र्मः । स॒म॒क्तु॑भि॒रज्य॑ते वि॒श्ववा॑रः । 10 (10)

TB 1.2.1.11

शो॒चिष्के॑ शो घृ॒तनि॑र्णिक्-पा॒वकः॑ । सु॒य॒ज्ञो अ॒ग्निर् य॒जथा॑य
 दे॒वान् ॥ घृ॒तप्र॑तीको घृ॒तयो॑नि॒रग्निः॑ । घृ॒तैः स॒मिद्धो॑ घृ॒तम॒स्यान्न॑म् ।
 घृ॒तपु॑षस्त्वा स॒रितो॑ वह॒न्ति । घृ॒तं पि॑बन्थ् सु॒य॒जा यक्षि॑ दे॒वान् ॥
 आ॒युर्दा॑ अ॒ग्ने ह॒विषो॑ जुषा॒णः । घृ॒त प्र॑तीको घृ॒तयो॑नि॒रेधि॑ ।
 घृ॒तं पी॒त्वा म॒धुचा॑रु ग॒व्यम् । पि॒तेव॑ पु॒त्रम॒भि र॑क्ष॒तादि॑मम् ॥ 11 (10)

TB 1.2.1.12

त्वा॒म॒ग्ने स॒मिधा॑नं य॒विष्ठ॑ । दे॒वा दू॒तं च॑क्रि॒रे ह॒व्यवा॑हम् ।
 उ॒रु॒ज्रय॑सं घृ॒तयो॑नि-माहु॒तम् । त्वे॒षं च॑क्षु॒र्दधि॑रे चोद॒यन्व॑ति ॥
 त्वा॒म॒ग्ने प्र॒दिव॑ आहु॒तं घृ॒तेन॑ । सु॒म्ना॒यवः॑ सु॒षमि॑धा स॒मीधि॑रे ।
 स वा॑वृ॒धान॑ ओष॒धीभि॑रु॒क्षितः॑ । उ॒रु॒ज्रया॑सि पा॒र्थिवा॑ वि॒तिष्ठ॑से ॥

घृ॒त प्र॒तीकं॑ व॒ ऋ॒तस्य॑ धू॒र्षद॑म् ।

अ॒ग्निं मि॒त्रन्न॑ समि॒धान॑ ऋ॒ञ्जते॑ । 12 (10)

TB 1.2.1.13

इ॒न्धानो॑ अ॒क्रो वि॒दथे॑षु दी॒द्यत् । शु॒क्रव॑र्णामु॒दु नो॑ य॒सते॑ धि॒यम् ॥

प्र॒जा अ॒ग्ने सँ॑वा॒सय॑ । आ॒शाश्च॑ प॒शुभिः॑ स॒ह ।

रा॒ष्ट्राण्य॑स्मा॒ आ॒र्धेहि॑ । या॒न्यास॑न्त् स॒वितुः॑ स॒वे ॥

म॒ही वि॒ष्पली॑ स॒दने॑ ऋ॒तस्य॑ । अ॒र्वाची॑ ए॒तं ध॑रु॒णे र॒यीणा॑म् ।

अ॒न्तर्व॑ली॒ जन्यं॑ जा॒तवे॑द॒सम् ।

अ॒ध्व॒राणां॑ ज॒नय॑थः पु॒रोगा॑म् ॥ 13 (10)

TB 1.2.1.14

आ॒रो॒हतं॑ द॒शत॑ ऽ श॒क्वरी॑र् म॒म । ऋ॒तेना॑ग्न॒ आयु॑षा॒ वर्च॑सा स॒ह ।

ज्यो॒ग् जी॒वन्त॑ उत्त॒रामु॑त्त॒रा ऽ स॒माम् ।

दर्॒श॒म॒हं पू॒र्णमा॑सं॒ यज्ञं॑ य॒था य॒जै ॥

ऋ॒त्वि॒यव॑ती स्था अ॒ग्निरे॑त॒सौ । गर्भं॑ द॒धाथां॑ ते वा॒म॒हं द॑दे ।

तथ् स॒त्यं य॑द् वी॒रं बि॑भृथः । वी॒रं ज॑नयिष्यथः ।

ते म॒त् प्रा॒तः प्र॑ज॒निष्ये॑थे । ते मा॒ प्रजा॑ते प्र॒ज॒नयि॑ष्यथः । 14 (10)

TB 1.2.1.15

प्र॒जया॑ प॒शुभि॑र्-ब्र॒ह्मव॑र्च॒सेन॑ सु॒वर्गे॑ लो॒के ॥ अ॒नृता॑थ्-स॒त्यमु॑पैमि ।
 मा॒नुषा॑-द्वै॒व्य-मु॑पैमि । दै॒वीं वा॑चं य॒च्छामि॑ ॥ श॒ल्कैर॑ग्निमि॒न्धानः॑ ।
 उ॒भौ लो॒कौ स॑नेम॒हम् । उ॒भयो॑र्-लो॒कयो॑र् ऋ॒द्ध्वा ।
 अ॒ति मृ॑त्युं त॒राम्य॑हम् ॥ जा॒तवे॑दो भु॒वन॑स्य॒ रेतः॑ ।
 इ॒ह सि॑ञ्च त॒पसो॑ यज्जनि॒ष्यते॑ ॥ 15 (10)

TB 1.2.1.16

अ॒ग्निम॑श्च॒त्थादधि॑ ह॒व्यवा॑हम् । श॒मीग॑र्भा-ज्ज॒नय॑न्.यो म॒यो भूः॑ ॥
 अ॒यं ते॑ योनि॑र् ऋ॒त्वियः॑ । य॒तो जा॑तो अ॒रोच॑थाः ।
 तं जा॒नन्न॑ग्न आ॒रोह॑ । अ॒था नो॑ व॒र्द्धया॑ र॒यिम् ॥
 अ॒पेत॑ वी॒त वि॑ च॒ सर्प॑तातः । येऽत्र॒ स्थ पु॑रा॒णा ये च॑ नू॒तनाः॑ ।
 अ॒दादि॑दं य॒मोऽव॑सानं पृ॒थिव्याः॑ ।
 अ॒क्रन्नि॑मं पि॒तरो॑ लो॒कम॑स्मै ॥ 16 (10)

TB 1.2.1.17

अ॒ग्नेर्भ॑स्मा॒स्यग्नेः॑ पु॒रीष॑मसि ॥ सं॒ज्ञान॑मसि का॒मध॑रणम् ।
 म॒यि ते॑ का॒मध॑रणं भू॒यात् ॥ सं वः॑ सृ॒जामि॑ हृ॒दया॑नि ।

सञ् सृष्टं॑ मनो॑ अस्तु॑ वः । सञ् सृष्टः॑ प्रा॒णो अस्तु॑ वः ॥

सं॑ या॒ वः प्रि॒यास्त॒नुवः॑ । संप्रि॒या हृद॑यानि वः ।

आ॒त्मा वो॑ अस्तु॑ संप्रि॒यः । संप्रि॒या-स्त॒नुवो॑ मम॑ ॥ 17 (10)

TB 1.2.1.18

कल्पे॑तां द्या॒वापृ॑थिवी । कल्प॑न्ता॒माप॒ ओष॑धीः ।

कल्प॑न्ता॒मग्न॑यः पृथक् । मम॑ ज्यैष्ठ्या॒य स॒व्रताः॑ ॥

ये॑ऽग्नयः॒ सम॑नसः । अ॒न्तरा॑ द्या॒वापृ॑थिवी ।

वा॒स॒न्ति॒कावृ॑तू अ॒भि कल्प॑मानाः । इन्द्र॑मिव दे॒वा अ॒भि सँवि॑शन्तु ॥

दि॒वस्त्वा॑ वी॒र्ये॑ण । पृ॒थि॒व्यै-महि॑म्ना । 18 (10)

TB 1.2.1.19

अ॒न्तरि॑क्षस्य पोषे॑ण । सर्व॑प॒शु-मा॑दधे ॥

अजी॑जनन्-नमृ॒तं म॒र्त्यासः॑ । अ॒स्रेमा॑णं तर॒णिं वी॒डुज॑म्भम् ।

द॒श स्व॑सारो अ॒गुवः॑ समी॒चीः । पुमा॑ञ् सं जा॒तम॒भि सञ् र॑भन्ताम् ॥

प्र॒जाप॑तेस्त्वा प्रा॒णेना॒भि प्रा॑णिमि । पू॒ष्णः पोषे॑ण म॒ह्यम् ॥

दी॒र्घायु॑त्वाय॒ शत॑शा॒रदा॑य ।

श॒तञ् श॒रद्भ्य॑ आयु॒षे वर्च॑से । 19 (10)

TB 1.2.1.20

जी॒वा॒त्वै पु॒ण्याय॑ ॥ अ॒हं त्वद॑स्मि॒ मद॑सि॒ त्वमे॒तत् ।
ममा॑सि॒ योनि॑स्तव॒ योनि॑रस्मि । म॒मैव॑ स॒न्वह॑ ह॒व्या॒न्यग्ने॑ ।
पु॒त्रः पि॒त्रे लो॒ककृ॑-ज्जा॒तवे॑दः ॥ प्रा॒णे त्वा ऽमृ॑त॒माद॑धामि ।
अ॒न्नाद॑म॒न्नाद्या॑य । गो॒प्तारं॑ गु॒प्त्यै ॥ सु॒गार्ह॒पत्यो॑ वि॒दह॑न्न॒रातीः॑ ।
उ॒षसः॑ श्रेय॒सीः श्रेय॑सीर् दधत् । 20 (10)

TB 1.2.1.21

अ॒ग्ने स॒पत्ना॑ अप॒ बाध॑मानः ।
रा॒यस्पोष॑-मि॒षमूर्ज॑-म॒स्मासु॑ धेहि ॥ इ॒मा उ॒ मामु॑पतिष्ठन्तु रा॒यः ।
आ॒भिः प्र॒जाभि॑रिह सं व॑सेय । इ॒हो इ॒डा तिष्ठ॑तु वि॒श्वरू॑पी ।
मद्ध्ये॑ वसो॒र् दीदि॑हि जा॒तवे॑दः ॥ ओ॒जसे॑ ब॒लाय॑ त्वोद्य॑च्छे ।
वृष॑णे शु॒ष्माया॑यु॒षे वर्च॑से । स॒पत्न॑तूर॒सि वृ॑न्नतूः ।
यस्ते॑ दे॒वेषु॑ म॒हिमा॑ सु॒वर्गः॑ । 21 (10)

TB 1.2.1.22

यस्त॑ आ॒त्मा प॒शुषु॑ प्रविष्टः । पु॒ष्टिर्या॑ ते म॒नुष्ये॑षु प॒प्रथे॑ ।
तया॑ नो अ॒ग्ने जु॒षमाण॑ ए॒हि ॥ दि॒वः पृ॒थिव्याः॑ प॒र्यन्त॑रि॒क्षात् ।

वा॒तात् प॒शुभ्यो॑ अ॒द्ध्योष॑धी॒भ्यः । यत्र॑यत्र॑ जा॒तवे॑दः सं ब॒भूथ॑ ।
ततो॑ नो अ॒ग्ने जु॑षमा॒ण ए॒हि ॥ प्रा॒चीम॑नु प्र॒दिशं॑ प्रेहि॑ वि॒द्वान् ।
अ॒ग्नेर॑ग्ने पु॒रो अ॒ग्निर्-भ॑वेह ।

विश्वा॑ आ॒शा दी॒द्यानो॑ वि भा॒हि । 22 (10)

TB 1.2.1.23

ऊ॒र्जं नो॑ धेहि॑ द्वि॒पदे॑ चतु॒ष्पदे॑ ॥ अ॒न्व॒ग्निरु॒षसा॑-म॒ग्र-म॒ख्यत् ।
अ॒न्वहा॑नि प्रथ॒मो जा॒तवे॑दाः । अ॒नु सूर्य॑स्य पु॒रुत्रा॑ च र॒श्मीन् ।
अ॒नु द्या॑वापृ॒थिवी॑ आ॒ततान॑ ॥ वि॒क्रम॑स्व म॒हा अ॑सि ।
वे॒दिषन्-मा॑नुषे॒भ्यः । त्रि॒षु लो॒केषु॑ जा॒गृहि॑ ॥
यदि॑दं दि॒वो यद॑दः पृ॒थिव्याः॑ ।

सं वि॒दाने॑ रो॒दसी॑ सं ब॒भूव॑तुः । 23 (10)

TB 1.2.1.24

तयोः॑ पृ॒ष्ठे सी॑दतु जा॒तवे॑दाः । शं॒भूः प्र॒जाभ्य॑-स्त॒नुवै॑ स्यो॒नः ॥
प्रा॒णं त्वा॒ऽमृत॑ आ॒दधा॑मि । अ॒न्नाद॑म॒न्नाद्या॑य । गो॒प्तारं॑ गु॒प्त्यै॑ ।
यत्ते॑ शु॒क्र शु॒क्रं व॑र्चः शु॒क्रा त॒नूः । शु॒क्रं ज्यो॑ति-र॒जस्र॑म् ।

तेन॑ मे दी॒दिहि॑ तेन॑ त्वाऽऽद॑धे । अ॒ग्निनाऽऽग्ने॑ ब्र॒ह्मणा॑ ।

आ॒न॒शे व्या॑न॒शे सर्व॑मायुर् व्या॑न॒शे ॥ 24 (10)

TB 1.2.1.25

न॒र्य प्र॑जां मे गोपाय । अ॒मृत॑त्वाय जीव॑से । जा॒तां ज॑निष्यमाणां च ।
अ॒मृते॑ स॒त्ये प्र॑ति॒ष्ठिताम् ॥ अथ॑र्व पि॒तुं मे॑ गोपाय । र॒सम॑न्नमिहायु॑षे ।
अद॑ब्धायो-ऽशी॑ततनो । अ॒विषं॑ नः पि॒तुं कृ॑णु ॥

श॒ऽस्य॑ प॒शून् मे॑ गोपाय । द्वि॒पादो॑ ये चतु॑ष्पदः । 25 (10)

TB 1.2.1.26

अ॒ष्टाश॑फाश्च य इ॒हाग्ने॑ । ये चै॒कश॑फा आ॒शुगाः॑ ॥
सप्र॑थ स॒भां मे॑ गोपाय । ये च स॒भ्याः स॒भास॑दः ।
ता॒निन्द्रि॑यावतः कुरु । सर्व॑मायु-रूपा॑सताम् ॥
अहे॑बुद्दि॒न्य म॑न्त्रं मे गोपाय । यमृ॑षयस्त्रैवि॒दा वि॒दुः ।
ऋचः॑ सा॒मानि॑ यजू॒षि । सा हि श्री॑रमृता स॒ताम् ॥ 26 (10)

TB 1.2.1.27

चतुः॑ शिखण्डा युव॒तिः सु॒पेशाः॑ । घृ॒तप्र॑तीका भुव॑नस्य म॒द्ध्ये॑ ।
म॒र्म॒ज्यमा॑ना म॒हते॑ सौ॒भगा॑य । म॒ह्यं धु॑क्ष्व यज॑मानाय का॒मान् ॥

इ॒है॒व स॒न्त॒त्र स॒तो वो॑ अ॒ग्नयः॑ । प्रा॒णेन॑ वा॒चा म॒नसा॑ बि॒भर्मि॑ ।
ति॒रो मा॒ स॒न्त॒मायु॑र्मा प्रहा॒सीत् । ज्योति॑षा वो वैश्वा॒नरे॒-णोप॑तिष्ठे ॥
प॒ञ्चधा॑ऽग्नीन्-व्य॒क्राम॑त् । वि॒राट्थ् सृ॒ष्टा प्र॒जाप॑तेः () ।
ऊ॒र्ध्वाऽऽरो॑हद्-रोहि॒णी । योनि॑र॒ग्नेः प्र॑ति॒ष्ठितिः॑ ॥ 27 (12)

(वि॒श॒न्तु नः॑ - पु॒रु॒चीर् - वि॒धेम॑ - नि॒धाय॑ - यत् ते॑ - ऽप्र॑दाहाय
- बृ॒ह॒त्या॑ - ब्र॒ह्म॒णा - दु॒वस्य॑त - वि॒श्व॒वार॑ - इ॒म - मृ॑ज्जते -
पु॒रोगां॑ - प्र॒ज॒नयि॑ष्य॒था - ज॒निष्य॑तेऽ - स्मै॑ - म॒म - म॒हिम्ना॑ -
व॒र्च॒से - द॒ध॒थ् - सु॒वर्गा॑ - भा॒हि - सं॒ब॒भूव॑तु - रा॒युर् व्या॑न॒शे
- च॒तु॒ष्पदः॑ - स॒तां - प्र॒जाप॑तेर् द्वे च॑) (A1)

1.2.2 अनुवाकं 2-विषूवन्नामकं मुख्यमह, तदुभयपार्श्ववर्तीनि चत्वार्यहानि
चोच्यन्ते

TB 1.2.2.1

न॒वै॒तान्य॑हा॒नि भ॑वन्ति । न॒व वै सु॑वर्गा लो॒काः ।
यदे॒तान्य॑हा॒-न्यु॑प॒यन्ति॑ । न॒वस्वे॒व तथ् सु॑वर्गेषु लो॒केषु॑ स॒त्रिणः॑
प्र॒ति॒तिष्ठ॑न्तो यन्ति ॥ अ॒ग्नि॒ष्टो॒माः परः॑ सा॒मानः॑ का॒र्या इ॒त्याहुः॑ ।

अ॒ग्नि॒ष्टो॒मसं॑मितः सु॒वर्गो॑ लो॒क इति॑ । द्वा॒द॒शा-ग्नि॒ष्टो॒मस्य॑ स्तो॒त्राणि॑ ।

द्वा॒द॒श मा॒साः सँ॑व॒थ्सरः॑ ॥ तत् तन्न॑ सू॒क्ष्मम्॑ ।

उ॒क्थ्या॑ ए॒व स॑प्त॒द॒शाः परः॑ सा॒मानः॑ का॒र्याः॑ । 28 (10)

TB 1.2.2.2

प॒शवो॑ वा उ॒क्थानि॑ । प॒शूना॑मव-रु॒द्ध्यै॑ ॥

वि॒श्वजि॒दभि॒जिता॑-व॒ग्नि॒ष्टो॒मौ ॥ उ॒क्थ्याः॑ स॑प्त॒द॒शाः परः॑ सा॒मानः॑ ।

ते स॒स्तु॒ता वि॒राज॑म॒भि संप॑द्यन्ते । द्वे च॒र्चाव॑ति रि॒च्येते॑ ।

ए॒कया॑ गौ॒रति॑रि॒क्तः । ए॒कया॑ऽऽयु॒रूनः॑ ।

सु॒वर्गो॑ वै लो॒को ज्योतिः॑ । ऊ॒र्ग वि॒राट् । 29 (10)

TB 1.2.2.3

सु॒वर्गमे॒व तेन॑ लो॒कम॒भि ज॑यन्ति ॥ यत् पर॑ रा॒थन्त॑रम् ।

तत् प्र॒थमे॑ऽहन्-का॒र्यम्॑ । बृ॒हद्-द्वि॒तीयै॑ । वै॒रूपं॑ तृ॒तीयै॑ ।

वै॒राजं॑ चतु॒र्थे । शा॒क्वरं॑ पञ्च॒मे । रै॒वत॑ ष॒ष्ठे ।

तदु॑ पृ॒ष्ठेभ्यो॑ नयन्ति ॥ सं॒तन॑य ए॒ते ग्र॒हा गृ॑ह्यन्ते । 30 (10)

TB 1.2.2.4

अ॒ति॒ग्रा॒ह्याः॑ परः॑ साम॒सु । इ॒मा॒ने॒वै॒तैर् लो॒का॒न्त् संत॑न्वन्ति ॥
 मि॒थु॒ना ए॒ते ग्र॑हा गृह्यन्ते । अ॒ति॒ग्रा॒ह्याः॑ परः॑ साम॒सु ।
 मि॒थु॒नमे॒व तैर् यज॑मा॒ना अ॒व॒रु॒न्ध॒ते ॥ बृ॒ह॒त् पृ॒ष्ठं भ॑वति ।
 बृ॒ह॒द् वै सु॒व॒र्गो लो॒कः । बृ॒ह॒तै॒व सु॒व॒र्गं लो॒कं य॑न्ति ॥
 त्रय॑स्त्रि॒ंशि॒ नाम॑ साम॒ । मा॒द॒ध्य॒न्दि॒ने प॑व॒माने॑ भवति । 31 (10)

TB 1.2.2.5

त्रय॑स्त्रि॒ंश॒द्वै दे॒वताः॑ । दे॒वता॑ ए॒वाव॑रुन्धते ॥
 ये वा इ॒तः परा॑ञ्च॒ सँव॑त्स्पर-मु॒प य॑न्ति ।
 न है॒नं ते स्व॑स्ति॒ सम॑श्नुवते । अथ॒ येऽमु॒तोऽर्वा॑ञ्चमु॒प य॑न्ति ।
 ते है॒नञ् स्व॑स्ति॒ सम॑श्नुवते । ए॒तद्वा अ॒मुतोऽर्वा॑ञ्चमु॒प य॑न्ति ।
 यदे॒वम् । यो ह॒ खलु॑ वाव प्र॒जाप॑तिः ।
 स उ वे॒वेन्द्रः॑ () । तदु॑ दे॒वेभ्यो॑ नयन्ति ॥ 32 (11)

(का॒र्या-वि॒राड् - गृ॑ह्यन्ते - प॒व॒माने॑ भ॒वती - न्द्र॑ ए॒कं च॑) (A2)

1.2.3 अनुवाकं 3 – विषुवद्दिनेऽतिग्राह्यविशेषः

TB 1.2.3.1

संतति॑र्वा ए॒ते ग्र॑हाः । यत् परः॑ सामानः॑ । वि॒षू॒वान्-दि॒वाकी॑र्त्यम् ।
यथा॑ शा॒लायै॑ पक्ष॑सी । ए॒व॒ सँव॑त्सरस्य पक्ष॑सी ।
यदे॒तेन॑ गृ॒ह्ये॒रन् । वि॒षू॒ची सँव॑त्सरस्य पक्ष॑सी व्य॒वस्र॑ से॒याता॑म् ।
आ॒र्ति॒मा॒च्छे॒युः । यदे॒ते गृ॒ह्यन्ते॑ ।
यथा॑ शा॒लायै॑ पक्ष॑सी म॒द्ध्य॒मं-वँ॑शम॒भि स॑मायच्छति । 33 (10)

TB 1.2.3.2

ए॒व॒ सँव॑त्सरस्य पक्ष॑सी दि॒वाकी॑र्त्यम॒भि सं॑तन्वन्ति ।
ना॒र्ति॒मा॒च्छन्ति॑ ॥ ए॒क॒वि॒ंश॒-म॒ह॒र्भव॑ति । शु॒क्रा॒ग्रा ग्र॑हा गृ॒ह्यन्ते॑ ।
प्र॒त्यु॒त्त॒ब्ध्यै॑ स॒य॒त्वाय॑ ॥ सौ॒र्य ए॒तद॑हः प॒शु॒राल॑भ्यते ।
सौ॒र्योऽति॑ग्राह्यो गृ॒ह्यते॑ । अ॒हरे॒व रू॒पेण॑ स॒म॒दर्ध॑यन्ति ।
अथो॑ अ॒ह ए॒वैष॑ ब॒लिर् हि॑यते ॥
स॒प्तै-त॑द॒हर॑ति-ग्रा॒ह्या गृ॒ह्यन्ते॑ । 34 (10)

TB 1.2.3.3

सप्त वै शीर्ष॑ण्याः प्रा॒णाः । अ॒सावा॑दि॒त्यः शि॒रः प्र॒जाना॑म् ।
 शीर्ष॑न्ने॒व प्र॒जानां॑ प्रा॒णान् द॑धाति । तस्मा॑त्सप्त शीर्ष॑न् प्रा॒णाः ॥
 इन्द्रो॑ वृ॒त्रं ह॒त्वा । अ॒सुरान् परा॑भाव्य । स इ॒माँल्लो॒का-न॑भ्यजयत् ।
 तस्या॒सौ लो॒कोऽन॑भिजित आसीत् । तं वि॒श्वकर्मा॑ भू॒त्वाऽभ्य॑जयत् ।
 यद्-वै॑श्वकर्म॒णो गृ॒ह्यते॑ ॥ 35 (10)

TB 1.2.3.4

सु॒वर्ग॑स्य लो॒कस्या-॑भिजित्यै ॥ प्र वा ए॒तेऽस्मा॑ल् लो॒का-च॑च्यवन्ते ।
 ये वै॑श्वकर्म॒णं गृ॒ह्यते॑ । आ॒दि॒त्यश्चो॑ गृ॒ह्यते॑ । इ॒यं वा॑ अ॒दितिः॑ ।
 अ॒स्यामे॒व प्र॑ति॒तिष्ठ॑न्ति ॥ अ॒न्यो॒न्यो गृ॒ह्यते॑ ।
 वि॒श्वान्ये॒वान्ये॒न क॑र्माणि कु॒र्वाणा॑ यन्ति । अ॒स्याम॒न्ये॒न प्र॑ति॒ तिष्ठ॑न्ति ॥
 तावाऽप॑रा॒र्द्धात् सँव॑त्सरस्या-न्यो॒न्यो गृ॒ह्यते॑ () ॥
 तावु॒भौ स॒ह म॑हाव्र॒ते गृ॒ह्यते॑ । य॒ज्ञस्यै॒वान्तं॑ ग॒त्वा ।
 उ॒भयो॑र् लो॒कयोः॑ प्र॒ति तिष्ठ॑न्ति ॥ अ॒र्क्यमु॒क्थं भ॑वति ।
 अ॒न्नाद्य॑स्या-व॒रुद्ध्यै॑ ॥ 36 (15) (स॒माय॑च्छ - त्य॒तिग्रा॑ह्या गृ॒ह्यन्ते -
 गृ॒ह्यते॑ - सँव॑त्सर॒स्थान्यो॒न्यो गृ॒ह्यते॑ पञ्च॑ च) (A3)

1.2.4 अनुवाकं 4 – तस्मिन्नेव दिने दिवाकीर्त्यनामानि सामानि

TB 1.2.4.1

ए॒क॒वि॒ं॒श ए॒ष भ॒वति॑ । ए॒तेन॑ वै दे॒वा ए॒क॒वि॒ं॒शेन॑ ।
 आ॒दि॒त्य॒मि॒त उ॒त्त॒मं सु॒व॒र्गं लो॒क-मा॒रो॒ह॒यन् ।
 स वा ए॒ष इ॒त ए॒क॒वि॒ं॒शः । तस्य॑ द॒शा॒व॒स्ता॒द॒हा॒नि । द॒शं प॒र॒स्तात् ॥
 स वा ए॒ष वि॒राज्यु॑भ॒यतः॑ प्र॒ति॒ष्ठि॒तः ।
 वि॒रा॒जि हि वा ए॒ष उ॒भ॒यतः॑ प्र॒ति॒ष्ठि॒तः । तस्मा॑दन्त॒रे॒मौ लो॒कौ यन् ।
 स॒र्वेषु॑ सु॒व॒र्गेषु॑ लो॒के-ष्व॒भि॒त॒प॒न्नेति॑ ॥ 37 (10)

TB 1.2.4.2

दे॒वा वा आ॒दि॒त्यस्य॑ सु॒व॒र्गस्य॑ लो॒कस्य॑ । प॒रा॒चोऽति॑पा॒दाद॑बि॒भ॒युः ।
 तं छ॒न्दो॑भि॒रदृ॒ष्टुं ह॒न्ध॒त्यै । दे॒वा वा आ॒दि॒त्यस्य॑ सु॒व॒र्गस्य॑ लो॒कस्य॑ ।
 अ॒वा॒चोऽव॑पा॒दाद॑बि॒भ॒युः । तं प॒ञ्च॒भी र॒श्मि॒भि-रु॑द॒व॒यन् ।
 तस्मा॑दे॒क॒वि॒ं॒शे ऽह॑न् प॒ञ्च दि॒वा॒की॒र्त्या॒नि क्रि॑यन्ते ।
 र॒श्म॒यो वै दि॒वा॒की॒र्त्या॒नि ॥ ये गा॑य॒त्रे ।
 ते गा॑य॒त्रीषू॑त्त॒र॒योः प॑व॒मा॒न॒योः ॥ 38 (10)

TB 1.2.4.3

महा॑दिवाकी॒र्त्य॒ हो॒तुः॑ पृ॒ष्ठम् । वि॒कर्णं॑ ब्र॒ह्म॒साम॒म् । भा॒सोऽग्नि॑ष्टो॒मः ॥
 अथै॒तानि॑ प॒राणि॑ । परै॒र्वे दे॒वा आ॒दित्य॑ सु॒वर्गं॑ लो॒कम॑पा॒रयन् ।
 यद॑पा॒रयन् । तत् प॒राणां॑ प॒रत्व॑म् । पा॒रयन्त्ये॒नं प॒राणि॑ । य ए॒वं वैद॑ ।
 अथै॒तानि॑ स्पर्॒राणि॑ () । स्पर्॒रैर्वे दे॒वा आ॒दित्य॑ सु॒वर्गं॑ लो॒कम॑स्पा॒रयन् ।
 यद॑स्पा॒रयन् । तथ् स्पर्॒राणां॑ स्पर्॒रत्व॑म् । स्पा॒रयन्त्ये॒नं स्पर्॒राणि॑ ।
 य ए॒वं वैद॑ ॥ 39 (15)

(ए॒ति-प॒व॒मान॑योः-स्पर्॒राणी॑ पञ्च॑ च) (A4)

1.2.5 अनुवाकं 5 – पशवः वैष्णवाद्या नव

TB 1.2.5.1

अप्र॑तिष्ठां॒ वा ए॒ते ग॑च्छन्ति । येषां॑ सँव॒थ्सरे॑ऽनाप्तेऽथ ।
 ए॒काद॑शि॒न्याप्य॑ते ॥ वैष्ण॒वं वा॑म॒न-मा॒लभ॑न्ते । य॒ज्ञो वै वि॑ष्णुः ।
 य॒ज्ञमे॒वा॒लभ॑न्ते प्र॒तिष्ठि॑त्यै । ऐ॒न्द्रा॒ग्न-मा॒लभ॑न्ते ।
 इ॒न्द्रा॒ग्नी वै दे॒वाना॑-म॒यात॑यामा॒नौ । ये ए॒व दे॒वते॑ अ॒यात॑याम्नी ।
 ते ए॒वा॒लभ॑न्ते । 40 (10)

TB 1.2.5.2

वै॒श्वदे॒व-मा॒लभ॑न्ते । दे॒वता॑ ए॒वाव॑-रु॒न्धते॑ ।
 द्या॒वापृ॑थि॒व्यां॑ धे॒नु-मा॒लभ॑न्ते । द्या॒वापृ॑थि॒व्योरे॒व प्र॑ति तिष्ठन्ति ।
 वा॒यव्यं॑ व॒त्समा॒लभ॑न्ते । वा॒युरे॒वैभ्यो॑ यथाऽऽय॒तनाद्-दे॒वता॑ अ॒वरु॑न्धे ।
 आ॒दि॒त्याम॑विं व॒शा-मा॒लभ॑न्ते । इ॒यं वा॑ अ॒दितिः॑ ।
 अ॒स्यामे॒व प्र॑ति तिष्ठन्ति । मै॒त्राव॑रु॒णी-मा॒लभ॑न्ते । 41 (10)

TB 1.2.5.3

मि॒त्रेणै॒व य॒ज्ञस्य॑ स्वि॒ष्टं श॑मयन्ति । वरु॒णेन॑ दु॒रिष्ट॑म् ।
 प्रा॒जाप॑त्यं तू॒परं॑ म॒हाव्र॑त आ॒लभ॑न्ते । प्रा॒जाप॑त्योऽति॒ग्राह्यो॑ गृह्यते ।
 अ॒हरे॒व रू॒पेण॑ स॒मर्द्ध॑यन्ति । अथो॒ अह॑ ए॒वैष॑ ब॒लिर् ह्रि॑यते ।
 आ॒ग्ने॒यमा॒लभ॑न्ते प्र॒ति प्र॑ज्ञा॒त्यै ॥
 अ॒जपे॑त्वान् वा ए॒ते पू॒र्वेर्मा॑सै॒र-वरु॑न्धते ।
 यदे॒ते ग॒व्याः प॒शव॑ आ॒लभ्य॑न्ते ।
 उ॒भये॑षां प॒शूना॑-म॒वरु॑द्ध्यै () ॥ 42 (10)

TB 1.2.5.4

यदतिरि॑क्ता-मे॒काद॑शिनी॒-मा॒लभे॑रन् । अ॒प्रि॒यं भ्रा॑तृ॒व्य-म॒भ्यति॑रिच्येत ।
यद् द्वौ॑ द्वौ प॒शू स॒मस्ये॑युः । कनी॑य आयुः कुर्वी॑रन् ।
यदे॒ते ब्रा॑ह्मणवन्तः प॒शव॑ आल॒भ्यन्ते॑ ।
नाप्रि॑यं भ्रा॒तृ॒व्य-म॒भ्यति॑रिच्यते । न कनी॑य आयुः कुर्व॑ते ॥ 43 (7)
(ते-ए॒वा॒लभ॑न्ते-मै॒त्राव॑रुणी॒मा॒लभ॑न्ते-ऽव॑रुद्ध्यै-+स॒प्त च॑) (A5)

1.2.6 अनुवाकं 6 – महाव्रतम्

TB 1.2.6.1

प्र॒जाप॑तिः प्र॒जाः सृ॑ष्ट्वा वृ॒त्तोऽश॑यत् ।
तं दे॒वा भू॑तानां॒ रसं॑ तेजः॒ संभृ॑त्य । तेनै॒नम॑भिषज्यन् ।
म॒हान॑ववर्तीति । तन् महा॒व्रत॑स्य महा॒व्रत॑त्वम् । म॒हद्-व्र॑तमिति ।
तन् महा॒व्रत॑स्य महा॒व्रत॑त्वम् । म॒हतो॑ व्रतमिति ।
तन् महा॒व्रत॑स्य महा॒व्रत॑त्वम् ॥ पञ्च॒विंशः॑ स्तोमो॑ भवति । 44 (10)

TB 1.2.6.2

चतुर्विं॑श-त्य॒र्धमा॑सः सँव॒थ्सरः॑ ।
यद् वा ए॒तस्मिन्॑थ् सँव॒थ्सरे॑ ऽधि॒प्राजा॑यत ।

तदन्नं पञ्चविंश-मभवत् ॥ मद्ध्यतः क्रियते ।
मद्ध्यतो ह्यन्नमशितं धिनोति । अथो मद्ध्यत एव प्रजानामूर्धीयते ॥
अथ यद्वा इदमन्ततः क्रियते ॥ तस्मादुदन्ते प्रजाः समेधन्ते ।
अन्ततः क्रियते प्रजननायैव ॥ त्रिवृच्छिरो भवति । 45 (10)

TB 1.2.6.3

त्रेधा विहितं हि शिरः । लोमं छवीरस्थि ॥ पराचा स्तुवन्ति ।
तस्मात् तथ् सदृगेव । न मेघतोऽनु मेघति । न कृश्यतोऽनु कृश्यति ॥
पञ्चदशोऽन्यः पक्षो भवति । सप्तदशोऽन्यः ।
तस्माद्-वयास्य-न्यतरमर्द्धमभि पर्यावर्तन्ते ।
अन्यतरतो हि तद्-गरीयः क्रियते ॥ 46 (10)

TB 1.2.6.4

पञ्चविंश आत्मा भवति । तस्मान्-मद्ध्यतः पशवो वरिष्ठाः ॥
एकविंशं पुच्छम् । द्विपदासु स्तुवन्ति प्रतिष्ठित्यै ॥
सर्वेण सह स्तुवन्ति । सर्वेण ह्यात्मनाऽऽत्मन्वी ।
सहोत्पतन्ति ॥ एकैका-मुच्छिषन्ति ।

आ॒त्मन् ह्य॒ङ्गानि ब॒द्धानि ॥

न वा ए॒तेन॒ सर्वः॑ पु॒रुषः॑ । 47 (10)

TB 1.2.6.5

यदि॒त इ॒तो लो॒मानि द॒तो न॒खान् । परि॒मादः॑ क्रि॒यन्ते ।

तान्ये॒व तेन॒ प्रत्यु॑प्यन्ते ॥ औ॒दु॒म्बर॒स्तल्पो॑ भवति ।

ऊ॒र्वा अ॒न्नमु॒दु॒म्बरः॑ । ऊ॒र्ज ए॒वान्नाद्य॒स्या-व॑रु॒द्ध्यै ॥

यस्य॑ त॒ल्पसद्य॑-म॒भिजि॑त॒ स्यात् । स दे॒वानां॑ सा॒म्यक्षे॑ ।

त॒ल्पसद्य॑-म॒भिज॑या॒नीति॑ त॒ल्पमा॑-रु॒ह्योद्-गा॑येत् ।

त॒ल्पसद्य॑-मे॒वाभि॑जयति । 48 (10)

TB 1.2.6.6

यस्य॑ त॒ल्पसद्य॑-म॒भिजि॑त॒ स्यात् । स दे॒वानां॑ सा॒म्यक्षे॑ ।

त॒ल्पसद्यं॑ मा॒ परा॑जे॒षीति॑ त॒ल्प-मा॑रु॒ह्योद्-गा॑येत् ।

न त॒ल्पसद्यं॑ परा॒जय॑ते ॥ प्ले॒ङ्खे श॑सति । म॒हो वै प्ले॒ङ्खः ।

म॒हस ए॒वान्नाद्य॒स्या-व॑रु॒द्ध्यै ॥ दे॒वासु॒राः सँय॑त्ता आसन् ।

त आ॒दित्ये॑ व्यायच्छन्त । तं दे॒वाः स॒मज॑यन् । 49 (10)

TB 1.2.6.7

ब्रा॒ह्म॒णश्च॑ शू॒द्रश्च॑ च॒र्म॒कर्ते॑ व्याय॒च्छे॒ते । दै॒व्यो॑ वै व॒र्णो॑ ब्रा॒ह्म॒णः ।
 अ॒सु॒र्यः॑ शू॒द्रः । इ॒मेऽरा॑त् सु॒रि॒मे सु॑भू॒त-म॒क्र-॒न्नित्य॑न्य॒तरो॑ ब्रू॒यात् ।
 इ॒म उ॒द्वासी॑का॒रिण॑ इ॒मे दु॑र्भू॒त-म॒क्र॒न्नित्य॑न्य॒तरः॑ ।
 य॒दे॒वैषां॑ सु॒कृतं॑ या रा॒द्धिः । त॒दन्य॑त॒रो-ऽभि॑श्रीणाति ।
 य॒दे॒वैषां॑ दु॒ष्कृतं॑ याऽरा॒द्धिः । त॒दन्य॑त॒रो-ऽप॑हन्ति ।
 ब्रा॒ह्म॒णः सं ज॑यति () ।

अ॒मु॒मे॒वादि॒त्यं भ्रा॑तृ॒व्यस्य॑ सँवि॒न्दन्ते॑ ॥ 50 (11)

(भव॑ति - भव॑ति - क्रि॒यते॑ - पुरु॑षो - जय॑त्य - जय॑ -

ज्जय॑त्येकं च) (A6)

Prapaataka Korvai with starting Words of 1 to 6 Anuvaakams :-

(उ॒द्ध्य॒न्यमा॑नं - न॒वै॒तानि॑ - स॒न्तति॑ - रे॒कवि॑श् ए॒षो - ऽप्र॑तिष्ठां
 - प्र॒जाप॑तिर् वृ॒त्तः षट्)

Korvai with starting Words of 1, 11, 21 Series of dasinees :-

(उ॒द्ध्य॒न्यमा॑नश्च - शो॒चि॒ष्के॒शो - ऽग्ने॑ स॒पत्ना॑ - न॒ति॒ग्रा॒ह्या -
 वै॒श्वदे॑व॒माल॑भन्ते पञ्चा॒शत्)

First and Last Word of Second Prapaatakam :-

(उ॒द्ध॒न्य॒मा॒न॒ - स॒वि॒न्द॒न्ते)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे

प्रथमाष्टके द्वितीयः प्रपाठकः समाप्तः ॥

Details of Dasini & Vaakyams for Ashtakam 1,
Prapaatakam 2 (TB 1.2)

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	27	272
Anuvakam 2	5	51
Anuvakam 3	4	45
Anuvakam 4	3	35
Anuvakam 5	4	37
Anuvakam 6	7	71
Total →	50	511

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

1.3 प्रथमाष्टके तृतीय प्रपाठकः – वाजपेयब्राह्मणं

1.3.1 अनुवाकं 1 – पुनराधेयशेषः आज्यभागयोर्विशेषः

TB 1.3.1.1

दे॒वा॒सु॒राः सं य॑त्ता आ॒सन् । ते दे॒वा वि॒जय॑-मु॒पय॑न्तः ।
 अ॒ग्नी॒षो॒मयो॑-स्ते॒जस्वि॑नी॒स्तनूः॑ सं न्य॑दधत । इ॒दमु॑ नो भवि॑ष्यति ।
 यदि॑ नो जे॒ष्यन्ती॑ति । तेना॒ग्नी॒षोमा॑-वपा॒क्राम॑ताम् । ते दे॒वा वि॒जित्य॑ ।
 अ॒ग्नी॒षोमा॑-वन्वै॒च्छन् । ते॒ऽग्नि॑-मन्व॒विन्दन्॑-नृ॒तुषू॑थ् सन्नम् ।
 तस्य॑ वि॒भक्ती॑भि-स्ते॒जस्वि॑नी॒स्तनू॑-रवा॒रुन्ध॑त । 1 (10)

TB 1.3.1.2

ते सोम॑-मन्व॒विन्दन् । तम॑घ्नन् । तस्य॑ यथा॒ऽभि॒ज्ञाय॑म् त॒नूर् व्य॑गृह्णत ।
 ते ग्र॒हा अ॑भवन् । तद्-ग्र॒हाणां॑ ग्र॒हत्व॑म् ।
 यस्यै॒वं वि॒दुषो॑ ग्र॒हा गृ॒ह्यन्ते॑ । तस्य॑ त्वे॒व गृ॒हीताः॑ ॥
 ना॒ना॒ग्नेयं॑ पुनरा॒धेये॑ कुर्यात् ।
 यद॒ना॒ग्नेयं॑ पुनरा॒धेये॑ कुर्यात् । व्यृ॒द्धमे॒व तत् । 2 (10)

TB 1.3.1.3

अ॒नाग्ने॒यं वा॑ ए॒तत् क्रि॑यते ।

यथ् स॒मिध॒-स्त॒नू॒नपा॑तमि॒डो ब॒र्हिर्-य॑जति ॥

उ॒भावा॑ग्ने॒या-वा॒ज्यभा॑गौ स्या॒ताम् ॥ अ॒ना॒ज्यभा॑गौ-भ॒वत॑ इ॒त्याहुः॑ ।

यदु॒भावा॑ग्ने॒याव॒न्वञ्चा॑विति । अ॒ग्नये॑ प॒वमा॑नायो॒त्तरः॑ स्यात् ।

यत् प॒वमा॑नाय । ते॒ना॒ज्य भा॑गः । ते॒न सौ॒म्यः ॥

बु॒ध॒न्वत्या॑ग्ने॒य-स्या॑ज्य-भा॒गस्य॑ पु॒रोऽनु॑वा॒क्या भ॑वति । 3 (10)

TB 1.3.1.4

यथा सु॒प्तं बो॒धय॑ति । ता॒दृगे॒व तत् ॥

अ॒ग्नि॒न्यक्ताः॑ प॒त्नी सँ॑या॒जाना॑मृचः स्युः । ते॒ना॒ग्ने॒यꣳ स॑र्वं भ॒वति ॥

ए॒क॒धा ते॑ज॒स्विनीं॑ दे॒वता॑-मु॒पैती॑त्याहुः । सै॒नमी॑श्व॒रा प्र॑द॒ह इति॑ ॥

नेति॑ ब्रू॒यात् । प्र॒जन॑नं वा॒ अग्निः॑ । प्र॒जन॑न-मे॒वोपै॑तीति ॥

कृ॒तय॑जुः संभृ॑त संभा॒र इ॒त्याहुः॑ । 4 (10)

TB 1.3.1.5

न संभृ॑त्याः संभा॒राः । न य॑जुः का॒र्यमि॑ति ॥ अथो॒ खलु॑ ।

संभृ॑त्या ए॒व संभा॒राः । का॒र्यं य॑जुः । पु॒नरा॒धेय॑स्य॒ समृ॑द्ध्यै ॥

तेनोपा॒शु प्र॒चर॑ति । ए॒ष्य इ॒व वा ए॒षः । यत् पुन॑-रा॒धेयः॑ ।

यथोपा॒शु नष्ट॑मिच्छति । 5 (10)

TB 1.3.1.6

तादृ॒गे॒व तत् ॥ उ॒च्चैः स्वि॑ष्ट॒कृत॑मु॒थ् सृ॑जति ।

यथा नष्टं वि॒त्वा प्रा॒हाय॑मिति । तादृ॒गे॒व तत् ॥

ए॒क॒धा ते॒ज॒स्विनीं॑ दे॒वता॑मु॒पैती॑त्याहुः । सै॒नमी॑श्वरा प्र॒दह॑ इति ।

तत्तथा नो॒पैति॑ । प्र॒या॒जा॒नूया॑जे॒ष्वेव॑ वि॒भक्तीः॑ कुर्यात् ।

यथापूर्व॑-मा॒ज्यभा॑गौ स्याताम् । ए॒वं प॒त्नी सँ॑या॒जाः () । 6 (10)

TB 1.3.1.7

तद्-वै॒श्वान॑रवत्-प्र॒जन॑नवत्तर-मु॒पैती॑ति ॥ तदाहुः । व्यृ॒द्धं वा ए॒तत् ।

अ॒ना॒ग्नेयं॑ वा ए॒तत् क्रि॑यत इति ॥ नेति ब्रूयात् ।

अ॒ग्निं प्र॒थमं॑ वि॒भक्ती॑नां य॒जति॑ । अ॒ग्निमु॒त्तमं॑ प॒त्नी स॑मँ॒या॒जाना॑म् ।

तेना॒ग्नेय॑म् । तेन॒ समृ॑द्धं क्रि॑यत इति ॥ 7 (9)

(अ॒रु॒न्ध - तै॒व तद् - भ॑वति - संभृ॑तसंभार इत्याहुः - रि॒च्छति॑ -

प॒त्नीस॑मँ॒या॒जा - +न॑व च) (A1)

1.3.2 अनुवाकं 2 – वाजपेयस्य विधिः

TB 1.3.2.1

दे॒वा वै य॒थादर्शं॑ य॒ज्ञाना॑हरन्त । योऽग्नि॑ष्टोमम् । य उक्थ्य॑म् ।
योऽति॑रात्रम् । ते सहै॒व सर्वे॑ वाज॑पेय-मपश्यन् । ते ।
अन्यो॑न्यस्मै नाति॑ष्ठन्त । अ॒हम॒नेन॑ य॒जा इति॑ । तेऽब्रु॑वन् ।
आजि॑मस्य धा॒वामेति॑ । 8 (10)

TB 1.3.2.2

तस्मिन्-नाजि॑मधावन् । तं बृ॒हस्प॑ति-रुद॑जयत् । तेना॑यजत ।
स स्वा॒राज्य॑-मगच्छत् । तमिन्द्रोऽब्र॑वीत् । माम॒नेन॑ याजयेति॑ ।
तेनेन्द्र॑-मयाजयत् । सोऽग्रं॑ दे॒वता॑नां पर्ये॑त् । अगच्छ॑त्-स्वा॒राज्य॑म् ।
अति॑ष्ठन्तास्मै ज्यैष्ठा॑याय ॥ 9 (10)

TB 1.3.2.3

य ए॒वं वि॒द्वान् वाज॑पेयेन॑ यजते । गच्छ॑ति स्वा॒राज्य॑म् ।
अग्रं॑ समा॒नानां॑ पर्येति॑ । तिष्ठ॑न्तेऽस्मै ज्यैष्ठा॑याय ॥
स वा ए॒ष ब्रा॒ह्मण॑स्य चै॒व राज॑न्यस्य च य॒ज्ञः ॥
तं वा॑ ए॒तं वा॑ज॒पेय॑ इत्याहुः । वा॒जाप्यो॑ वा ए॒षः ।

वा॒ज॒ꣳ ह्ये॒तेन॑ दे॒वा ऐ॒फ॒सन् । सो॒मो वै वा॒ज॒पेयः॑ ।

यो वै सो॒मं वा॒ज॒पेयं॑ वे॒द । 10 (10)

TB 1.3.2.4

वा॒ज्ये॒वैनं॑ पी॒त्वा भ॑वति । आ॒स्य॑ वा॒जी जा॑यते ॥

अ॒न्नं वै वा॒ज॒पेयः॑ । य ए॒वं वे॒द । अ॒त्य॒न्नम् ।

आ॒स्य॒न्नादो॑ जा॑यते ॥ ब्र॒ह्म वै वा॒ज॒पेयः॑ । य ए॒वं वे॒द ।

अ॒त्ति ब्र॒ह्म॒णाऽन्न॑म् । आ॒स्य॑ ब्र॒ह्मा जा॑यते ॥ 11 (10)

TB 1.3.2.5

वा॒ग्वै वा॒ज॒स्य प्र॑स॒वः । य ए॒वं वे॒द । क॒रोति॑ वा॒चा वी॒र्य॑म् ।

ऐ॒नं वा॒चा ग॑च्छति । अ॒पि॒वतीं॑ वा॒चं वे॒दति॑ ॥

प्र॒जा॒पति॑र् दे॒वेभ्यो॑ य॒ज्ञान् व्या॑दि॒शत् । स आ॒त्मन् वा॒ज॒पेय॑-म॒धत्त॑ ।

तं दे॒वा अब्रु॑वन् । ए॒ष वा॒व य॒ज्ञः । यद्-वा॒ज॒पेयः॑ । 12 (10)

TB 1.3.2.6

अ॒प्ये॒व नो॒ऽन्ना॒स्त्विति॑ । तेभ्य॑ ए॒ता उ॒ज्जितीः॑ प्रा॒यच्छ॑त् ॥

ता वा ए॒ता उ॒ज्जि॒तयो॑ व्या॒ख्याय॑न्ते । य॒ज्ञस्य॑ स॒र्वत्वा॑य ।

दे॒वता॑ना-म॒निर्भा॑गाय ॥ दे॒वा वै ब्र॒ह्म॒णश्चा॒न्नस्य॑ च॒ श॒म॒ल॒मपा॑घ्नन् ॥

यद्-ब्रह्मणः शमलमासीत् । सा गाथा नाराशस्य भवत् ।

यदन्नस्य । सा सुरा ॥ 13 (10)

TB 1.3.2.7

तस्माद्-गायतश्च मत्तस्य च न प्रतिगृह्यम् । यत् प्रतिगृह्णीयात् ।

शमलं प्रतिगृह्णीयात् ॥ सर्वा वा एतस्य वाचो ऽवरुद्धाः ।

यो वाजपेययाजी । या पृथिव्यां याऽग्नौ या रथन्तरे ।

याऽन्तरिक्षे या वायौ या वामदेव्ये । या दिवि याऽऽदित्ये या बृहति ।

याऽप्सु यौषधीषु या वनस्पतिषु ॥

तस्माद् वाजपेययाज्यार्त्विजीनः () ।

सर्वा ह्यस्य वाचो ऽवरुद्धाः ॥ 14 (11) (धावामेति – ज्यैष्ठ्याय –
वेद – ब्रह्मा जायते-वाजपेयः-सुरा-ऽऽर्त्विजीन एकं च) (A2)

1.3.3 अनुवाकं 3 – तस्यग्रहविशेषाः

TB 1.3.3.1

देवा वै यदन्यैर्-ग्रहैर्-यज्ञस्य नावारुन्धत ।

तदतिग्राह्यै-रतिगृह्या-वारुन्धत । तदतिग्राह्याणा-मतिग्राह्यत्वम् ॥

यदतिग्राह्या गृह्यन्ते । यदेवान्यैर्-ग्रहैर् यज्ञस्य नावरुन्धे ।

तदे॒व तै॒रति॒गृ॒ह्या-व॒रुन्धे ॥ पञ्च॑ गृ॒ह्यन्ते । पा॒ङ्गो य॒ज्ञः ।

या॒वा॒ने॒व य॒ज्ञः । तमा॒प्त्वा ऽव॒रुन्धे ॥ 15 (10)

TB 1.3.3.2

सर्व॑ ऐ॒न्द्रा भ॑वन्ति । ए॒क॒धै॒व य॒ज॒मा॒न इ॒न्द्रि॒यं द॑धति ॥

स॒प्त॒द॒श प्रा॒जाप॑त्या ग॒रहा॑ गृ॒ह्यन्ते । स॒प्त॒द॒शः प्र॒जाप॑तिः ।

प्र॒जाप॑ते-रा॒प्त्यै ॥ ए॒क॒य॒र्चा गृ॑ह्णाति । ए॒क॒धै॒व य॒ज॒मा॒ने वी॒र्यं॑ द॑धाति ॥

सो॒म॒ग्र॒हा॒ञ्च॑ सु॒रा॒ग्र॒हा॒ञ्च॑ गृ॑ह्णाति । ए॒तद् वै दे॒वानां॑ प॒र॒म॒म॒न्नम् ।

य॒थ् सो॒मः । 16 (10)

TB 1.3.3.3

ए॒तन् म॒नु॒ष्या॒णाम् । य॒थ् सु॒रा ॥

प॒र॒मे॒णै॒वास्मा॑ अ॒न्नाद्ये॑ना॒वर॑-म॒न्नाद्य॑-म॒व॒रुन्धे ॥

सो॒म॒ग्र॒हान् गृ॑ह्णाति । ब्र॒ह्म॒णो वा ए॒तत् ते॒जः । य॒थ् सो॒मः ।

ब्र॒ह्म॒ण ए॒व ते॒ज॒सा ते॒जो य॒ज॒मा॒ने द॑धाति । सु॒रा॒ग्र॒हान् गृ॑ह्णाति ।

अ॒न्न॒स्य॑ वा ए॒तच्छ॑म॒लम् । य॒थ् सु॒रा ॥ 17 (10)

TB 1.3.3.4

अ॒न्न॒स्यै॒व श॑म॒लेन॑ श॒मलं॑ य॒ज॒मा॒ना-द॑प॒हन्ति ॥

सो॒म॒ग्र॒हा॒ञ्च॑ सु॒रा॒ग्र॒हा॒ञ्च॑ गृ॑ह्णाति । पु॒मा॒न् वै सो॒मः । स्त्री॑ सु॒रा ॥

तन् मि॒थु॒नम् । मि॒थु॒नमे॒वास्य॑ तद्-य॒ज्ञे करो॑ति प्र॒जन॒नाय॑ ।
 आ॒त्मान॑मे॒व सो॒मग्र॑हैः स्पर्श॑णोति । जा॒याञ् सुरा॑ ग्र॒हैः ।
 तस्मा॑द्-वा॒जपे॑यया॒ज्यमु॑ष्मिँ॒ल्लो॒के स्त्रिय॑ञ् संभ॒वति॑ ।
 वा॒जपे॑या-भि॒जित॑ञ् ह्यस्य ॥ 18 (10)

TB 1.3.3.5

पूर्वे॑ सो॒मग्र॑हा गृह्यन्ते । अप॑रे सुराग्र॒हाः ।
 पु॒रोक्ष॑ञ् सो॒मग्र॑हान्थ्- सा॒दय॑ति । प॒श्चादक्ष॑ञ् सुराग्र॒हान् ।
 पा॒पव॑स्यस्य वि॒धृत्यै॑ ॥ ए॒ष वै यज॑मानः । यथ् सो॒मः ।
 अन्न॑ञ् सुरा॑ । सो॒मग्र॑हाञ्च॑ सुराग्र॒हाञ्च॑ व्यतिष॑जति ।
 अन्ना॑द्येनै॒वैनं॑ व्यतिष॑जति ॥ 19 (10)

TB 1.3.3.6

संपृ॑चः स्थ सं मा भ॒द्रेण॑ पृ॒ङ्केत्या॑ह । अन्नं॑ वै भ॒द्रम् ।
 अन्ना॑द्येनै॒वैनञ् सञ् सृ॑जति ॥ अन्न॑स्य वा ए॒तच्छ॑मलम् । यथ् सुरा॑ ॥
 पा॒प्मैव॑ खलु॒ वै श॑मलम् । पा॒प्मना॑ वा ए॒नमे॑तच्छ॑मलेन व्यतिष॑जति ।
 यथ् सो॒मग्र॑हाञ्च॑ सुराग्र॒हाञ्च॑ व्यतिष॑जति ॥

वि॒पृ॒चः॑ स्थ॒ वि॒ मा॒ पा॒प्म॒ना॒ पृ॒ङ्के॒त्याह॑ ।

पा॒प्म॒नै॒वैन॑ꣳ श॒म॒ले॒न॒ व्या॒व॒र्त॒यति॑ । 20 (10)

TB 1.3.3.7

तस्मा॑द् वा॒ज॒पे॒यया॒जी पू॒तो मे॒द्ध्यो॑ दक्षि॒ण्यः॑ ॥ प्रा॒ङ्द्र॒वति॑ सोम॒ग्रहैः॑ ।

अ॒मुमे॒व तैर् लो॒क-म॒भिज॑यति । प्र॒त्यङ्ख॑सुरा॒ ग्रहैः॑ ।

इ॒ममे॒व तैर् लो॒क-म॒भिज॑यति ॥ प्र॒तिष्ठ॑न्ति सोम॒ग्रहैः॑ ।

याव॑दे॒व स॒त्यम् । ते॒न सू॒यते॑ ॥ वा॒ज॒सृद्भ्यः॑ सु॒राग्र॑हान् ह॒रन्ति॑ ।

अ॒नृते॒नैव॑ वि॒शꣳ सꣳसृ॑जति () ॥ हि॒र॒ण्य॒पात्रं॑ म॒धोः पू॒र्णं द॑दाति ।

म॒धव्योऽसा॑नीति ॥ ए॒क॒धा ब्र॑ह्म॒ण उप॑ ह॒रति॑ ।

ए॒क॒धैव॑ यज॒मान॑ आ॒युस्ते॒जो द॑धाति ॥ 21 (14)

(आ॒प्त्वाऽव॑रुन्धे - सो॒मः - श॒म॒लं यथ् सु॒रा - ह्य॑-स्यै॒नं
व्य॑तिष॒जति॑ - व्या॒व॒र्त॒यति॑ - सृ॒जति॑ च॒त्वारि॑ च) (A3)

1.3.4 अनुवाकं 4 – पशवः सप्तदश

TB 1.3.4.1

ब्र॒ह्म॒वादि॒नो व॑दन्ति । ना॒ग्नि॒ष्टोमो॑ नोक्थ्यः । न षो॒ड॒शी नाति॑रात्रः ।

अथ॑ कस्मा॑द् वा॒ज॒पे॒ये सर्वे॑ य॒ज्ञक्र॑तवोऽव॒रुद्ध्य॑न्त इति॑ ।

प॒शुभि॒रिति॑ ब्रू॒यात् ॥ आ॒ग्ने॒यं प॒शुमा॒लभ॑ते । अ॒ग्नि॒ष्टोम॑मे॒व ते॒नाव॑रुन्धे ।

ऐ॒न्द्रा॒ग्नेनो॒क्थ्य॑म् । ऐ॒न्द्रेण॑ षोड॒शिनः॑ स्तो॒त्रम् ।

सा॒र॒स्व॒त्या-ऽति॑रा॒त्रम् । 22 (10)

TB 1.3.4.2

मा॒रु॒त्या बृ॑हतः स्तो॒त्रम् । ए॒ताव॑न्तो वै य॒ज्ञक्र॑तवः ।

ता॒न् प॒शुभि॒रेवा-व॑रुन्धे ॥ आ॒त्मान॑मे॒व स्पृ॑णो-त्य॒ग्नि॒ष्टोमे॑न ।

प्रा॒णापा॒ना-वु॒क्थ्ये॑न । वी॒र्य॑ षोड॒शिनः॑ स्तो॒त्रेण॑ । वाच॑-मति॒रात्रे॑ण ।

प्र॒जां बृ॑हतः स्तो॒त्रेण॑ । इ॒ममे॒व लो॒कम॑भि जयत्य॒ग्नि॒ष्टोमे॑न ।

अ॒न्तरि॑क्ष-मु॒क्थ्ये॑न । 23 (10)

TB 1.3.4.3

सु॒वर्गं लो॒कं षो॑ड॒शिनः॑ स्तो॒त्रेण॑ ।

दे॒वया॑ना॒नेव॑ पथ आ॒रोह॑-त्यति॒रात्रे॑ण ।

ना॒कं रो॑हति बृ॒हतः॑ स्तो॒त्रेण॑ ।

तेज॑ ए॒वात्म॑न् ध॒त्त आ॒ग्नेये॑न प॒शुना॑ । ओ॒जो ब॑लमै॒न्द्राग्ने॑न ।

इ॒न्द्रि॒य-मै॒न्द्रेण॑ । वाच॑ सा॒र॒स्व॒त्या ।

उभावे॒व दे॒वलोकं॑ च॒ मनु॒ष्यलोकं॑ चा॒भिज॑यति॒ मारु॒त्या व॒शया॑ ॥
सप्त॑द॒श प्रा॒जाप॑त्यान् प॒शूना॑ल॒भते॑ । सप्त॑द॒शः प्र॒जाप॑तिः । 24 (10)

TB 1.3.4.4

प्र॒जाप॑ते॒राप्त्यै॑ ॥ श्या॒मा ए॒करू॑पा भवन्ति ।
ए॒वमि॑व हि प्र॒जाप॑तिः स॒मृद्ध्यै॑ ॥ तान् प॒र्यग्नि॑कृ॒ता-नु॒त्सृ॑जति ॥
म॒रुतो॑ य॒ज्ञम॑जिघा॒सन् प्र॒जाप॑तेः ।
तेभ्य॑ ए॒तां मा॒रुतीं॑ व॒शामा॑ल॒भत॑ । तयै॒वैना॑-न॒शम॑यत् ॥
मा॒रुत्या॑ प्र॒चर्य॑ । ए॒तान्त् सं॒ज्ञप॑येत् ।
म॒रुत॑ ए॒व श॑मयित्वा । 25 (10)

TB 1.3.4.5

ए॒तैः प्र॑चरति । य॒ज्ञस्या॑घा॒ताय॑ ॥ ए॒कधा॑ व॒षा जु॑होति ।
ए॒कदे॒वत्या॑ हि । ए॒ते । अथो॑ ए॒कधै॑व य॒जमा॑ने वी॒र्यं॑ दधाति ॥
नै॒वारे॑ण सप्त॑द॒शश॑रावे-णै॒तर्हि॑ प्र॒चर॑ति । ए॒तत् पु॒रोडा॑शा ह्ये॒ते ।
अथो॑ प॒शूना॑मे॒व छि॒द्रम॑पि॒दधा॑ति ॥ सा॒रस्व॑त्यो॒त्तम॑या प्र॒चर॑ति () ।
वाग् वै सर॑स्वती । तस्मा॑त् प्रा॒णानां॑ वा॒गुत्त॑मा ।

अथो॑ प्र॒जाप॒तावे॒व य॒ज्ञं प्र॒तिष्ठा॑पयति । प्र॒जाप॒तिर् हि॒ वाक् ॥

अप॑न्नदती भवति । तस्मान्-मनु॑ष्याः सर्वा॑ वाचं॑ वदन्ति ॥ 26 (16)

(अति॑रात्र – मन्तरि॑क्षमु॒क्थ्येन॑ – प्र॒जाप॒तिः – शम॑यित्वोत् – तमया॑
प्रच॑रति षट् च) (A4)

1.3.5 अनुवाकं 5 – रथयाजनम्

TB 1.3.5.1

सा॒वि॒त्रं जु॒होति॑ कर्म॑णः कर्म॑णः पु॒रस्ता॑त् ॥ कस्तद्-वे॒देत्या॑हुः ।

यद्-वा॒जपे॑यस्य पूर्वं॑ यद॑परमिति ।

स॒वि॒तृप्र॑सूत ए॒व यथा॑पूर्वं कर्मा॑णि करोति ॥ स॒वने॑ स॒वने॑ जु॒होति॑ ।

आ॒क्र॒म॒णमे॒व तथ् से॒तुं य॑जमानः कुरुते ।

सु॒व॒र्गस्य॑ लो॒कस्य॑ सम॑ष्ट्यै ॥

वा॒चस्प॑तिर्-वा॒चम॑द्य स्व॒दाति॑ न इत्या॑ह ।

वा॒ग्वै दे॒वानां॑ पु॒राऽन्न॑मासीत् ।

वा॒चमे॒वास्मा॑ अन्नं॑ स्व॒दय॑ति ॥ 27 (10)

TB 1.3.5.2

इन्द्रस्य॑ वज्रो॑ऽसि॒ वार्त्र॑घ्न इति॒ रथ॑मुपावहरति॒ विजि॑त्यै ॥
 वाजस्य॑ नु प्र॒सवे॑ मा॒तरं॑ मही॒मित्या॑ह । यच्चै॒वेयम् । यच्चा॒स्यामधि॑ ।
 तदे॒वा-वरु॑न्धे । अथो॒ तस्मि॑न्नेवोभयेऽभिषि॑च्यते ॥
 अ॒फस्व॑न्तर-मृ॒तम॑फ्सु भेष॑जमित्यश्वा॒न् पल्पू॑लयति ।
 अ॒फ्सु वा अ॒श्वस्य॑ तृती॒यं प्र॑विष्टम् । तदनु॑वेनन्वव॑प्लवते ।
 यद॒फ्सु पल्पू॑लयति । 28 (10)

TB 1.3.5.3

यदे॒वास्या॑फ्सु प्र॑विष्टम् । तदे॒वावरु॑न्धे ॥
 बहु॒ वा अ॒श्वो-ऽमे॒द्ध्य-मु॒पग॑च्छति । यद॒फ्सु पल्पू॑लयति ।
 मे॒द्ध्याने॑वैनान् करोति ॥ वा॒युर्वा॑ त्वा म॒नुर्वा॑ त्वेत्या॑ह ।
 ए॒ता वा ए॒तं दे॒वता॑ अ॒ग्रे अ॒श्वम॑युञ्जन् । ताभि॑रेवैनान् यु॒नक्ति॑ ।
 स॒वस्यो॑ज्जित्यै ॥ यजु॑षा यु॒नक्ति॑ व्यावृ॑त्त्यै ॥ 29 (10)

TB 1.3.5.4

अ॒पां न पा॒दाशु॑हेम॒न्निति॒ संमा॑र्ष्टि । मे॒द्ध्याने॑वैनान् करोति ।
 अथो॒ स्तौत्ये॑वैनाना॒जिꣳ सरि॑ष्यतः ॥ वि॒ष्णु क्र॒मान् क्र॑मते ।
 वि॒ष्णुरे॒व भू॒त्वेमाँल्लो॒का-न॑भिजयति ॥ वै॒श्वदे॒वो वै रथः॑ ।

अ॒ङ्गौ न्य॒ङ्गाव॒भितो॒ रथं॒ या॒वित्या॑ह । या ए॒व दे॒वता॒ रथे॒ प्रवि॑ष्टाः ।

ताभ्य॑ ए॒व नम॑स्करोति । आ॒त्मनोऽना॑त्यै () ॥

अ॒शम॑रथं भा॒वुकोऽस्य॒ रथो॑ भवति । य ए॒वं वे॑द ॥ 30 (12)

(स्व॒दय॑ति – प॒ल्पू॒लय॑ति – व्यावृ॑त्या – अना॑त्यै द्वे च) (A5)

1.3.6 अनुवाकं 6 – रथधावनम्

TB 1.3.6.1

दे॒वस्या॑ह॒ स॒वितुः॑ प्र॒सवे॑ बृ॒हस्प॑ति॒ना वा॒जजि॑ता वा॒जं जे॑षमि॒त्याह॑ ।

स॒वि॒तृप्र॑सू॒त ए॒व ब्र॑ह्म॒णा वा॒जमु॑ज्जयति ॥

दे॒वस्या॑ह॒ स॒वितुः॑ प्र॒सवे॑ बृ॒हस्प॑ति॒ना वा॒जजि॑ता व॒र्षि॑ष्ठं ना॒कं रु॑हे॒यमि॒त्याह॑ ।

स॒वि॒तृप्र॑सू॒त ए॒व ब्र॑ह्म॒णा व॒र्षि॑ष्ठं ना॒कं रो॑हति ॥

चा॒त्वा॒ले र॑थच॒क्रं नि॑मित् रो॒हति॑ ।

अतो॑ वा अ॒ङ्गिर॑स उत्त॒माः सु॒वर्गं॑ लो॒कमा॑यन् ।

सा॒क्षादे॒व य॑ज॒मानः॑ सु॒वर्गं॑ लो॒कमे॑ति ॥ आ॒वे॑ष्टयति । व॒ज्रो वै र॑थः ।

व॒ज्रेणै॒व दि॒शोऽभि॑जयति ॥ 31 (10)

TB 1.3.6.2

वा॒जिना॒ꣳ साम॑ गायते । अन्नं॑ वै वाजः॑ । अन्नमे॑-वावरुन्धे ॥
 वा॒चो वर्ष॑ दे॒वेभ्योऽपा॑क्रामत् । तद्-वन॑स्पतीन् प्राविशत् ।
 सैषा वाग्-वन॑स्पतिषु वदति । या दु॒न्दुभौ॑ ।
 तस्माद्-दु॒न्दुभिः॑ सर्वा वाचोति॑ वदति ॥ दु॒न्दुभीन्थ् समा॑घ्नन्ति ।

परमा वा एषा वाक् । 32 (10)

TB 1.3.6.3

या दु॒न्दुभौ॑ । परमयैव वाचाऽवरां॑ वाचम॑-वरुन्धे ।
 अथो वाच॑ एव वर्ष॑ यजमानो ऽवरुन्धे ॥
 इन्द्राय॑ वाचं॑ वदतेन्द्रं॑ वाजं॑ जापयतेन्द्रो वाजमजयि॑-दित्याह ।
 एष वा ए॒तर्हीन्द्रः॑ । यो यज॑ते । यजमान॑ एव वाजमुज्जयति ॥
 सप्तद॑श प्रव्या॒धाना॒जिं धा॑वन्ति । सप्तद॑शꣳ स्तोत्रं॑ भवति ।
 सप्तद॑श सप्तद॑श दीयन्ते । 33 (10)

TB 1.3.6.4

सप्तद॑शः प्रजापतिः॑ । प्रजाप॑ते-राप्त्यै॑ ॥
 अर्वा॑ऽसि स॒प्तिरसि॑ वाज्यसीत्याह । अग्नि॑र्वा अर्वा॑ । वा॒युः स॒प्तिः ।
 आ॒दि॒त्यो वा॒जी । ए॒ताभिरे॒वास्मै॑ दे॒वता॑भिर्-दे॒वर॑थं यु॑नक्ति ॥

प्र॒ष्टि॒वा॒हि॒नं॑ यु॒नक्ति॑ । प्र॒ष्टि॒वा॒ही॒ वै दे॒वर॒थः॑ ।

दे॒वर॒थ॒मे॒वास्मै॑ यु॒नक्ति॑ ॥ 34 (10)

TB 1.3.6.5

वा॒जि॒नो वा॒जं धा॒वत॑ का॒ष्ठां ग॒च्छ॒ते॒त्याह॑ । सु॒व॒र्गो॒ वै लो॒कः का॒ष्ठा॑ ।

सु॒व॒र्ग॒मे॒व लो॒कं य॑न्ति ॥ सु॒व॒र्गं वा॑ ए॒ते लो॒कं य॑न्ति ।

य आ॒जिं धा॒वन्ति॑ ॥ प्रा॒ज्यो धा॒वन्ति॑ । प्रा॒ड्वि॒ हि सु॒व॒र्गो लो॒कः॑ ॥

च॒त॒सृ॒भि॒रनु॑ म॒न्त्र॒यते॑ । च॒त्वा॒रि॒ छन्दा॑सि ।

छन्दा॑भि॒रे॒वैनान्थ्॑ सु॒व॒र्गं लो॒कं ग॑म॒यति॑ ॥ 35 (10)

TB 1.3.6.6

प्र वा ए॒तेऽस्मा॑ल्-लो॒काच्च॑यन्ते । य आ॒जिं धा॒वन्ति॑ ।

उद॑ज्य आ॒वर्त॑न्ते । अ॒स्मादे॒व तेन॑ लो॒कान्न॑यन्ति ॥

र॒थ॒वि॒मो॒च॒नी॒यं जु॒होति॑ प्र॒ति॒ष्ठि॒त्यै ॥

आ मा वा॒जस्य॑ प्र॒स॒वो ज॒ग॒म्यादि॒त्याह॑ ।

अ॒न्नं वै वा॒जः॑ । अ॒न्नमे॒वाव॑रुन्धे ॥

य॒था॒लो॒कं वा॑ ए॒त उ॒ज्ज॑यन्ति । य आ॒जिं धा॒वन्ति॑ ॥ 36 (10)

TB 1.3.6.7

कृ॒ष्णलं॑ कृ॒ष्णलं॑ वा॒जसृ॑द्भ्यः प्रयच्छति ।
यमे॒व ते वा॒जं लो॒कमु॒ज्जय॑न्ति । तं प॒रि॒क्रीया॑-वरुन्धे ॥
ए॒क॒धा ब्र॒ह्मण॑ उपहरति । ए॒क॒धैव॑ यजमाने वी॒र्यं॑ दधाति ॥
दे॒वा वा ओष॑धीष्वाजिमयुः । ता बृ॒हस्प॑ति-रुदजयत् ।
स नी॒वारा॑न्नि॒रवृ॑णीत । तन्नी॒वारा॑णां नी॒वार॑त्वम् ॥
नै॒वारश्च॑रुर्-भवति । 37 (10)

TB 1.3.6.8

ए॒तद्वै दे॒वानां॑ प॒रम॑मन्नम् । यन्नी॒वाराः॑ ॥
प॒रमे॒णैवास्मा॑ अ॒न्नाद्ये॑-ना॒वर॑-म॒न्नाद्य॑मवरुन्धे ॥
स॒प्तद॑शशरावो भवति । स॒प्तद॑शः प्र॒जाप॑तिः ।
प्र॒जाप॑ते-रा॒प्त्यै ॥ क्षी॒रे भ॑वति । रुच॑मे॒वास्मिन्॑-दधाति ॥
स॒र्पि॒ष्वान् भ॑वति मे॒द्ध्य॒त्वाय॑ ॥
बा॒र्हस्प॑त्यो वा ए॒ष दे॒वत॑या () । 38 (10)

TB 1.3.6.9

यो वा॒जपे॑येन यजते । बा॒र्हस्प॑त्य ए॒ष च॒रुः ॥
अ॒श्वान्थ्-स॒रि॒ष्यतः॑ स॒स्रुष॑श्चाव-घ्रापयति ।

यमे॒व ते॒ वाजं॑ ँ॒लो॒कमु॒ज्जय॑न्ति । तमे॒वाव॑रुन्धे ॥

अजी॑जिप॒त वन॑स्प॒तय॒ इन्द्रं॑ ँ॒वाजं॑ वि॒मुच्य॑द्ध्वमि॒ति दु॒न्दुभी॑न् ।
वि॒मुज्ज॑ति ।

यमे॒व ते॒ वाजं॑ ँ॒लो॒कमि॒न्द्रियं॑ दु॒न्दुभ॑य उ॒ज्जय॑न्ति ।
तमे॒वा-व॑रुन्धे ॥ 39 (8)

(अभि॑ज॒यति॑ – वा ए॒षा वाग् – दी॑यन्ते – ऽस्मै॑ यु॒नक्ति॑ – ग॒मय॑ति –
य आ॒जिं धा॑वन्ति – भ॒वति॑ – दे॒वत॑या – +ऽष्टौ॑ च) (A6)

1.3.7 अनुवाकं 7 – यूपारोहणम्

TB 1.3.7.1

ता॒र्प्यं ँ॒यज॑मानं॒ परि॑धापयति । य॒ज्ञो वै ता॒र्प्यम् ।
य॒ज्ञेनै॒वैनं॑ सम॒दर्ध॑यति । द॒र्भम॑यं परि॑धापयति । प॒वित्रं॑ वै द॒र्भाः ।
पु॒नात्ये॒वैनम्॑ । वाजं॑ ँ॒वा ए॒षोऽव॑रु॒रुथ्स॑ते । यो वा॒जपे॑येन॒ यज॑ते ।
ओ॒षध॑यः ख॒लु वै वा॒जः । यद्-द॒र्भम॑यं परि॑धापयति । 40 (10)

TB 1.3.7.2

वा॒जस्या॑व-रु॒द्ध्यै ॥ जा॒य ए॒हि सु॒वो रो॒हावे॑त्याह ।
प॒त्न्या ए॒वैष॑ य॒ज्ञस्या॑न्-वा॒रम्भो॑ऽन॒वच्छि॑त्यै ॥

सप्तद॑शा-र॒त्निर्यूपो॑ भवति । सप्तद॑शः प्र॒जाप॑तिः ।
 प्र॒जाप॑ते॒राप्त्यै॑ ॥ तू॒पर-श्च॑तु॒रश्रिर्-भव॑ति ॥ गौ॒धूमं॑ च॒षाल॑म् ।
 न वा ए॒ते व्री॑हयो न यवाः । यद्-गो॒धूमाः॑ । 41 (10)

TB 1.3.7.3

ए॒वमि॑व हि प्र॒जाप॑तिः स॒मृद्ध्यै॑ ।
 अथो॑ अ॒मुमे॒वास्मै॑ लो॒कम॑न्न॒वन्तं॑ करोति ॥ वा॒सोभि॑र्-वे॒ष्टय॑ति ।
 ए॒ष वै य॑ज॒मानः॑ । य॒द्वूपः॑ । स॒र्वदे॒वत्यं॑ वा॒सः ।
 सर्वा॑भि॒रेवैनं॑ दे॒वता॑भिः स॒मर्द्ध॑यति ।
 अथो॑ आ॒क्रम॑णमे॒व तथ्से॑तुं य॒ज॒मानः॑ कुरुते ।
 सु॒वर्ग॑स्य लो॒कस्य॑ स॒मष्ट्यै॑ ॥
 द्वा॒दश॑ वा॒जप्र॑स॒वीया॑नि जुहोति । 42 (10)

TB 1.3.7.4

द्वा॒दश॑ मा॒साः सँव॑त्स॒रः । सँव॑त्स॒रमे॒व प्री॑णाति ।
 अथो॑ सँव॑त्स॒रमे॒वास्मा॑ उप॒ दधा॑ति । सु॒वर्ग॑स्य लो॒कस्य॑ स॒मष्ट्यै॑ ॥
 द॒शभिः॑ क॒ल्पै रो॑हति । न॒व वै पु॑रु॒षे प्रा॑णाः । नाभि॑र्द॒शमी॑ ।

प्रा॒णाने॒व यथा॑स्था॒नं क॑ल्पयित्वा । सु॒वर्गं ॑लोकमेति ।

ए॒ताव॑द्वै पु॒रुष॑स्य स्वम् । 43 (10)

TB 1.3.7.5

याव॑त्-प्रा॒णाः । याव॑दे॒वास्या॑स्ति । तेन॑ सह सु॒वर्गं ॑लोकमेति ॥
 सु॒वर्दे॒वाꣳ अ॑गन्मेत्याह । सु॒वर्गमे॒व लोक॑मेति । अ॒मृता॑ अ॒भूमे॑त्याह ।
 अ॒मृत॑मिव हि सु॒वर्गो लोकः॑ । प्र॒जाप॑तेः प्र॒जा अ॒भूमे॑त्याह ।
 प्रा॒जाप॑त्यो वा अ॒यं लोकः॑ । अ॒स्मादे॒व तेन॑ लो॒कान्नै॑ति ॥ 44 (10)

TB 1.3.7.6

सम॑हं प्र॒जया॑ सं मया॑ प्र॒जेत्या॑ह । आ॒शिष॑मे॒वैता-मा॑शास्ते ॥
 आ॒सपु॑टैर् घ्नन्ति । अन्नं ॑वा इ॒यम् । अ॒न्नाद्ये॒नैवैनꣳ॑ सम॑दर्धयन्ति ।
 ऊ॒षैर् घ्नन्ति॑ । ए॒ते हि सा॑क्षादन्नम् । यदू॒षाः ।
 सा॒क्षादे॒वैन-म॑न्नाद्ये॒न सम॑दर्धयन्ति ॥
 पु॒रस्ता॑त्-प्र॒त्यञ्चं॑ घ्नन्ति । 45 (10)

TB 1.3.7.7

पु॒रस्ता॑द्धि प्र॒तीची॑न-म॒न्नम॑द्यते ॥ शी॒र्षतो॑ घ्नन्ति ।
 शी॒र्षतो॑ ह्यन्नम॑द्यते ॥ दिग्भ्यो॑ घ्नन्ति ।
 दिग्भ्य॑ ए॒वास्मा॑ अ॒न्नाद्य-म॑वरुन्धते ॥ ई॒श्वरो॑ वा ए॒ष परा॑ङ्-प्र॒दधः॑ ।

यो यूप॑ रो॒हति॑ ॥ हि॒रण्यम॒द्ध्य-व॑रो॒हति॑ । अ॒मृतं॑ वै हि॒रण्यम् ।

अ॒मृतं॑ सु॒वर्गो॑ लो॒कः () । 46 (10)

TB 1.3.7.8

अ॒मृत॑ ए॒व सु॒वर्गे॑ लो॒के प्र॑ति ति॒ष्ठति॑ ॥ श॒तमा॑नं भ॒वति॑ ।

श॒तायुः॑ पु॒रुषः॑ श॒तेन्द्रि॑यः । आ॒युष्ये॑वेन्द्रि॒ये प्र॑ति ति॒ष्ठति॑ ॥

पु॒ष्ट्यै वा ए॒तद्-रू॒पम् । यद॒जा ।

त्रिः सँ॑व॒त्स॒रस्या॒न्यान्-प॒शून् परि॑ प्र॒जाय॑ते ॥

ब॒स्ताजि॑न-म॒द्ध्यव॑ रो॒हति॑ ।

पु॒ष्ट्यामे॒व प्र॒जन॑ने प्र॒तिति॑ष्ठति ॥ 47 (9)

(परि॒धाप॑यति - गो॒धूमा॑ - जु॒होति॑ - स्वं - नैति॑ -

प्र॒त्यज्जं॑ घ्नन्ति - लो॒को - +न॑व च (A7)

1.3.8 अनुवाकं 8 – अन्नहोमाः, अभिषेकश्च

TB 1.3.8.1

स॒प्तान्न॑-हो॒माञ्जु॑होति । स॒प्त वा अ॒न्नानि॑ । या॒वन्त्ये॒वान्ना॑नि ।

ता॒न्येवा॑व॒रुन्धे॑ । स॒प्त ग्रा॒म्या ओष॑धयः । स॒प्तार॒ण्याः ।

उ॒भयी॑षा-म॒वरु॑द्ध्यै ॥ अ॒न्नस्या॑-न्न॒स्य जु॑होति ।

अ॒न्नस्या॒न्नस्या॒-वरु॑द्ध्यै ॥

यद्-वा॒जपे॒यया॒ज्य-न॑वरुद्धस्या॒शनी॒यात् । 48 (10)

TB 1.3.8.2

अ॒वरुद्धे॒न व्य॑द्ध्येत । सर्व॑स्य स॒मव॑दाय जुहोति ।

अ॒नवरुद्ध॑-स्या॒वरुद्ध्यै ॥ औ॒दुम्ब॑रेण सु॒वेण॑ जुहोति ।

ऊ॒र्वा अ॒न्न-मु॒दुम्ब॑रः । ऊ॒र्ज ए॒वान्नाद्य॑स्या॒वरुद्ध्यै ॥

दे॒वस्य॑ त्वा स॒वितुः॑ प्र॒सव॑ इत्याह ।

स॒वितृ॑ प्र॒सूत॑ ए॒वैनं॑ ब्र॒ह्मणा॑ दे॒वता॑भि-र॒भिषि॑ञ्चति ॥

अ॒न्नस्या॒न्नस्या॒भिषि॑ञ्चति । अ॒न्नस्या॒न्नस्या॒वरुद्ध्यै ॥ 49 (10)

TB 1.3.8.3

पु॒रस्ता॑त्-प्र॒त्यञ्च॑-म॒भिषि॑ञ्चति । पु॒रस्ता॑द्धि-प्र॒तीची॑न-म॒न्नम॑द्यते ॥

शी॒र्षतो॑ऽभिषिञ्चति । शी॒र्षतो॑ ह्य॒न्नम॑द्यते ॥

आ॒मुखा॑द॒न्वव॑ स्रावयति । मु॒खत॑ ए॒वास्मा॑ अ॒न्नाद्यं॑ दधाति ॥

अ॒ग्नेस्त्वा॑ सा॒म्राज्ये॑ना॒भिषि॑ञ्चामीत्याह । ए॒ष वा॑ अ॒ग्नेः स॒वः ।

ते॒नैवैन॑-म॒भिषि॑ञ्चति ।

इ॒न्द्रस्य॑ त्वा सा॒म्राज्ये॑ना॒भिषि॑ञ्चामीत्याह । 50 (10)

TB 1.3.8.4

इन्द्रि॒य-मे॒वास्मि॑-न्ने॒तेन॑ दधाति ।
 बृह॒स्पते॑स्त्वा सा॒म्राज्ये॑नाभिषिञ्चा-मीत्याह ।
 ब्रह्म॒ वै दे॒वानां॑ बृह॒स्पतिः॑ । ब्रह्म॒णैवैन॑-मभिषिञ्चति ॥
 सोम॒ग्रहा॑श्चा-वदानीयानि च॒र्त्विग्भ्य॑ उप हरन्ति ।
 अमु॒मेव॑ तैर् लो॒क-मन्न॑वन्तं करोति ।
 सु॒राग्र॑हाश्चा-नवदानीयानि च वाज॒सृद्भ्यः॑ ।
 इम॒मेव॑ तैर् लो॒क-मन्न॑वन्तं करोति ।
 अथो॒ उभयी॑ष्वे॒वाभिषि॑च्यते ॥ वि॒माथं॑ कुर्वते वाज॒सृतः॑ । 51 (10)

TB 1.3.8.5

इन्द्रि॒यस्या॑वरुद्ध्यै ॥ अ॒निरु॑क्ताभिः प्रा॒तस्स॑वने स्तु॒वते॑ ।
 अ॒निरु॑क्तः प्र॒जाप॑तिः । प्र॒जाप॑तेराप्त्यै । वाज॒वती॑भिर्-माद्ध्यन्दि॒ने ।
 अन्नं॑ वै वाजः । अन्न॑मे॒वा-वरु॑न्धे । शि॒पिवि॑ष्टवतीभि-स्तृ॒तीय॑सवने ।
 यज्ञो॒ वै विष्णुः॑ । प॒शवः॑ शि॒पिः () । य॒ज्ञ ए॒व प॒शुषु॑ प्रति तिष्ठति ॥
 बृह॒दन्त्यं॑ भवति । अ॒न्तमे॒वैन॑श्चि॒त्रियै॑ गमयति ॥ 52 (13)

(अ॒रु॒नी॒या – द॒न्न॒स्या॒न्न॒स्या व॒रु॒द्ध्या – इ॒न्द्र॒स्य॒ त्वा
सा॒म्रा॒ज्ये॒नाभि॒षि॒ञ्चा मी॒त्याह॑-वा॒ज॒सू॒तः – शि॒पि॒ स्त्री॒णि च॑) (A8)

1.3.9 अनुवाकं 9 – अतिग्राह्याः, पञ्चैन्द्राः

TB 1.3.9.1

नृ॒षदं॑ त्वे॒त्याह॑ । प्र॒जा वै नृ॑न् । प्र॒जा॒ना॒मे॒वैते॑न सू॒यते॑ । दु॒षद॑मि॒त्याह॑ ।
व॒न॒स्प॒तयो॑ वै दु॒ । व॒न॒स्प॒ती॒ना॒मे॒वै ते॑न सू॒यते॑ । भु॒व॒न॒सद॑-मि॒त्याह॑ ।
य॒दा वै व॑सी॒यान् भ॑वति । भु॒व॒न॒म॒ग॒न्नि॒ति वै त॑माहुः ।
भु॒व॒न॒मे॒वैते॑न गच्छति ॥ 53 (10)

TB 1.3.9.2

अ॒प्सु॒षदं॑ त्वा घृ॒त॒सद॑-मि॒त्याह॑ । अ॒पा॒मे॒वैते॑न घृ॒त॒स्य॑ सू॒यते॑ ।
व्यो॒म॒सद॑-मि॒त्याह॑ । य॒दा वै व॑सी॒यान् भ॑वति ।
व्यो॒मा॒ग॒न्नि॒ति वै त॑माहुः । व्यो॒मै॒वैते॑न गच्छति ॥
पृ॒थि॒वि॒षदं॑ त्वाऽन्त॒रि॒क्ष॒सद॑-मि॒त्याह॑ । ए॒षा॒मे॒वैते॑न लो॒का॒नां॑ सू॒यते॑ ।
तस्मा॑द् वा॒ज॒पे-य॒या॒जी न कं॑ च॒न प्र॑त्यवरोहति ।
अपी॑व हि दे॒व॒ता॒नां॑ सू॒यते॑ () । 54 (10)

TB 1.3.9.3

ना॒क॒स॒द॒-मि॒त्याह॑ । य॒दा॒वै॒ व॒सी॒या॒न् भ॒व॒ति॑ । ना॒क॒म॒ग॒न्नि॒ति॒ वै त॒मा॒हुः॑ ।
 ना॒क॒मे॒वै॒तेन॑ ग॒च्छ॒ति॑ ॥ ये ग्र॒हाः॑ प॒ञ्च॒ज॒नी॒ना इ॒त्याह॑ ।
 प॒ञ्च॒ज॒ना॒ना-मे॒वै॒तेन॑ सू॒य॒ते ॥ अ॒पा॒ꣳ र॒स॒मु॒द्‌व॒य॒स-मि॒त्याह॑ ।
 अ॒पा॒मे॒वै॒तेन॑ र॒स॒स्य॑ सू॒य॒ते ।
 सू॒र्य॑र॒श्मि॒ꣳ स॒मा॒भू॒त-मि॒त्याह॑ स॒शु॒क्र॒त्वा॒य ॥ 55 (9)

(ग॒च्छ॒ति - सू॒य॒ते - +न॒व च॑) (A9)

1.3.10 अनुवाकं 10 – पिण्डपितृयज्ञः दर्शपूर्णमासब्राह्मणशेषः

TB 1.3.10.1

इ॒न्द्रो वृ॒त्रꣳ ह॒त्वा । अ॒सु॒रा॒न् प॒रा॒भा॒व्य॑ । सो॒ऽमा॒वा॒स्यां॑ प्र॒त्या॒ग॒च्छ॒त् ।
 ते पि॒तरः॑ पू॒र्वे॒द्यु-रा॒ग॒च्छ॒न् । पि॒तृ॒न् य॒ज्ञोऽग॒च्छ॒त् ।
 तं दे॒वाः पु॒न॒र॒या॒च॒न्त॑ । त॒मे॒भ्यो॑ न पु॒न॒र॒द॒दुः॑ ।
 ते॒ऽब्रु॒वन् व॒रं वृ॑णा॒म॒है ।
 अथ॑ वः पु॒न॒र्दा॒स्यामः॑ ।
 अ॒स्मभ्य॑मे॒व पू॒र्वे॒द्युः क्रि॒या॒ता इ॒ति॑ । 56 (10)

TB 1.3.10.2

तमे॑भ्यः पुनर॑ददुः । तस्मा॑त्-पितृ॑भ्यः पूर्वे॑द्युः क्रिय॑ते ।

यत् पितृ॑भ्यः पूर्वे॑द्युः करो॑ति ।

पितृ॑भ्य ए॒व तद्-य॒ज्ञं निष्क्री॑य यज॑मानः प्रत॑नुते ॥

सोमा॑य पितृ॑पीताय स्व॒धा नम॑ इत्याह ।

पितु॑रेवाधि॒ सोम॑पीथमव रुन्धे ।

न हि पि॒ता प्रमी॑यमाण आ॒हैष सोम॑पीथ इति ।

इन्द्रि॑यं वै सोम॑पीथः । इन्द्रि॑यमेव सोम॑पीथमव-रुन्धे ।

तेनै॑न्द्रि॒येण द्वितीयां॑ जा॒याम॒भ्यश्नु॑ते ॥ 57 (10)

TB 1.3.10.3

एतद् वै ब्रा॒ह्मणं पु॒रा वाज॑श्रव॒सा वि॒दाम॑क्रन् ।

तस्मा॑त् ते द्वे॒द्वे जा॒ये अ॒भ्याक्ष॑त । य ए॒वं वैद॑ ।

अभि॑ द्वितीयां॑ जा॒याम॒श्नु॑ते ॥

अ॒ग्नये॑ क॒व्यवा॑हनाय स्व॒धा नम॑ इत्याह । य ए॒व पि॒तृणा॑म॒ग्निः ।

तं प्री॑णाति ॥ तिस्र॑ आहु॒तीर् जु॑होति ॥ त्रि॒र्नि॒दधा॑ति ॥

षट्थं॑ संप॑द्यन्ते । 58 (10)

TB 1.3.10.4

षड्वा ऋतवः । ऋतूनेव प्रीणाति ॥ तूष्णीं मेक्षण-मादधाति ।
 अस्ति वा हि षष्ठ ऋतुर्न वा ॥ देवान् वै पितृन् प्रीतान् ।
 मनुष्याः पितरोऽनु प्रपिपते । तिस्र आहुतीर् जुहोति । त्रिर्निदधाति ।
 षट्थं संपद्यन्ते । षड्वा ऋतवः । 59 (10)

TB 1.3.10.5

ऋतवः खलु वै देवाः पितरः । ऋतूनेव देवान् पितृन् प्रीणाति ।
 तान्प्रीतान् । मनुष्याः पितरोऽनु प्रपिपते ॥
 सकृदाच्छिन्नं बर्हिर् भवति । सकृदिव हि पितरः ॥ त्रिर्निदधाति ।
 तृतीये वा इतो लोके पितरः । तानेव प्रीणाति ॥
 पराडावर्तते । 60 (10)

TB 1.3.10.6

ह्रीका हि पितरः ॥ औष्मणौ व्यावृत उपास्ते ।
 ऊष्मभागा हि पितरः ॥ ब्रह्मवादिनो वदन्ति ।
 प्राश्यां(3)न प्राश्या(3)मिति । यत् प्राशनीयात् । जन्यमन्नमद्यात् ।
 प्रमायुकः स्यात् । यन्न प्राशनीयात् । अहविः स्यात् । 61 (10)

TB 1.3.10.7

पितॄ॑भ्य॒ आवृ॑श्च्येत । अव॒घ्रेय॑मेव । तन्ने॒व प्रा॑शितं॒ नेवा॑प्राशितम् ॥
 वी॒रं वा॑ वै पि॒तरः॑ प्र॒यन्तो॑ हर॒न्ति । वी॒रं वा॑ द॒दति॑ । द॒शां छि॑न॒न्ति ।
 हर॑णभा॒गा हि पि॒तरः॑ । पि॒तृ॒ने॒व नि॒रव॑दयते ॥
 उत्त॑र आ॒युषि॑ लो॒म छि॑न्दीत । पि॒तृ॒णा॒७ ह्ये॒तर्हि॑ ने॒दीयः॑ ॥ 62 (10)

TB 1.3.10.8

नम॑स्करोति । नम॑स्कारो हि पि॒तृ॒णाम् ॥ नमो॑ वः पि॒तरो॑ र॒साय॑ ।
 नमो॑ वः पि॒तरः॑ शु॒ष्माय॑ । नमो॑ वः पि॒तरो॑ जी॒वाय॑ ।
 नमो॑ वः पि॒तरः॑ स्व॒धायै॑ ॥ नमो॑ वः पि॒तरो॑ म॒न्यवे॑ ॥
 नमो॑ वः पि॒तरो॑ घो॒राय॑ । पि॒तरो॑ नमो॑ वः ।
 य ए॒तस्मिन्॑ लो॒के स्थ॑ । 63 (10)

TB 1.3.10.9

यु॒ष्मा॒७स्ते॒ऽनु॑ । ये॒ऽस्मिँल्लो॒के । मां ते॑ नु॑ । य ए॒तस्मिँल्लो॒के स्थ॑ ।
 यू॒यं तेषां॑ व॒सि॑ष्ठो भू॒यास्त॑ । ये॒ऽस्मिँल्लो॒के ।
 अ॒हं तेषां॑ व॒सि॑ष्ठो भू॒यास॑मित्या॒ह । व॒सि॑ष्ठः स॒माना॑नां भवति ॥
 य ए॒वं वि॒द्वान्-पि॒तृ॒भ्यः॑ क॒रोति॑ ॥
 ए॒ष वै म॒नु॒ष्या॑णां य॒ज्ञः । 64 (10)

TB 1.3.10.10

दे॒वानां॑ वा॒ इतरे॑ य॒ज्ञाः । तेन॑ वा ए॒तत् पि॒तृलो॒के च॑रति ॥
यत् पि॒तृभ्यः॑ क॒रोति॑ । स ई॒श्वरः॑ प्र॒मेतोः॑ । प्रा॒जाप॒त्यय॒र्चा पुन॑रैति ।
य॒ज्ञो वै प्र॒जाप॑तिः । य॒ज्ञेनै॒व स॒ह पुन॑रैति । न प्र॒मायु॑को भवति ॥
पि॒तृलो॒के वा ए॒तद्-य॒ज॒मानश्च॑रति । यत् पि॒तृभ्यः॑ क॒रोति॑ () ।
स ई॒श्वर आ॒र्तिमा॒र्तोः॑ । प्र॒जाप॑ति-स्त्वावै॒नं त॒त उ॒न्नेतु॑मर्ह॒तीत्याहुः॑ ।
यत् प्रा॒जाप॒त्यय॒र्चा पुन॑रैति । प्र॒जाप॑तिरे॒वैनं॑ त॒त उ॒न्नय॑ति ।
ना॒र्तिमा॒च्छति॑ य॒ज॒मानः॑ ॥ 65 (15)

(इ॒त्य॑ - इ॒नुते॑ - प॒द्यन्ते॑ - प॒द्यन्ते॑ षड्वा ऋ॒तवो॑ - वर्त॑तेऽ - ह॒विः
स्यान् - ने॒दीयः॑ - स्थ - य॒ज्ञो - य॒ज॒मानश्च॑रति यत् पि॒तृभ्यः॑
क॒रोति॑ पञ्च च) (A10)

Prapaataka Korvai with starting Words of 1 to 10 Anuvaakams :-

(दे॒वा॒सु॒रा अ॒ग्नी॒षो॒मयो॒र् – दे॒वा वै य॒था द॒र्शं॑ – दे॒वा वै य॒दन्यै॒र्
ग्र॒हैर् – ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒नो ना॒ग्नि॒ष्टो॒मो न – सा॒वि॒त्रं – दे॒वस्या॒हं –
ता॒र्प्यं॑ – स॒प्तान्न॒हो॒मान् – नृ॒षदं॑ – त्वे॒न्द्रो वृ॒त्रं॑ ह॒त्वा द॒श)

Korvai with starting Words of 1, 11, 21 Series of dasinees :-

(दे॒वा॒सु॒रा – वा॒ज्ये॒वैनं॑ – तस्मा॑द् वा॒जपे॒यया॒जी – दे॒वस्या॒हं –
वा॒जस्या॒वरु॑द्ध्य॒ – इन्द्रि॒यमे॒वास्मि॑न्. – ह्री॒का हि पि॒तरः॑ पञ्च॒षष्टिः॑)

First and Last Word of 3rd Prapaatakam :-

(दे॒वा॒सु॒रा – य॒ज॒मा॒नः॑)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे प्रथमाष्टके

तृतीयः प्रपाठकः समाप्तः ॥

**Details of Dasini & Vaakyams for Ashtakam 1,
Prapaatakam 3 (TB 1.3)**

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	7	69
Anuvakam 2	7	71
Anuvakam 3	7	74
Anuvakam 4	5	56
Anuvakam 5	4	42
Anuvakam 6	9	88
Anuvakam 7	8	79
Anuvakam 8	5	53
Anuvakam 9	3	29
Anuvakam 10	10	105
Total →	65	666

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

1.4 प्रथमाष्टके चतुर्थः प्रपाठकः – सोमादिब्राह्मणं

1.4.1 अनुवाकं 1 – ग्रहणा ग्रहणम्

T.B. 1.4.1.1

उ॒भये॒ वा ए॒ते प्र॒जाप॑ते॒रद्ध्य॑-सृ॒ज्यन्त॑ । दे॒वाश्चा॑सु॒राश्च॑ ।
ता॒न्न व्य॑जानात् । इ॒मेऽन्य॑ इ॒मेऽन्य॑ इति॑ । स दे॒वान॑ꣳ शू॒नक॑रोत् ।
ता॒नभ्य॑षु॒णोत् । ता॒न् प॒वित्रे॑णा-पु॒नात् ।
ता॒न्-प॒रस्ता॑त्-प॒वित्र॑स्य॒-व्य॑गृह्णात् । ते ग्र॒हा अ॑भवन् ।
तद्ग्र॒हाणां॑ ग्र॒हत्व॑म् । 1 (10)

T.B. 1.4.1.2

दे॒वता॒ वा ए॒ता य॑ज॒मान॑स्य गृ॒हे गृ॑ह्यन्ते । यद् ग्र॒हाः । वि॒दुरे॑नं दे॒वाः ।
यस्यै॒वं वि॒दुष॑ ए॒ते ग्र॒हा गृ॑ह्यन्ते ॥ ए॒षा वै सो॒मस्या॑हु॒तिः ।
यदु॒पाꣳशुः॑ । सो॒मेन॑ दे॒वाꣳ स्त॑र्पया॒णीति॒ खलु॒ वै सो॒मेन॑ यजते ।
यदु॒पाꣳशुं॑ जु॒होति॑ । सो॒मेनै॒व तद्-दे॒वाꣳ स्त॑र्पयति ॥
यद्ग्र॒हाꣳजु॒होति॑ । 2 (10)

T.B. 1.4.1.3

दे॒वा ए॒व तद्-दे॒वान्-ग॒च्छन्ति॑ ॥ यच्च॑म॒साञ्जु॑होति ।
 तेनै॒वानु॑रूपेण॒ यज॑मानः सु॒वर्गं लो॒कमे॑ति ॥
 किं न्वे॒तदग्र॑ आसी॒दित्याहुः॑ । यत् पात्रा॑णीति ।
 इ॒यं वा ए॒तदग्र॑ आसीत् । मृ॒न्मया॑नि वा ए॒तान्या॑सन् ।
 तैर्दे॒वा न व्या॒वृत॑-मगच्छन् । त ए॒तानि॑ दा॒रुमया॑णि पात्रा॑ण्य-पश्यन् ॥
 तान्य॑कुर्वत । 3 (10)

T.B. 1.4.1.4

तैर्वै ते व्या॒वृत॑-मगच्छन् । यद्-दा॒रुमया॑णि पात्रा॑णि भवन्ति ।
 व्या॒वृत॑मेव तैर् यज॑मानो गच्छति ॥ या॒नि दा॒रुमया॑णि पात्रा॑णि
 भवन्ति । अ॒मुमे॒व तैर्-लो॒क-म॒भिज॑यति । या॒नि मृ॒न्मया॑नि ।
 इ॒ममे॒व तैर्-लो॒क-म॒भिज॑यति ॥ ब्र॒ह्मवा॑दिनो वदन्ति ।
 काश्च॑त॒स्रः स्था॒लीर्वा॒यव्याः॑ सोम॒ग्रह॑णीरिति ।
 दे॒वा वै पृ॒श्निम॑दुहन् । 4 (10)

T.B. 1.4.1.5

तस्या॑ ए॒ते स्त॒ना आ॒सन् । इ॒यं वै पृ॒श्निः ।
ता॒मादि॒त्या आ॒दित्य॑स्था॒ल्या च॒तुष्प॑दः प॒शून् दु॒हन् ।
यदा॑दित्य॑स्था॒ली भ॑वति ।
च॒तुष्प॑द ए॒व तया॑ प॒शून् यज॑मान इ॒मां दु॒हे ।
तामिन्द्र॑ उक्थ्य॑स्था॒ल्येन्द्रि॒य-म॑दुहत् । यदु॑क्थ्य॑स्था॒ली भ॑वति ।
इन्द्रि॒यमे॒व तया॑ यज॑मान इ॒मां दु॒हे ।
तां विश्वे॑ दे॒वा आ॒ग्रय॑णस्था॒ल्योर्ज॑-मदुहन् ।
यदा॑ग्रय॑णस्था॒ली भ॑वति () । 5 (10)

T.B. 1.4.1.6

ऊ॒र्जमे॒व तया॑ यज॑मान इ॒मां दु॒हे ।
तां म॒नुष्या॑द् ध्रु॒वस्था॒ल्या ऽऽयु॑रदुहन् । यद्ध्रु॑वस्था॒ली भ॑वति ।
आयु॑रे॒व तया॑ यज॑मान इ॒मां दु॒हे । स्था॒ल्या गृ॒ह्णाति॑ ।
वा॒यव्ये॑न जुहोति । तस्मा॑दन्ये॒न पा॑त्रेण प॒शून् दु॒हन्ति॑ ।

अन्येन॑ प्रतिगृह्णन्ति॑ ।

अथो॑ व्यावृ॑तमे॒व तद्-यज॑मानो गच्छति॑ ॥ 6 (9) (ग्र॒हत्वं - ग्र॒हान्
जु॒होत्य॑-कुर्व॑-तादु॒हन्-नाग्र॑यणस्थाली॒ भव॑ति-+नव॑ च) (A1)

1.4.2 अनुवाकं 2 – सोत्रामणीशेषा मन्त्राः

T.B. 1.4.2.1

यु॒वꣳ सु॒राम॑मश्विना । नमु॑चावाऽसुरे॑ सचा॑ । वि॒पि॒पा॒ना शु॑भस्पती ।
इन्द्रं॑ कर्म॑स्वावतम् ॥ पु॒त्रमि॑व पि॒तरा॑वश्चिनो॒भा ।
इन्द्रा॑वतं कर्म॑णा दꣳसना॑भिः । यथ् सु॒रामं॑ व्य॒पिबः॑ शची॑भिः ।
सर॑स्वती त्वा मघ॑वन्नभीष्णात् ॥ अहा॑व्यग्ने ह॒विरा॑स्ये ते ।

सु॒चीव॑ घृ॒तं च॒मू इ॒व सोमः॑ । 7 (10)

T.B. 1.4.2.2

वा॒ज॒स॒निꣳ र॒यि॒म॒स्मे सु॒वीर॑म् । प्र॒श॒स्तं धे॑हि य॒शसं॑ बृ॒हन्त॑म् ॥
यस्मि॑न्नश्वा॒स ऋ॒षभा॑स उ॒क्ष्णः॑ । व॒शा मे॒षा अ॒वसृ॑ष्टा॒स आ॒हुताः॑ ।
की॒ला॒ल॒पे सोम॑पृ॒ष्ठाय॑ वे॒धसे॑ । ह॒दाम॑तिं ज॒नय॑ चा॒रुम॑ग्नये॑ ॥
ना॒ना हि वां॑ दे॒वहि॑तꣳ स॒दो मि॒तम् । मा सꣳसृ॑क्षाथां प॒रमे॑ व्योमन् ।

सुरा त्वमसि शुष्मिणी सोम एषः ।

मा मा हिंसीः स्वां योनिमाविशन् । 8 (10)

T.B. 1.4.2.3

यदत्र शिष्टं रसिनः सुतस्य । यदिन्द्रो अपिबच्छचीभिः ।

अहं तदस्य मनसा शिवेन । सोमं राजानमिह भक्षयामि ॥

द्वे सुती अशृणवं पितृणाम् । अहं देवानामुत मर्त्यानाम् ।

ताभ्यामिदं विश्वं भुवनं समेति । अन्तरा पूर्वमपरं च केतुम् ॥

यस्ते देव वरुण गायत्रछन्दाः पाशः । तं त एतेनावयजे ॥ 9 (10)

T.B. 1.4.2.4

यस्ते देव वरुण त्रिष्टुछन्दाः पाशः । तं त एतेनावयजे ।

यस्ते देव वरुण जगतीछन्दाः पाशः । तं त एतेनावयजे ॥

सोमो वा एतस्य राज्यमादत्ते ।

यो राजा सन् राज्यो वा सोमेन यजते ।

देवसुवामेतानि हवींषि भवन्ति ।

एतावन्तो वै देवानां सवाः । त एवास्मै सवान् प्रयच्छन्ति ।

त एनं पुनः सुवन्ते राज्याय () । देवसू राजा भवति ॥ 10 (11)

(सोम – आविशन् – यजे – राज्यायैकं च) (A2)

1.4.3 अनुवाकं 3 – दोहप्रायश्चित्तम्, अग्निहोत्रे

T.B. 1.4.3.1

उदस्थाद्-देव्यदितिर्-विश्वरूपी । आयुर्यज्ञपतावधात् ।
 इन्द्राय कृण्वती भागम् । मित्राय वरुणाय च ॥ इयं वा अग्निहोत्री ।
 इयं वा एतस्य निषीदति । यस्याग्निहोत्री निषीदति । तामुत्थापयेत् ।
 उदस्थाद्-देव्यदितिरिति । इयं वै देव्यदितिः । 11 (10)

T.B. 1.4.3.2

इमामेवास्मा उत्थापयति ॥ आयुर्यज्ञपतावधादित्याह ।
 आयुरेवास्मिन् दधाति ॥
 इन्द्राय कृण्वती भागं मित्राय वरुणाय चेत्याह ।
 यथा यजुरेवैतत् ॥ अवर्ति वा एषैतस्य पाप्मानं प्रतिख्याय निषीदति ।
 यस्याग्निहोत्र्युपसृष्टा निषीदति । तां दुग्ध्वा ब्राह्मणाय दद्यात् ।
 यस्यान्नं नाद्यात् । अवर्तिमेवास्मिन् पाप्मानं प्रतिमुञ्चति ॥ 12 (10)

T.B. 1.4.3.3

दु॒ग्ध्वा द॑दाति । न ह्यदृ॑ष्टा दक्षि॑णा दी॒यते॑ ॥

पृ॒थि॒वीं वा॑ ए॒तस्य॑ प॒यः प्र॑वि॒शति॑ ।

यस्या॑ग्नि॒होत्रं॑ दु॒ह्यमा॑नः॒ स्कन्द॑ति ॥

यद॑द्य दु॒ग्धं पृ॑थि॒वीम॑सक्त । यदोष॑धी-र॒प्यस॑रद्-यदा॑पः ।

पयो॑ गृ॒हेषु॑ पयो॑ अ॒घ्निया॑सु । पयो॑ व॒थ्सेषु॑ पयो॑ अस्तु॒ तन्मयी॑त्याह ।

पय॑ ए॒वात्म॑न् गृ॒हेषु॑ प॒शुषु॑ धत्ते ॥ अ॒प उप॑सृजति । 13 (10)

T.B. 1.4.3.4

अ॒दि॒भरे॑वैनदा॒प्नोति॑ ॥ यो वै य॒ज्ञस्या॑र्ते॒नाना॑र्तं सꣳ सृ॒जति॑ ।

उ॒भे वै ते तर्ह्या॑च्छतः । आच्छ॑ति खलु॒ वा ए॒तद॑ग्नि॒होत्र॑म् ।

यद्-दु॒ह्यमा॑नः॒ स्कन्द॑ति । यद॑भिदु॒ह्यात् ।

आ॒र्तेना॑नार्तं य॒ज्ञस्य॑ सꣳसृ॒जेत् । तदे॒व यादृ॑क्कीदृक्च॑ हो॒तव्य॑म् ।

अथान्यां दु॒ग्ध्वा पुन॑र्-हो॒तव्य॑म् ।

अना॒र्तेनै॒वार्तं॑ य॒ज्ञस्य॑ निष्क॑रोति ॥ 14 (10)

T.B. 1.4.3.5

यद्-युद्दु॑तस्य॒ स्कन्दे॑त् । यत् ततोऽहु॑त्वा पुन॑रेयात् ।
य॒ज्ञं वि॑च्छि॒न्धात् । यत्र॒ स्कन्दे॑त् । तन्नि॒षद्य॒ पुन॑र्गृह्णीयात् ।
यत्रै॒व स्कन्द॑ति । तत् ए॒वैन॑त्-पुन॑र्गृह्णाति ।
तदे॒व यादृक्-की॒दृक्च॑ हो॒तव्य॑म् । अथान्यां दु॒ग्ध्वा पुन॑र्-हो॒तव्य॑म् ।
अना॑र्तेनै॒वार्तं य॒ज्ञस्य॒ निष्क॑रोति ॥ 15 (10)

T.B. 1.4.3.6

वि वा ए॒तस्य॒ य॒ज्ञश्छि॑द्यते । यस्या॑ग्नि॒होत्रे॑ऽधि॒श्रिते॒ श्वाऽन्तरा॑ धावति ।
रु॒द्रः खलु॑ वा ए॒षः । यद॒ग्निः । यद्-गा॑मन्वत्याव॒र्तये॑त् ।
रु॒द्राय॑ प॒शू-न॑पिद॒ध्यात् । अ॒प॒शुर्-य॑ज॒मानः॑ स्यात् । यद॒पो
ऽन्व॑तिषि॒ञ्चेत् । अ॒नाद्य॑-म॒ग्नेरा॑पः । अ॒नाद्य॑मा॒भ्या-म॑पिद॒ध्यात् () ।
गा॒र्ह॒पत्या॑द्-भ॒स्मादा॑य ।
इ॒दं वि॑ष्णुर्-वि॒चक्र॑म॒ इति॑ वैष्ण॒व्यार्चा॑ ऽऽह॒वनीया॑द्ध्वं स॒यन्नु॑द्रवेत् ।
य॒ज्ञो वै वि॑ष्णुः । य॒ज्ञेनै॒व य॒ज्ञं स॑न्तनोति ।
भ॒स्मना॑ प॒दम॑पि॒वप॑ति॒ शान्त्यै॑ ॥ 16 (15) (वै दे॒व्यदि॑तिर् - मुञ्च॑ति -
सृ॒जति॑ - क॒रोति॑ - क॒रोत्या॑ - भ्या॑मपिद॒ध्यात् पञ्च॑ च) (A3)

1.4.4 अनुवाकं 4 – अग्निप्रायश्चित्तम् अग्निहोत्रे

T.B. 1.4.4.1

नि वा ए॒तस्या॑ह॒वनी॒यो गार्॑ह॒पत्यं॑ का॒मय॑ते ।
नि गार्॑ह॒पत्य आ॑ह॒वनी॒यम् । यस्या॑ग्नि॒मनु॑द्धृ॒तꣳ सूर्यो॑ऽभि॒निम्रो॑चति ।
दर्भे॑ण हि॒रण्यं प्र॑ब॒द्ध्य पु॒रस्ता॑द्धरेत् । अथा॒ग्निम् । अथा॑ग्नि॒होत्र॑म् ।
यद्धि॑रण्यं पु॒रस्ता॑द्धरति । ज्योति॒र्वै हि॒रण्यम् ।
ज्योति॑रे॒वैनं॑ पश्यन्-नु॒द्धरति॑ ।
यद॒ग्निं पूर्॑वꣳ ह॒रत्य॑था-ग्नि॒होत्र॑म् । 17 (10)

T.B. 1.4.4.2

भा॒गधे॑ये॒नैवैनं॑ प्र॒णय॑ति ॥ ब्रा॒ह्मण आ॑र्षे॒य उ॑द्धरेत् ।
ब्रा॒ह्मणो॑ वै सर्वा॑ दे॒वताः॑ । सर्वा॑भि॒रेवैनं॑ दे॒वता॑भि॒रुद्ध॑रति ॥
अ॒ग्निहो॑त्र-मु॒पसा-॑द्यात॒मितो-॑रासीत । व्र॒तमे॒व ह॑तमनु॒ म्रिय॑ते ॥
अन्तं॑ वा ए॒ष आ॑त्मनो॒ गच्छ॑ति । यस्ता॑म्यति ।
अन्त॑मेष॒ यज्ञ॑स्य॒ गच्छ॑ति ।
यस्या॑ग्नि॒मनु॑द्धृ॒तꣳ सूर्यो॑ऽभि॒निम्रो॑चति । 18 (10)

T.B. 1.4.4.3

पुनः॑ स॒मन्य जु॒होति॑ । अ॒न्ते॒नै॒वान्तं॑ य॒ज्ञस्य॑ निष्क॒रोति॑ ॥
 वरु॑णो वा ए॒तस्य॑ य॒ज्ञं गृ॑ह्णाति ।
 यस्या॒ग्नि-म॑नु॒द्धृत॑ꣳ सूर्योऽभि॒निम्रो॑चति ।
 वारु॑णं च॒रुं निर्व॑पेत् । तेनै॒व य॒ज्ञं निष्क्री॑णीते ॥
 नि वा ए॒तस्या॑ह॒वनी॒यो गार्॒हप॑त्यं कामयते ।
 नि गार्॒हप॑त्य आह॒वनी॒यम् । यस्या॒ग्नि-म॑नु॒द्धृत॑ꣳ सूर्योऽभ्यु॑देति ।
 चतु॑र्गृही॒त-मा॒ज्यं पु॒रस्ता॑द्धरेत् । 19 (10)

T.B. 1.4.4.4

अथा॒ग्निम् । अथा॒ग्निहो॑त्रम् । यदा॒ज्यं पु॒रस्ता॑द्धरति ।
 ए॒तद्वा अ॒ग्नेः प्रि॒यं धा॑म । यदा॒ज्यम् । प्रि॒येणै॒वैनं॑ धाम्ना स॒म॒र्द्धय॑ति ।
 यद॒ग्निं पूर्॒वꣳ ह॒रत्य॑था-ग्निहो॑त्रम् । भा॒गधे॑येनै॒वैनं॑ प्र॒णय॑ति ।
 ब्रा॒ह्मण आ॒र्षेय॑ उद्धरेत् । ब्रा॒ह्मणो॑ वै सर्वा॑ दे॒वताः॑ । 20 (10)

T.B. 1.4.4.5

सर्वा॑भिरे॒वैनं॑ दे॒वता॑भिरुद्धरति ॥
 परा॑ची वा ए॒तस्मै॑ व्यु॒च्छन्ती॑ व्यु॒च्छति॑ ।

यस्याग्नि-मनुद्धृतं सूर्योऽभ्युदेति ।
 उषाः केतुना जुषताम् । यज्ञं देवेभिरिन्वितम् ।
 देवेभ्यो मधुमत्तमं स्वाहेति प्रत्यङ्-निषद्याज्येन जुहुयात् ।
 प्रतीचीमेवास्मै विवासयति ॥ अग्निहोत्र-मुपसाद्यातमितो-रासीत ।
 व्रतमेव हतमनु म्रियते । अन्तं वा एष आत्मनो गच्छति । 21 (10)

T.B. 1.4.4.6

यस्ताम्यति । अन्तमेष यज्ञस्य गच्छति ।
 यस्याग्नि-मनुद्धृतं सूर्योऽभ्युदेति । पुनः समन्य जुहोति ।
 अन्तेनैवान्तं यज्ञस्य निष्करोति । मित्रो वा एतस्य यज्ञं गृह्णाति ।
 यस्याग्नि-मनुद्धृतं सूर्योऽभ्युदेति । मैत्रं चरुं निर्वपेत् ।
 तेनैव यज्ञं निष्क्रीणीते ॥
 यस्या-हवनीयेऽनुद्वाते गार्हपत्य उद्वायेत् । 22 (10)

T.B. 1.4.4.7

यदाहवनीय-मनुद्वाप्य गार्हपत्यं मन्थेत् । विच्छिन्द्यात् ।
 भ्रातृव्यमस्मै जनयेत् । यद्वै यज्ञस्य वास्तव्यं क्रियते ।
 तदनु रुद्रोऽवचरति । यत् पूर्व-मन्ववस्येत् ।

वा॒स्तव्य॑-म॒ग्निमु॑पासीत । रु॒द्रोऽस्य॑ प॒शून् घा॑तुकः स्यात् ।

आ॒ह॒वनी॑य-मु॒द्वाप्य॑ । गा॒र्ह॒पत्यं॑ म॒न्थेत् ॥ 23 (10)

T.B. 1.4.4.8

इ॒तः प्र॑थ॒मं ज॑ज्ञे अ॒ग्निः । स्वा॒द्योने॑रधि॒ जा॒तवे॑दाः ।

स गा॑य॒त्रिया॑ त्रि॒ष्टुभा॑ जग॒त्या । दे॒वेभ्यो॑ ह॒व्यं व॑हतु प्र॒जान॑न्निति ।

छ॒न्दोभि॑रेवैन॒ स्वा॒द्योनेः॑ प्र॒जन॑यति ॥ गा॒र्ह॒पत्यं॑ म॒न्थति॑ ।

गा॒र्ह॒पत्यं॑ वा॒ अन्वा॑हि॒ताग्नेः॑ प॒शव॑ उप॒ तिष्ठ॑न्ते । स य॒दुद्वा॑यति ।

तद॑नु प॒शवो॑ऽप॒क्राम॑न्ति । इ॒षे र॒य्यै र॑मस्व । 24 (10)

T.B. 1.4.4.9

स॒ह॒से द्यु॑म्नाय । ऊ॒र्जे प॒त्याये॑त्याह । प॒शवो॑ वै र॒यिः ।

प॒शूने॒वास्मै॑ र॑मयति ॥ सा॒र॒स्वतौ॑ त्वो॒थ्सौ॑ स॒मिन्धा॑ता॒मित्या॑ह ।

ऋ॒ख् सा॒मे वै सा॑र॒स्वता॑वु॒थ्सौ॑ । ऋ॒ख्-सा॒माभ्या॑मेवैन॒ समि॑न्धे ॥

स॒म्राड॑सि वि॒राड॑सीत्याह । र॒थ॒न्तरं॑ वै स॒म्राट् ।

बृ॒हद्-वि॒राट् । 25 (10)

T.B. 1.4.4.10

ताभ्यामे॒वैन॑ꣳ समि॒न्धे ॥ वज्रो॒ वै च॒क्रम् ।
 वज्रो॒ वा ए॒तस्य॑ य॒ज्ञं वि॒च्छि॒न॒न्ति ।
 यस्या॒नो वा॒ रथो॑ वाऽन्तरा॒ग्नी या॑ति । आ॒ह॒व॒नीय॑-मु॒द्वाप्य॑ ।
 गा॒र्ह॒प॒त्या-दु॒द्धरे॑त् । यद॒ग्ने पूर्वं॑ प्रभृ॒तं प॒दꣳ हि ते॑ ॥
 सूर्य॑स्य र॒श्मीन॑-न्वा॒त॒तान॑ । तत्र॑ रयि॒ष्ठाम॒नु संभ॑रै॒तम् ।
 सं नः॑ सृ॒ज सु॒म॒त्या वा॒ज॒व॒त्येति॑ () । 26 (10)

T.B. 1.4.4.11

पूर्वे॑णै॒वास्य॑ य॒ज्ञेन॑ य॒ज्ञम॒नु सं त॑नोति ॥ त्वम॒ग्ने स॒प्र॒था अ॒सी॒त्याह॑ ।
 अ॒ग्निः सर्वा॑ दे॒वताः॑ । दे॒वता॑भिरे॒व य॒ज्ञꣳ सं त॑नोति ॥
 अ॒ग्नये॑ पथि॒कृते॑ पु॒रोडा॑शम॒ष्टाक॑पालं॒ निर्व॑पेत् ।
 अ॒ग्निमे॒व पथि॑कृ॒तꣳ स्वे॒न भा॒ग॒धे॒येनो॑प॒ धा॒वति॑ ।
 स ए॒वैनं॑ य॒ज्ञियं॑ प॒न्था॒मपि॑-नयति ।

अ॒न॒ड्वान्-दक्षि॑णा । व॒ही ह्ये॒ष स॒मृद्ध्यै॑ ॥ 27 (9)

(हर॒त्यथा॑ग्नि॒होत्रं॑ - नि॒म्रोच॑ति - ह॒रेद् - दे॒वता॑ - गच्छ -
 त्यु॒द्वाय॑न्-म॒न्थेद्-र॒मस्व॑-बृ॒हद् वि॒राड्-इति॑-न॒व च॑) (A4)

Special Korvai

(नि॒ वै पूर्॒वं त्री॒णि नि॒म्रो॒चति॑ द॒र्भेण॑ य॒द्धिर॑ण्यम॒ग्निहो॒त्रं पु॒नर्व॑रु॒णो
वा॒रुणं॑ नि॒ वा ए॒तस्या॑भ्यु॒देति॑ चतु॒र्गृही॑तमा॒ज्यं यदा॑ज्यं प॒राच्यु॑षाः
पु॒नर्मि॒त्रो मे॒त्रं य॑स्याह॒वनी॑येऽनु॒द्वाते॑ गा॒र्हप॑त्यो य॒द्वै म॒न्थेदु॑द्धरेत्)

1.4.5 अनुवाकं 5 – सोमातिरेकप्रायश्चित्तम्

T.B. 1.4.5.1

यस्य॑ प्रा॒तस्स॑वने सोमोऽति॑रिच्यते ।
मा॒द्ध्य॑न्दि॒नञ् स॑वनं का॒मय॑मानो-ऽभ्यति॑रिच्यते ।
गौ॒र्धय॑ति म॒रुता॑मिति॒ धय॑द्वतीषु कुर्वन्ति । हि॒नस्ति॒ वै स॒न्ध्य॑धी॒तम् ।
स॒न्धीव॒ खलु॒ वा ए॒तत् । यथ् स॑वन स्याति॑रिच्यते ।
य॒द्धय॑द्वतीषु कुर्वन्ति । स॒न्धेः शान्त्यै॑ ॥
गा॒यत्रञ् सा॑म भवति पञ्च॑दशः स्तोमः ।
तेनै॒व प्रा॒तस्स॑वनान्नयन्ति ॥ 28 (10)

T.B. 1.4.5.2

म॒रुत्व॑तीषु कुर्वन्ति । तेनै॒व मा॒द्ध्य॑न्दि॒नाथ्-स॑वनान्नयन्ति ॥
होतु॑श्च म॒सम॑नून्नयन्ते । होताऽनु॑श॒सति॑ ।

म॒द्ध्य॒त ए॒व य॒ज्ञः॑ स॒मा॒द॒धा॒ति ॥
यस्य॑ मा॒द्ध्य॒न्दि॒ने स॒व॒ने सो॒मोऽति॑रिच्यते ।
आ॒दि॒त्यं तृ॒तीय॑स॒व॒नं का॒म॒य॒मा॒नो-ऽभ्य॑तिरिच्यते ।
गौ॒रि॒वी॒तः॑ सा॒म भ॑वति । अति॑रिक्तं ँ॒वै गौ॑रि॒वी॒तम् ।
अति॑रिक्तं ँ॒य॒थ स॒व॒न॒स्या-ति॑रिच्यते । 29 (10)

T.B. 1.4.5.3

अति॑रिक्तस्य॒ शान्त्यै॑ ॥ ब॒ण्म॒हाः॑ अ॒सि सूर्ये॑ति कुर्वन्ति ।
यस्यै॑वा॒दि॒त्यस्य॑ स॒व॒नस्य॑ का॒मे॒नाति॑रिच्यते ।
तेनै॒वैनं॑ का॒मे॒न स॒म॒दर्ध॑यन्ति ॥ गौ॒रि॒वी॒तः॑ सा॒म भ॑वति ।
तेनै॒व मा॒द्ध्य॒न्दि॒नाथ्-स॒व॒ना॒न्न॑यन्ति ॥ स॒प्त॒द॒शः स्तो॒मः ।
तेनै॒व तृ॒तीय॑स॒व॒ना॒न्न॑यन्ति ॥ हो॒तुश्च॑म॒सम॑नून्नयन्ते ।
हो॒ताऽनु॑शः॑ सति । 30 (10)

T.B. 1.4.5.4

म॒द्ध्य॒त ए॒व य॒ज्ञः॑ स॒मा॒द॒धा॒ति ॥ यस्य॑ तृ॒तीय॑स॒व॒ने
सो॒मोऽति॑रिच्येत । उ॒क्थ्यं॑ कुर्वीत । यस्यो॒क्थ्येऽति॑रिच्येत ।
अति॑रात्रं कुर्वीत । यस्या॑-ति॒रात्रे॑ऽति॒रिच्य॑ते । तत्त्वै॑ दु॒ष्प्र॒ज्ञा॒नम् ।

यज॑मानं॒ वा॑ ए॒तत् प॒शव॑ आ॒साह्य॑ य॒न्ति । बृ॒ह॒थ् सा॒म भ॑वति ।

बृ॒ह॒द्वा इ॒मां लो॒कान् दा॑धार () । बा॒र्ह॒ताः प॒शवः॑ ।

बृ॒ह॒तैवा॒स्मै प॒शून् दा॑धार ॥ शि॒पि॒वि॒ष्ट॒वती॑षु कुर्वन्ति ।

शि॒पि॒वि॒ष्टो वै दे॒वानां॑ पु॒ष्टम् । पु॒ष्ट्यै॒वैन॑ꣳ सम॑दर्धयन्ति ॥

होतु॑श्च॒म॒स॒म॒नू॒न्न॒यन्ते॑ । हो॒ताऽनु॑शꣳसति ।

म॒द्ध्य॒त ए॒व य॒ज्ञꣳ स॒मा॒द॒धाति॑ ॥ 31 (18)

(य॒न्ति – स॒व॒न॒स्याति॑रि॒च्य॒ते – शꣳस॒ति – दा॒धा॒रा॒ष्टौ च॑) (A5)

1.4.6 अनुवाकं 6 – सवननिमित्तं प्रायश्चित्तम्

T.B. 1.4.6.1

ए॒कै॒को वै ज॒न॒ता॒या-मि॑न्द्रः । ए॒कं वा॑ ए॒ता॒वि॒न्द्र॒म॒भि सꣳसु॑नुतः ।

यौ द्वौ सꣳसु॑नुतः । प्र॒जा॒प॒ति॒र्वा ए॒ष वि॑तायते । यद्-य॒ज्ञः ।

तस्य॑ ग्रा॒वा॒णो द॑न्ताः । अ॒न्य॒तरं॑ वा॒ ए॒ते सꣳसु॑न्व॒तोर्-नि॑र्ब॒प्स॒ति ।

पूर्वे॑णोप॒सृ॒त्या दे॒वता॑ इ॒त्याहुः॑ । पूर्॒वोप॑सृ॒तस्य॑ वै श्रे॒या॒न् भ॑वति ।

ए॒ति॒व॒न्त्या॒ज्या॒नि भ॑वन्त्य-भि॒जि॒त्यै ॥ 32 (10)

T.B. 1.4.6.2

म॒रु॒त्व॒तीः॑ प्र॒ति॒प॒दः॑ । म॒रु॒तो॒ वै दे॒वा॒ना-म॑प॒रा॒जि॒त-मा॒य॒त॒नम् ।
 दे॒वा॒ना-मे॒वा॒प॒रा॒जि॒त आ॒य॒त॒ने॒ य॒त॒ते ॥ उ॒भे बृ॒ह॒द्र॒थ॒न्त॒रे भ॑वतः ।
 इ॒यं वा॒व र॒थ॒न्त॒रम् । अ॒सौ बृ॒ह॒त् । आ॒भ्या॒मे॒वैन॑-म॒न्त॒रे॒ति ।
 वा॒चश्च॒ मन॑सश्च । प्रा॒णा॒च्चा-पा॒ना॒च्च । दि॒वश्च॒ पृ॒थि॒व्याश्च । 33 (10)

T.B. 1.4.6.3

स॒र्व॒स्मा॒द्-वि॒त्ता॒द्-वे॒द्या॒त् ॥ अ॒भि॒व॒र्तो ब्र॑ह्म॒सामं॑ भ॒व॒ति ।
 सु॒व॒र्ग॒स्य लो॒क॒स्या-भि॑वृ॒त्यै ॥ अ॒भि॒जि॒द्-भ॑वति ।
 सु॒व॒र्ग॒स्य लो॒क॒स्या-भि॑जि॒त्यै । वि॒श्व॒जि॒द्-भ॑वति ।
 वि॒श्व॒स्य॒ जि॒त्यै ॥ य॒स्य भू॒याँसो॑ य॒ज्ञ॒क्र॒त॒व इ॒त्याहुः॑ ।
 स दे॒व॒ता वृ॒द्ध इ॒ति । य॒द्य॒ग्नि॒ष्टो॒मः सो॒मः प॒र॒स्ता॒थ-स्या॑त् । 34 (10)

T.B. 1.4.6.4

उ॒क्थ्यं॑ कु॒र्वी॒त । य॒द्यु॒क्थ्यः॑ स्यात् । अ॒ति॒रा॒त्रं कु॑र्वी॒त ।
 य॒ज्ञ॒क्र॒तु॒भि-रे॒वा॒स्य दे॒व॒ता वृ॒द्धे ॥ यो॒ वै छ॒न्दो॒भि-र॑भि॒भव॑ति ।
 स स॒ँ सु॒न्व॒तो-र॑भि॒भव॑ति । स॒म्वे॒शाय॑ त्वो॒पवे॒शाय॑-त्वे॒त्याह॑ ।
 छ॒न्दाँ॒सि वै स॒म्वे॒श उप॑वे॒शः ।

छन्द्ोभिरे॒वास्य॒ छन्दा॑स्य॒-भि॒भवति॑ ॥

इ॒ष्टर्गो॑ वा ऋ॒त्विजा॑-म॒ध्वर्युः॑ । 35 (10)

T.B. 1.4.6.5

इ॒ष्टर्गः॑ ख॒लु वै॒ पूर्वो॑ऽष्टुः क्षी॒यते॑ । प्रा॒णापा॑नौ मृ॒त्योर्मा॑ पा॒तमि॒त्याह॑ ।

प्रा॒णापा॑नयो॒रेव॑ श्र॒यते॑ । प्रा॒णापा॑नौ मा॒ मा हा॑सिष्टमि॒त्याह॑ ।

नैनं॑ पु॒राऽऽयु॑षः प्रा॒णापा॑नौ ज॒हितः॑ ॥ आ॒र्तिं वा॑ ए॒ते नि॑यन्ति ।

येषां॑ दी॒क्षिता॑नां प्र॒मीय॑ते । तं य॑द॒वव॑र्ज॒युः ।

क्रू॒रकृ॑तामि॒वैषां॑ लो॒कः स्या॑त् । आ॒हर द॑हेति ब्रू॒यात् । 36 (10)

T.B. 1.4.6.6

तं दक्षि॑णतो वेद्यै॒ निधा॑य । सर्प॑राज्ञिया ऋ॒ग्भिः स्तु॑युः ।

इ॒यं वै सर्प॑तो रा॒ज्ञी । अ॒स्या ए॒वैनं॑ परि॒दद॑ति ॥ व्यृ॒द्धं तदि॒त्याहुः॑ ।

यथ् स्तु॒त-म॑ननु॒शस्त॑-मि॒ति ।

होता॑ प्रथ॒मः प्र॑ची॒नावी॑ती मा॒र्जा॒लीयं॑ परी॒यात् । या॒मीर॑नु-ब्रु॒वन् ।

सर्प॑रा॒ज्ञीनां॑ की॒र्तये॑त् । उ॒भयो॑रे॒वैनं॑ लो॒कयोः॑ परि॒दद॑ति । 37 (10)

T.B. 1.4.6.7

अथो॑ धु॒वन्त्ये॒वैन॑म् । अथो॑ न्ये॒वास्मै॑ हु॒वते ॥ त्रिः॑ परि॒यन्ति॑ ।
 त्रय॑ इ॒मे लो॒काः । ए॒भ्य ए॒वैनं॑ लो॒केभ्यो॑ धु॒वते । त्रिः॑ पुनः॑ परि॒यन्ति॑ ।
 षट्थ॑ संप॒द्यन्ते॑ । षड्वा॑ ऋ॒तवः॑ । ऋ॒तुभिरे॒वैनं॑ धु॒वते ॥
 अ॒ग्न आ॒यूँषि॑ पव॒स इति॑ प्र॒तिप॑दं कु॒र्वीर॑न् () ।
 रथ॑न्त॒रसामै॑षाँ॒ सोमः॑ स्यात् । आ॒युरे॒वात्म॑न्-द॒धते॑ ।
 अथो॑ पा॒प्मान॑मे॒व वि॒जहतो॑ यन्ति ॥ 38 (13) (अभि॒जित्यै॑ –
 पृथि॒व्याश्च॑ – स्या – द॑ध्व॒र्युर् – ब्रु॑याल् – लो॒कयोः॑ परि॒ददति॑ –
 कु॒र्व॒र॒स्त्रीणि॑ च) (A6)

1.4.7 अनुवाकं 7 – यू॒पवि॒रोह॑णादिप्रायश्चित्तम्

T.B. 1.4.7.1

अ॒सुर्य॑ँ वा ए॒तस्मा॑द्-व॒र्णं कृ॑त्वा । प॒शवो॑ वी॒र्यं॑-म॒पक्रा॑मन्ति ।
 यस्य॑ यू॒पो वि॒रोह॑ति । त्वाष्ट्रं॑ ब॒हुरू॒प-मा॑ल॒भेत॑ ।
 त्वष्टा॑ वै रू॒पाणा॑मी॒शे । य ए॒व रू॒पाणा॑मी॒शे ।
 सोऽस्मि॑न् प॒शून् वी॒र्यं॑ यच्छति । नास्मा॑त्-प॒शवो॑ वी॒र्यं॑-म॒पक्रा॑मन्ति ॥
 आ॒र्तिं वा॑ ए॒ते नि॒यन्ति॑ । येषां॑ दी॒क्षिता॑ना-म॒ग्नि-रु॒द्वाय॑ति । 39 (10)

T.B. 1.4.7.2

यदा॑ह॒वनी॑य उ॒द्वाये॑त् । यत्तं॑ म॒न्थे॑त् । वि॒च्छि॑न्धात् ।
 भ्रातृ॑व्यम॒स्मै ज॑नयेत् । यदा॑ह॒वनी॑य उ॒द्वाये॑त् । आ॒ग्नी॑द्धा-दु॒द्धरे॑त् ।
 यदा॑ग्नी॒द्ध्र उ॒द्वाये॑त् । गा॒र्.ह॒पत्या॑-दु॒द्धरे॑त् । यद् गा॒र्.ह॒पत्य॑ उ॒द्वाये॑त् ।
 अत॑ ए॒व पु॒नर् म॒न्थे॑त् । 40 (10)

T.B. 1.4.7.3

अत्र॑ वा॒व स॑ नि॒लय॑ते । यत्र॑ ख॒लु वै॒ नि॒लीन॑-मु॒त्तमं॑ प॒श्य॑न्ति ।
 तदे॒न-मि॑च्छन्ति ॥ यस्मा॑द्-दा॒रोरु॒द्वाये॑त् । तस्या॒रणी॑ कुर्यात् ।
 कु॒मु॒कम॑पि कुर्यात् । ए॒षा वा॒ अ॒ग्नेः प्रि॒या त॒नूः । यत्-कु॒मु॒कः ।
 प्रि॒ययै॒वैनं॑ त॒नुवा॒ सम॑दर्धयति ॥ गा॒र्.ह॒पत्यं॑ म॒न्थ॑ति । 41 (10)

T.B. 1.4.7.4

गा॒र्.ह॒पत्यो॑ वा॒ अ॒ग्नेर्यो॑निः । स्वा॒दे॒वैनं॑ यो॒नैर्-ज॑नयति ।
 ना॒स्मै भ्रा॑तृव्यं ज॒नय॑ति ॥ यस्य॑ सोम॑ उ॒पद॑स्येत् ।
 सु॒वर्णं॑ हिर॒ण्यं द्वे॒धा वि॒च्छि॑द्य । ऋ॒जी॒षेऽन्य॑दाधू॒नुया॑त् ।
 जु॒हुया॑दन्यत् । सोम॑मे॒वा-भि॑षु॒णोति॑ । सोमं॑ जुहोति ॥
 सोम॑स्य॒ वा अ॑भिषूयमाणस्य प्रि॒या त॒नू-रु॑दक्रामत् । 42 (10)

T.B. 1.4.7.5

तथ् सु॒वर्णं॑ हिर॒ण्य-म॑भवत् । यथ् सु॒वर्णं॑ हिर॒ण्यं कु॑र्वन्ति ।
 प्रि॒ययै॑वैनं॒ तनु॒वा सम॑र्द्धयन्ति ॥ यस्या॑क्री॒तं सोम॑-मप॒हरे॑युः ।
 क्री॒णीया॑देव । सैव ततः प्रायश्चि॒त्तिः ॥ यस्य॑ क्री॒तम॑प॒हरे॑युः ।
 आ॒दारा॑श्च फाल्गु॒नानि॑ चा॒भिषु॑णुयात् । गा॒यत्री॑ य॒ सोम॑मा॒हरत् ।
 तस्य॑ योऽ॒शुः परा॑ऽपतत् । 43 (10)

T.B. 1.4.7.6

त आ॒दारा॑ अभवन् । इन्द्रो॑ वृ॒त्रम॑हन् । तस्य॑ वल्कः परा॑ऽपतत् ।
 तानि॑ फाल्गु॒नान्य॑भवन् । प॒शवो॑ वै फाल्गु॒नानि॑ ।
 प॒शवः॑ सोमो॒ राजा॑ । यदा॑दारा॑श्च फाल्गु॒नानि॑ चा॒भिषु॑णोति ।
 सोम॑मे॒व राजा॑नम॒भिषु॑णोति ॥ शृ॒तेन॑ प्रा॒तस्स॑वने श्रीणीयात् ।
 द॒ध्ना म॑द्ध्यन्दि॒ने । 44 (10)

T.B. 1.4.7.7

नी॒तमि॑श्रेण तृ॒तीय॑सवने । अ॒गि॒ष्टोमः॑ सोमः स्याद् रथ॑न्तर॒सामा॑ ।
 य ए॒व॒र्त्विजो॑ वृ॒ताः स्युः॑ । त ए॒नं या॑जयेयुः ।
 ए॒कां गां॑ दक्षि॒णां दद्या॑त्तेभ्य ए॒व । पुनः॑ सोमं॑ क्रीणीयात् ।

य॒ज्ञे॒नै॒व तद्-य॒ज्ञ-मि॒च्छति॑ । सै॒व ततः॑ प्रा॒यश्चि॑त्तिः ॥
 सर्वा॑भ्यो वा ए॒ष दे॒वता॑भ्यः सर्वे॑भ्यः पृ॒ष्ठेभ्य॑ आ॒त्मान॑-मा॒गुरते॑ ।
 यः स॒न्नाया॑गु॒रते॑ () । ए॒तावा॑न्-ख॒लु वै पु॑रुषः । याव॑दस्य वि॒त्तम् ।
 सर्व॑वे॒दसे॑न यजेत । सर्व॑पृ॒ष्ठोऽस्य॑ सोमः स्यात् ।
 सर्वा॑भ्य ए॒व दे॒वता॑भ्यः सर्वे॑भ्यः पृ॒ष्ठेभ्य॑ आ॒त्मानं॑ निष्क्री॑णीते ॥ 45
 (15) (उ॒द्वाय॑ति - म॒न्थेन् - म॒न्थ - त्य॑क्रामत् - प॒राऽप॑तन् -
 म॒द्ध्य॑न्दि॒न - आ॒गुरते॑ पञ्च॑ च) (A7)

1.4.8 अनुवाकं 8 – पावमानीमन्त्राः (स्मार्ते स्नानादौ मार्जनार्थाश्च)

T.B. 1.4.8.1

प॒वमा॑नः सु॒वर्ज॑नः । प॒वित्रे॑ण वि॒चर्ष॑णिः । यः पो॒ता स पु॑नातु मा ॥
 पु॒नन्तु॑ मा दे॒वज॑नाः । पु॒नन्तु॑ मन॒ वो धि॒या । पु॒नन्तु॑ विश्व॑ आ॒यवः॑ ॥
 जा॒तवे॑दः प॒वित्र॑वत् । प॒वित्रे॑ण पु॒नाहि॑ मा । शु॒क्रेण॑ दे॒व दी॑द्यत् ।
 अ॒ग्ने क्र॑त्वा क्र॒तूँ र॑नु ॥ 46 (10)

T.B. 1.4.8.2

य॒त्ते प॒वित्र॑-म॒र्चिषि॑ । अ॒ग्ने वि॑त॒तम॑न्तरा । ब्र॒ह्म ते॑न पु॒नीम॑हे ॥
 उ॒भाभ्यां॑ दे॒व स॒वितः॑ । प॒वित्रे॑ण स॒वेन॑ च । इ॒दं ब्र॒ह्म पु॒नीम॑हे ॥

वै॒श्वदे॒वी पु॒न॒ती दे॒व्यागा॑त् । यस्यै॑ ब॒ह्वी-स्त॒नुवो॑ वी॒तपृ॑ष्ठाः ।
तया॑ म॒दन्तः॑ स॒धमा॑द्येषु । वय॑ꣳ स्याम॑ प॒तयो॑ रयी॒णाम् ॥ 47 (10)

T.B. 1.4.8.3

वै॒श्वान॒रो र॒श्मिभि॑र्मा पु॒नातु॑ । वा॒तः प्रा॒णेने॑षि॒रो म॒योभूः॑ ।
द्यावा॑पृथि॒वी प॒यसा॑ प॒योभिः॑ । ऋ॒ताव॑री य॒ज्ञिये॑ मा पु॒नीता॑म् ॥
बृ॒हद्भिः॑ स॒वित॑स्तृ॒भिः । व॒र्षि॑ष्ठैर् दे॒व म॒न्मभिः॑ ।
अ॒ग्ने दक्षैः॑ पु॒नाहि॑ मा ॥ येन॑ दे॒वा अ॒पुन॑त । येना॒पो दि॒व्यं क॑शः ।
तेन॑ दि॒व्येन॑ ब्र॒ह्मणा॑ । 48 (10)

T.B. 1.4.8.4

इ॒दं ब्र॒ह्म पु॒नीम॑हे ॥ यः पा॒वमा॑नी॒रद्ध्ये॑ति । ऋ॒षिभिः॑ संभृ॑तꣳ र॒सम् ।
सर्वꣳ स पू॒तम॑श्नाति । स्व॒दितं॑ मा॒तरि॑श्व॒ना ॥ पा॒वमा॑नीर्यो
अ॒द्ध्ये॑ति । ऋ॒षिभिः॑ संभृ॑तꣳ र॒सम् । तस्मै॑ स॒रस्व॑ती दु॒हे ।
क्षी॒रꣳ स॒र्पिर्-म॑धू॒दक॑म् ॥ पा॒वमा॑नीः स्व॒स्त्यय॑नीः । 49 (10)

T.B. 1.4.8.5

सु॒दु॒घा हि॑ प॒यस्व॑तीः । ऋ॒षिभिः॑ संभृ॑तो र॒सः ।
ब्रा॒ह्मणे॑ष्व॒मृतꣳ हि॒तम् ॥ पा॒वमा॑नीर् दि॒शन्तु॑ नः ।

इ॒मं लो॒कम॒थो अ॒मुम् । का॒मा॒न्त्स॒म॒दर्ध॑यन्तु नः ।
 दे॒वीर् दे॒वैः स॒माभृ॑ताः ॥ पा॒व॒मा॒नीः स्व॒स्त्य॑यनीः ।
 सु॒दु॒घा॒हि घृ॑तश्चुतः । ऋ॒षि॒भिः स॒म्भृ॑तो र॒सः । 50 (10)

T.B. 1.4.8.6

ब्रा॒ह्म॒णेष्व॒मृत॑ हितम् ॥ येन॑ दे॒वाः प॒वि॒त्रेण॑ । आ॒त्मा॒नं पु॒न॒ते स॒दा ॥
 तेन॑ स॒हस्र॑धा॒रेण॑ । पा॒व॒मा॒न्यः पु॒न॒न्तु मा ॥ प्रा॒जा॒प॒त्यं प॒वि॒त्रम् ।
 श॒तो॒द्याम॑ हिर॒ण्म॒यम् । तेन॑ ब्र॒ह्म वि॒दो व॒यम् । पू॒तं ब्र॒ह्म पु॒नी॒महे ॥
 इन्द्रः॑ सु॒नी॒ती स॒ह मा पु॒ना॒तु () । सोमः॑ स्व॒स्त्या व॒रु॒णः
 स॒मी॒च्या । य॒मो रा॒जा प्र॒मृ॒णाभिः॑ पु॒ना॒तु मा ।
 जा॒त॒वे॒दा मो॒र्ज॑यन्त्या पु॒ना॒तु ॥ 51 (13)

(अ॒नु – र॒यी॒णां – ब्र॒ह्म॒णा – स्व॒स्त्य॑यनीः – सु॒दु॒घा हि घृ॑तश्चु॒त
 ऋ॒षि॒भिः स॒म्भृ॑तो र॒सः – पु॒ना॒तु त्री॑णि च) (A8)

1.4.9 अनुवाकं 9 – राजसूयगतचातुर्मास्यशेषः

T.B. 1.4.9.1

प्र॒जा वै स॒त्रमा॑स॒त त॒प॒स्तप्य॑मा॒ना अ॒जु॒ह्वतीः॑ ।
 दे॒वा अ॒पश्यं॑ च॒म॒सं घृ॑तस्य पू॒र्णं स्व॒धाम् ।

तमु॒पो॒दति॒ष्ठन्त॑-म॒जुह॒वुः । तेना॒र्ध॒मा॒स ऊ॒र्ज॒मवा॑रुन्धत ।

तस्मा॑द॒र्ध॒मा॒से दे॒वा इ॒ज्यन्ते॑ ॥

पि॒तरो॑ऽपश्यं च॒मसं॑ घृ॒तस्य॑ पू॒र्णञ् स्व॒धाम् ।

तमु॒पो॒दति॒ष्ठन्त॑- म॒जुह॒वुः ।

तेन॑ मा॒स्यू॒र्ज॒मवा॑रुन्धत । तस्मा॑न् मा॒सि पि॒तृभ्यः॑ क्रियते ।

म॒नुष्या॑ अपश्यं च॒मसं॑ घृ॒तस्य॑ पू॒र्णञ् स्व॒धाम् । 52 (10)

T.B. 1.4.9.2

तमु॒पो॒दति॒ष्ठन्त॑-म॒जुह॒वुः । तेन॑-द्वि॒यीमूर्ज॑मवा॒रुन्धत॑ ।

तस्मा॑द्-द्वि॒रहो॑-म॒नुष्ये॑भ्य उप॒ह्रिय॑ते । प्रा॒तश्च॑ सा॒यं च॑ ।

प॒शवो॑ऽपश्यं च॒मसं॑ घृ॒तस्य॑ पू॒र्णञ् स्व॒धाम् ।

तमु॒पो॒दति॒ष्ठन्त॑-म॒जुह॒वुः । तेन॑-त्रि॒यीमूर्ज॑मवा॒रुन्धत॑ ।

तस्मा॑त् त्रि॒रहः॑ प॒शवः॑ प्रे॒रते॑ । प्रा॒तस्संग॑वे सा॒यम् ।

अ॒सुरा॑ अपश्यं च॒मसं॑ घृ॒तस्य॑ पू॒र्णञ् स्व॒धाम् । 53 (10)

T.B. 1.4.9.3

तमु॒पो॒दति॒ष्ठन्त॑-म॒जुह॒वुः । तेन॑ सँव॒त्सर॑ ऊ॒र्ज॒मवा॑रुन्धत ॥

ते दे॒वा अ॒मन्य॑न्त । अ॒मी वा इ॒दम॑भूवन् । यद्वय॑ऽस्म इति॑ ।

त ए॒तानि॑ चा॒तुर्मा॑स्यान्यपश्यन् । तानि॑ निरवपन् ।

तैरे॒वैषां॑ ता॒मूर्ज॑मवृञ्जत । ततो॑ दे॒वा अभ॑वन् । परा॑ऽसुराः ॥ 54 (10)

T.B. 1.4.9.4

यद्-यज॑ते । या॒मे॒व दे॒वा ऊ॑र्ज॒मवा॑रुन्धत । तां॑ ते॒ना-व॑रुन्धे ।

यत् पि॒तृभ्यः॑ क॒रोति॑ । या॒मे॒व पि॒तर॑ ऊ॒र्ज॒मवा॑-रुन्धत ।

तां॑ ते॒ना-व॑रुन्धे । यदा॑वस॒थेऽन्नं॑ ह॒रन्ति॑ ।

या॒मे॒व म॒नुष्या॑ ऊ॒र्ज॒मवा॑-रुन्धत । तां॑ ते॒ना-व॑रुन्धे ।

यद् दक्षि॑णां द॒दाति॑ । 55 (10)

T.B. 1.4.9.5

या॒मे॒व प॒शव॑ ऊ॒र्ज॒मवा॑-रुन्धत । तां॑ ते॒ना-व॑रुन्धे ।

यच्चा॑तुर्-मा॒स्यैर्-यज॑ते । या॒मे॒वा॒सुरा॑ ऊ॒र्ज॒म-वा॑रुन्धत ।

तां॑ ते॒ना-व॑रुन्धे । भव॑त्यात्म॒ना । परा॑ऽस्य॒ भ्रातृ॑व्यो भवति ॥

वि॒राजो॑ वा ए॒षा वि॒क्रान्तिः॑ । यच्चा॑तुर्-मा॒स्यानि॑ ।

वैश्व॑दे॒वेना॒स्मिँल्लो॒के प्र॑त्यतिष्ठत् () । व॒रुण॑ प्र॒घासै॑-रन्तरि॑क्षे ।

सा॒कमे॒धै-र॒मुष्मिँल्लो॒के ।

ए॒ष ह॒ त्वा॒वै॒त॒त् सर्वं॑ भ॒वति॑ ।

य ए॒वं वि॒द्वाँ॑श्चा॒तु॒र्मा॒स्यैर् यज॑ते ॥ 56 (14)

(म॒नु॒ष्या॑ अ॒प॒श्य॒ञ्च॒म॒सं॑ घृ॒त॒स्य॑ पू॒र्ण॑ स्व॒धा-म॑सु॒रा अ॒प॒श्य॒ञ्च॒म॒सं॑
घृ॒त॒स्य॑ पू॒र्ण॑ स्व॒धा-म॑सु॒रा-द॒दा-त्य॑तिष्ठ च॒त्वारि॑ च) (A9)

1.4.10 अनुवाकं 10 – चातुर्मास्यप्रशंसनम्

T.B. 1.4.10.1

अ॒ग्नि॒र्वा॒व सँ॑व॒त्स॒रः । आ॒दि॒त्यः॑ प॒रि॒व॒त्स॒रः । च॒न्द्र॒मा इ॒दा॒व॒त्स॒रः ।

वा॒यु-र॑नु॒व॒त्स॒रः ॥ यद्-वै॑श्च॒दे॒वेन॑ यज॑ते ।

अ॒ग्नि॒मे॒व त॒त् सँ॑व॒त्स॒र-मा॑प्नोति । तस्मा॑द्-वै॑श्च॒दे॒वेन॑ यज॑मानः ।

सँ॑व॒त्स॒री॒णाँ स्व॒स्ति-मा॑शास्त इ॒त्याशा॑सीत ॥

यद्-व॑रु॒ण प्र॒घा॒सैर्-यज॑ते ।

आ॒दि॒त्य॒मे॒व त॒त् प॒रि॒व॒त्स॒र-मा॑प्नोति । 57 (10)

T.B. 1.4.10.2

तस्मा॑द्-व॑रु॒ण-प्र॒घा॒सैर् यज॑मानः ।

प॒रि॒व॒त्स॒री॒णाँ स्व॒स्ति-मा॑शास्त इ॒त्याशा॑सीत ।

य॒त् सा॒क॒मे॒धैर्-यज॑ते । च॒न्द्र॒म॒स॒मे॒व त॒दि॒दा॒व॒त्स॒र-मा॑प्नोति ।

तस्मा॑त् सा॒कमे॒धैर्-य॑ज॒मानः॑ ।

इ॒दा॒व॒थ्स॒रीणा॑ ॐ स्व॒स्ति-मा॑शा॒स्त इ॒त्याशा॑सीत ॥

यत् पि॒तृ य॒ज्ञेन॑ यज॒ते । दे॒वाने॒व तद॑न्वव॒स्यति॑ ॥

अथ॑ वा अ॒स्य वा॒युश्चा॑-नु॒व॒थ्स॒रश्चा॑ प्री॒तावु॑च्छि॒ष्येते॑ ।

यच्छु॑नासी॒रीये॑ण यज॒ते । 58 (10)

T.B. 1.4.10.3

वा॒युमे॒व तद॑नु॒व॒थ्स॒र-मा॑प्नोति । तस्मा॑-च्छु॑नासी॒रीये॑ण यज॒मानः॑ ।

अ॒नु॒व॒थ्स॒रीणा॑ ॐ स्व॒स्ति-मा॑शा॒स्त इ॒त्याशा॑सीत ॥

सँ॒व॒थ्स॒रं वा॑ ए॒ष ई॒प्स॒तीत्या॑हुः । यश्चा॑तुर्-मा॒स्यैर् यज॑त इति ।

ए॒ष ह त्वै॑ सं॒व॒थ्स॒र-मा॑प्नोति । य ए॒वं वि॒द्वा ॐ श्चा॑तुर्मा॒स्यैर्-यज॑ते ॥

वि॒श्वे दे॒वाः स॒मय॑जन्त । ते॒ऽग्नि॑मे॒वाय॑जन्त ।

त ए॒तं लो॒कम॑जयन् । 59 (10)

T.B. 1.4.10.4

यस्मि॑न्न॒ग्निः । यद्-वै॒श्वदे॒वेन॑ यज॒ते । ए॒तमे॒व लो॒कं ज॑यति ।

यस्मि॑न्न॒ग्निः । अ॒ग्नेरे॒व सा॒युज्य॑मु॒पैति॑ ॥ यदा॑ वै॒श्वदे॒वेन॑ यज॒ते ।

अथ॑ सँ॒व॒थ्स॒रस्य॑ गृ॒हप॑ति-मा॒प्नोति॑ ।

यदा सँवत्सरस्य गृहपति-माप्नोति । अथ सहस्रयाजिन-माप्नोति ।
यदा सहस्रयाजिन-माप्नोति । 60 (10)

T.B. 1.4.10.5

अथ गृहमेधिन-माप्नोति । यदा गृहमेधिन-माप्नोति ।
अथाग्निर् भवति । यदाऽग्निर् भवति । अथ गौर्भवति ।
एषा वै वैश्वदेवस्य मात्रा । एतद्-वा एतेषामवमम् ।
अतोऽतो वा उत्तराणि श्रेयाँसि भवन्ति ।
यद्-विश्वे देवाः समयजन्त ।

तद्-वैश्वदेवस्य वैश्वदेवत्वम् ॥ 61 (10)

T.B. 1.4.10.6

अथादित्यो वरुणँ राजानं वरुण प्रघासैरयजत ।
स एतं लोकमजयत् । यस्मिन्नादित्यः ।
यद्-वरुण-प्रघासैर्-यजते । एतमेव लोकं जयति ।
यस्मिन्नादित्यः । आदित्यस्यैव-सायुज्य-मुपैति ।
यदादित्यो वरुणँ राजानं वरुण प्रघासैरयजत ।

तद्-वरुण प्रघासानां वरुण प्रघासत्वम् ॥

अथ सोमो राजा छन्दांसि साकमेधैरयजत । 62 (10)

T.B. 1.4.10.7

स एतं लोकमजयत् । यस्मिंश्च चन्द्रमा विभाति ।

यथ् साकमेधैर्यजते । एतमेव लोकं जयति ।

यस्मिंश्च चन्द्रमा विभाति । चन्द्रमस एव सायुज्यमुपैति ।

सोमो वै चन्द्रमाः । एष ह त्वै साक्षात् सोमं भक्षयति ।

य एवं विद्वान्त् साकमेधैर्यजते ।

यथ् सोमश्च राजा छन्दांसि च समैधन्त । 63 (10)

T.B. 1.4.10.8

तथ् साकमेधानां साकमेधत्वम् ॥

अथर्तवः पितरः प्रजापतिं पितरं पितृयज्ञेनायजन्त ।

त एतं लोकमजयन् । यस्मिन्नृतवः । यत् पितृयज्ञेन यजते ।

एतमेव लोकं जयति । यस्मिन्नृतवः । ऋतूनामेव सायुज्यमुपैति ।

यद्-ऋतवः पितरः प्रजापतिं पितरं

पितृयज्ञेनायजन्त । तत् पितृयज्ञस्य पितृयज्ञत्वम् ॥ 64 (10)

T.B. 1.4.10.9

अथौषधय॑ इ॒मं दे॒वं त्र्य॑म्बकै॒-रय॑जन्त॒ प्रथे॑महीति॒ ।
ततो॑ वै ता॒ अप्र॑थन्त । य॒ एवं वि॒द्वाꣳ स्त्र्य॑म्बकैर्-यज॑ते ।
प्रथ॑ते प्र॒जया॑ प॒शुभिः॑ ॥ अथ॑ वा॒युः पर॑मेष्ठि॒न् शु॒नासी॑रीये॒णाय॑जत ।
स ए॒तं लो॒कम॑जयत् । यस्मि॑न्-वा॒युः । यच्छु॑नासी॒रीये॒ण यज॑ते ।
ए॒तमे॒व लो॒कं ज॑यति । यस्मि॑न्-वा॒युः । 65 (10)

T.B. 1.4.10.10

वा॒योरे॒व सा॑युज्य॒-मुपै॑ति ॥ ब्र॒ह्मवा॑दिनो॒ वद॑न्ति ।
प्र चा॑तुर्मा॒स्यया॑जी-मी॒यता(३)॑ न प्रमी॑यता(३) इति॒ ।
जी॒वन्वा॑ ए॒ष ऋ॒तून॑प्येति । यदि॑ व॒सन्ता॑ प्रमी॑यते । व॒सन्तो॑ भ॒वति॑ ।
यदि॑ ग्री॒ष्मे ग्री॒ष्मः । यदि॑ व॒र्षासु॑ व॒र्षाः । यदि॑ श॒रदि॑ श॒रत् ।
यदि॑ हे॒मन् हे॒मन्तः॑ () । ऋ॒तुर्भू॑त्वा सँव॑त्सरम॒प्येति॑ ।
सँव॑त्सरः प्र॒जाप॑तिः । प्र॒जाप॑तिर्वा॒ वैषः॑ ॥ 66 (13)

(परिव॑त्सर॒मा॒प्नोति॑ – शु॒नासी॒रीर्ये॑ण॒ यज॑ते – ऽज॒यन्थ् –
 सह॒स्रया॒जिन॑मा॒प्नोति॑ – वै॒श्वदे॑वत्व॒ – सा॒कमे॑धैर॒यज॑त –
 समै॑धन्त – पि॒तृय॒ज्ञत्वं – ज॑यति॒ यस्मिन् वा॒युर् – हे॒मन्त
 स्त्रीणी॑ च) (A10)

Prapaataka Korvai with starting Words of 1 to 10 Anuvaakams :-

(उ॒भये॑ – यु॒व सु॒राम॑ – मु॒दस्था॑न् – नि॒ वै – यस्य॑ प्रा॒तस्स॒वन
 – एकै॑को – ऽसु॒र्यम् – प॒वमानः॑ – प्र॒जा वै स॒त्रमा॑स –
 ता॒ग्निर्वा॑व स॒व॑त्सरो॒ दश॑)

Korvai with starting Words of 1, 11, 21 Series of dasinees :-

(उ॒भये॑ वा – उ॒दस्था॑थ् – सर्वा॑भिर् – म॒द्ध्यतो॑ – ऽत्र॒ वाव –
 ॥ ब्रा॒ह्मणे॑ष्व – थ॒ गृ॒हमे॑धि॒न ष॑ट्थ् ष॒ष्टिः)

First and Last Word of 4th Prapaatakam :-

(उ॒भये॑ – वा॒वैषः॑)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे प्रथमाष्टके चतुर्थः प्रपाठकः समाप्तः ॥

=====

**Details of Dasini & Vaakyams for Ashtakam 1,
Prapaatakam 4 (TB 1.4)**

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	6	59
Anuvakam 2	4	41
Anuvakam 3	6	65
Anuvakam 4	11	109
Anuvakam 5	4	48
Anuvakam 6	7	73
Anuvakam 7	7	75
Anuvakam 8	6	63
Anuvakam 9	5	54
Anuvakam 10	10	103
Total →	66	690